

Altyn Bank

China CITIC Bank Corporation Limited Еншілес банкі

**АҚ «Altyn Bank»
(«China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)**

Қаржылық есептілік және Тәуелсіз аудитор есебі

31 желтоқсан 2024 жыл

Мазмұны

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБИ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржы жағдай туралы есеп	1
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есеп	2
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	3
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	4-5

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1	Кіріспе	6
2	Қаржылық есептілікті дайындау негізі	7
3	Бағалаудағы елеулі болжамдар мен белгісіздік көздері	8
4	Жаңа немесе қайта қаралған стандарттарға көшу, жаңа есепке алу ережелерін түсіндіру	10
5	Ақша қаражаттары және олардың баламалары	11
6	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен міндеттемелер	12
7	Клиенттерге берілген қарыздар	14
8	Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	32
9	Несие мекемелеріндегі қаражат	34
10	Негізгі құралдар	36
11	Материалдық емес активтер	37
12	Өзге активтер	38
13	Басқа банктердің шоттары мен депозиттері	39
14	«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	39
15	Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	40
16	Өзге міндеттемелер	41
17	Акционерлік капитал	42
18	Таза пайыздық кіріс	42
19	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялар бойынша таза пайда/(шығын)	43
20	Комиссиялық кірістер және шығындар	43
21	Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	45
22	Жалпы және әкімшілік шығыстар	45
23	Акцияға шаққандағы пайда	46
24	Пайдаға салынатын салық	46
25	Болашақ кезеңдердің міндеттемелері және шартты міндеттемелер	48
26	Қаржы құралдарының әділ құны	51
27	Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну	53
28	Капиталды басқару	54
29	Тәуекелдерді басқару саясаты	56
30	Байланысты тараптармен операциялар	79
31	Сегменттер туралы ақпарат	81
32	Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар	85

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ) Акционерлерлеріне және Директорлар кеңесіне:

Қаржылық есептілікке аудит жүргізу туралы есеп

Біздің пікір

Біздің пікірімізше, қаржылық есептілік «Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ) (бұдан әрі - «Банк») 2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, сонымен қатар көрсетілген күнге аяқталған жылдағы қаржылық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын барлық маңызды жағынан ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Аудит мәні

Біз Банктің келесілерді қамтитын қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік:

- 2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайы жөніндегі есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс жөніндегі есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы капиталдағы өзгерістер жөніндегі есеп;
- көрсетілген күнмен аяқталған жылдағы ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі есеп;
- есеп саясаты туралы маңызды ақпарат және басқа да түсіндірме ақпаратын қоса алғанда, қаржылық есептілікке ескертпелер.

Пікір білдіру негіздемесі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз бұдан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептілік аудиті бойынша жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған.

Біздің аудиторлық дәлелдер пікір білдіруіміз үшін негіз болуға жеткілікті әрі тиісті деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары кеңесі шығарған Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) (БХӘСК кодексі) және Қазақстан Республикасындағы біздің қаржылық есептілік аудитімізге қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Банке тәуелсіз болып табыламыз. Біз қаржылық есептілік аудитімізде қолданылатын БХӘСК кодексіне және Қазақстан Республикасының әдеп талаптарына сәйкес басқа да әдеп міндеттемелерін орындадық.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

2 - бет

Біздің аудиторлық тәсіліміз

Қысқаша шолу

Маңыздылық	Тұтастай алғанда Банктің қаржылық есептілігі деңгейіндегі маңыздылығы: 2,161,241 мың қазақстандық теңге, бұл 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы салық салуға дейінгі пайданың шамамен 5% құрайды.
Аудиттің негізгі мәселелері	Басшылық клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарға провизияларды «Қаржы құралдары» 9 («ЖҚЕС 9») халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес бағалау.

Аудитті жоспарлау кезінде біз маңыздылықты анықтап, қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалану тәуекелдерін бағаладық. Атап айтқанда, біз басшылықтың субъективті паймдауларына талдау жасадық, мысалы болжамдар жасау және табиғатынан белгісіз болашақ оқиғаларды қарастыруды қамтитын маңызды бухгалтерлік бағалауларна. Басқа аудиттердегідей, біз басшылықтың ішкі бақылау жүйелерін айналып өту қаупін, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей, орынсыз әрекеттердің салдарынан елеулі бұрмалану қаупін тудыратын бұрмалаушылық белгілерінің болуын бағалауды қарастырдық.

Біз аудит көлемін тобы пайдаланатын Банктің құрылымын және бақылау құралдарын ескере отырып, сондай-ақ Банк өз қызметін жүзеге асыратын саланың ерекшелігін ескере отырып, тұтастай алғанда қаржылық есептілік туралы өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті көлемде жұмыстарды орындай алатындай етіп айқындадық.

Маңыздылық

Біздің аудит көлемін анықтауда маңыздылықты қолдануымыз әсер етті. Аудитте қаржылық есептілікте елеулі бұрмауланулар болмауына негізделген орынды сенімділікті басшылыққа алады. Бұрмалау алаяқтық немесе қателіктер нәтижесінде пайда болуы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтықта пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, олар маңызды болып саналады.

Кәсіби пайымдауымызға сүйене отырып, біз төмендегі кестеде көрсетілгендей, маңыздылық үшін, оның ішінде Банктің қаржылық есептілігі деңгейінде маңыздылық үшін белгілі бір сандық шекті мәндерді орнаттық. Осы мәндердің көмегімен және сапалық факторларды ескере отырып, біз аудиттің көлемін, сондай-ақ аудиторлық шаралардың сипатын, мерзімдерін және көлемін анықтадық және егер болса (жеке және жиынтықта алынған) бұрмаланулардың тұтастай қаржылық есептілікке әсерін бағаладық.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

3 - бет

Тұтастай алғанда Банктің қаржылық есептілігі деңгейіндегі маңыздылық	2,161,241 мың теңге
Біз оны қалай анықтадық	салық салуға дейінгі пайданының 5%
Маңыздылық деңгейін анықтау үшін қолданылған базалық көрсеткіштің негіздемесі	Біз салыққа дейінгі пайданы маңыздылықтың базалық көрсеткіш ретінде пайдалануды таңдадық, өткені бұл Банктің қаржылық нәтижелерін бағалау үшін пайдаланушылар ең жиі қолданатын базалық көрсеткіш және жалпы қабылданған базалық көрсеткіші болып табылады деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – бұл, біздің кәсіби пайымдауымызға сәйкес, ағымдағы кезеңдегі қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды болып табылатын мәселелер. Бұл мәселелер тұтастай алғанда қаржылық есептілік аудиті аясында және осы есеп беру туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылды және біз бұл мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесі бойынша қандай аудиторлық рәсімдер жүргізілді
<p>Басшылық клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарға провизияларды «Қаржы құралдары» 9 («ХҚЕС 9») халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес бағалау.</p> <p>Біз клиенттерге берілген қарыздардың маңыздылығына байланысты, сондай-ақ ХҚЕС 9 қаржылық есептіліктің күрделі стандарты болып табылатындығын ескере отырып, осы салаға назар аудардық, ол КНШ бойынша провизияларды анықтау үшін айтарлықтай пайымдауды талап етеді.</p> <p>Банк КНШ бойынша провизияларды бағалауды:</p> <ul style="list-style-type: none"> • жеке негізде; • ұжымдық негізде: ішкі рейтингтер жеке негізде бағаланды, бірақ несиелік тәуекелдің бірдей параметрлері (мысалы, дефолт ықтималдығы, дефолт шығыны) несиелік портфельдің несиелік тәуекелінің ұқсас рейтингтері үшін КНШ есептеу процесінде қолданылды. <p>Негізгі пайымдаулар бағыттарына мыналар кірді:</p>	<p>КНШ үшін провизияларды бағалау кезінде біз, басқалармен қатар, келесі аудиторлық процедураларды орындадық:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Біз ХҚЕС 9 талаптарына сәйкестігін бағалау үшін Банк өзірлеген КНШ бойынша провизияларды есептеу әдістемелері мен модельдерін бағаладық. Біз процедураларымызды мыналарға бағыттадық: дефолтты анықтау, «несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуін» анықтау факторлары, несиелерді кезеңдерге бөлу және тәуекелдің негізгі параметрлерін бағалау; • таңдау негізде біз макроэкономикалық ортаның кредиттік тәуекел деңгейін, кредиттік тәуекелін ескере отырып, олардың негізділігін айқындау үшін КНШ провизиялар деңгейіне жеке бағалау жүргіздік. Біз Банк қарыз алушыларының алдында тұрған экономика мен салалардағы үрдістерді қарастырдық; • Біз КНШ-ға қатысты процестерді бақылаудың құрылымы мен операциялық тиімділігін бағалау және тестілеу жүргіздік. Бұған клиенттерге қарыздарды кезеңдерге бөлу, тәуекелдің негізгі параметрлерін есептеу (дефолт ықтималдығы, дефолт шығыны, тәуекел сомасы), деректердің дәлдігі мен толықтығы кірді;

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

4 - бет

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесі бойынша қандай аудиторлық рәсімдер жүргізілді
<ul style="list-style-type: none"> • қарыздарды ХҚЕС 9 сәйкес кезеңдер бойынша бөлу; • дефолт ықтималдығы, дефолт шығыны және тәуекел сомасының негізгі тәуекел параметрлерін бағалау үшін пайдаланылатын есепке алу интерпретациялары мен модельдеу болжамдары; • КНШ есептеу үшін қолданылатын деректердің толықтығы мен дәлдігі; • қаржылық есептіліктегі ашудың дәлдігі мен жеткіліктілігі. • қоса беріліп отырған қаржылық есептіліктегі 3,7 және 29-ескертпелерді қараңыз, онда есеп саясатының елеулі ережелері, маңызды бағалау мөндері мен пайымдаулары, сондай-ақ КНШ астындағы провизиялармен байланысты тәуекелдерді бағалау, сондай-ақ клиенттерге берілген қарыздар туралы ақпаратты ашу туралы ақпарат қамтылады. 	<ul style="list-style-type: none"> • таңдау негізде біз сегменттеу мен кезеңге бөлуді тексердік; • деректердің сапасын іріктеп тексеру үшін біз бастапқы деректерді, соның ішінде несиелік портфельдермен, несиелік келісімдермен, кепілдік келісімдерімен және т. б. салыстыра отырып, КНШ есептеуінде пайдаланылған деректерді тексердік; • тұтастай алғанда, біз Банктің болжамды ақпараттың КНШ деңгейіне әсерін бағалауын тексердік, атап айтқанда болжамды макроэкономикалық айнымалылардың (мысалы, инфляция деңгейі, базалық мөлшерлеме, мұнай бағасы, және валюта бағамдары) қолайлылығын бағаладық, кіріс деректерін сыртқы ақпаратқа салыстырдық және пайдаланылған модельдің орындылығын тексердік; • біз ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес ашудың жеткіліктілігі мен орындылығын бағаладық.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың, қаржылық есептілікке жауапты тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық осы қаржылық есептіліктің ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалуы мен әділ ұсынылуы үшін және алаяқтық немесе қателік салдарынан елеулі бұрмаланулар жоқ қаржылық есептілікті дайындауға қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтерді ашуға және басшылық Банкті таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген немесе оның қызметін таратудан немесе тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептілік жасауға жауапты.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Банктің қаржылық есептілігін дайындалуын қадағалауға жауапты.

Аудитордың қаржылық есептілік аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілікте алаяқтық немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне ақылға қонымды сенімділіктің болуы және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік – бұл жоғары деңгейдегі сенімділікті білдіреді, бірақ ол ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалаулар болған жағдайда оларды әрқашан анықтайтындығына кепілдік бермейді. Бұрмалау алаяқтық әрекеттердің немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, маңызды болып есептеледі.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

5 - бет

ХАС-қа сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күдікшілікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдемелерді аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателік нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғарырақ, себебі алаяқтық әрекеттер сөз байласуды, жалғандықты, қасақана өткізіп жіберуді, ақпаратты бұрмалап ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесінен тыс іс-әрекеттерді қамтуы мүмкін;
- Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, мән-жайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданылған есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- біз басшылықтың есеп жүргізу үшін үздіксіз қызмет негізін қолдануының орындығы туралы қорытынды жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне айтарлықтай күмән тудыруы мүмкін оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты айтарлықтай белгісіздік бар ма деген қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы қорытындыға келсек, біз аудиторлық есепте қаржылық есептіліктегі ақпаратты тиісті түрде ашуға назар аударуымыз керек немесе, егер мұндай ақпаратты ашу тиісті түрде болмаса, пікірімізді өзгертуге тиістіміз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есеп жасалған күнге дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкелуі мүмкін;
- тұтастай алғанда, қаржылық есептіліктің ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, оның ішінде ақпаратты ашуды, сондай-ақ қаржылық есептіліктің оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды олардың дұрыс ұсынылуын қамтамасыз ету үшін бақылаймыз;

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен өзара ақпараттық қатынастар жасаймыз, оларға өзге ақпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдерін, сондай ақ, аудит нәтижесінде туындаған маңызды ескертпелер туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды жетіспеушіліктері туралы мәлімет береміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарға аудитордың тәуелсіздігіне негізді түрде ықпал ететін барлық өзара қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

6 - бет

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың назарына жеткізген мәселелердің ішінен біз ағымдағы кезеңдегі қаржылық есептілік аудиті үшін ең маңызды, сондықтан аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, оларға осы мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған кезде немесе өте сирек жағдайларда қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы керек деген жағдайларда қандай да бір ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарламасының қоғамдық маңызды пайдасынан асып түседі деп негізді түрде болжауға болады деген жағдайлар кірмейді.

Нәтижелер бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есеп шығарылған тапсырманың жетекшісі – Айгуль Ахметова.

«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС атынан

PricewaterhouseCoopers LLP

Бекітілді:

A. Konratbaev

Азамат Конратбаев
Басқарушы директор
«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС
(Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің
1999 жылғы 21 қазандағы № 0000005
Бас мемлекеттік лицензиясы)

Қол қойылды:

A. Akhmetova

Айгуль Ахметова
Партнер
Орындаушы аудитор
(2012 жылдың 27 тамыз
№0000083 Аудитордың біліктілігі куәлігі)

2025 жылғы 28 ақпан

Алматы, Қазақстан

**«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікті дайындау және бекіту жауапкершілігі жөніндегі басшылықтың мәлімдемесі
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін**

«Altyn Bank» Акционерлік қоғамның («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ) басшылығы (бұдан әрі - «Банк») Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қызметінің нәтижелерін, ақша қаражатының қозғалысын және осы күні аяқталған жылдағы меншікті капиталдағы өзгерістерді ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес анық көрсететін қаржылық есептілікті дайындауға жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық мыналар үшін жауапты болады:

- Дұрыс таңдауды қамтамасыз ету және есеп саясатының принциптерін қолдануға;
- Ақпаратты, оның ішінде есеп саясаты туралы деректерді осындай ақпараттың орындылығын, дұрыстығын, салыстырмалылығын және түсінікті болуын қамтамасыз ететін нысанда ұсынуға;
- ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарының талаптарын орындау пайдаланушылардың есептілікті сол немесе өзге мәмілелердің, сондай-ақ өзге де оқиғалардың немесе шарттардың Банк қызметінің қаржылық жағдайына және қаржылық нәтижелеріне тигізетін әсерін түсінуі үшін жеткіліксіз болған жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- Банктің жақын болашақта қызметін жалғастыру қабілетін бағалауға.

Басшылық сонымен қатар мыналарға да жауапты болады:

Банкте тиімді және сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдауға;

- Банктің мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ кез келген күнге Банктің қаржылық жағдайы туралы жеткілікті дәлдіктегі ақпаратты беруге және ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттар талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есеп жүргізуге;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есепті жүргізуге;
- Банк активтерінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша барлық ақылға қонымды мүмкін шараларды қабылдауға; және
- Қаржылық және басқа да теріс пайдалану фактілерін анықтау және алдын алуға.

Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы қаржылық есептілігін Басқарма мүшелері 2025 жылғы 28 ақпанда мақұлдады.

Банк Басқармасы атынан:

Байсынов М.Б.
Басқарма төрағасының м. а.
28 ақпан 2025 жыл.
Қазақстан, Алматы қ.

Каржаубеков А.Ж.
Бас бухгалтер
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ.

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)

Қаржы жағдай туралы есеп – 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың қазақстандық теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	5	78,495,327	121,308,225
ҚРҰБ-дағы міндетті резервтік талаптар		18,479,556	15,695,987
Кредиттік мекемелердегі қаражат	9	32,122,645	23,276,265
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қаржы активтері	6	28,411	11,081
Клиенттерге берілген қарыздар	7	525,317,980	382,934,004
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар		2,646,093	3,156,859
<i>Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар:</i>			
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	8	242,233,341	181,798,375
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	8	88,096,446	147,251,408
Ағымдағы салық активтері	24	453,509	1,046,970
Кейінге қалдырылған салық активтері	24	836,132	683,066
Негізгі құралдар	10	7,602,778	7,336,525
Материалдық емес активтер	11	1,604,829	1,595,143
Өзге активтер	12	4,554,899	2,603,018
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		1,002,471,946	888,696,926
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	6	81,578	8,280
Банктердің шоттары мен депозиттері	13	6,364,242	5,699,611
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	15, 30	801,409,862	676,373,946
РЕПО келісімдері бойынша кредиторлық берешек	14	32,808,452	66,216,338
Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	25	1,210,044	1,129,154
Өзге міндеттемелер	16	22,986,531	21,294,681
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		864,860,709	770,722,010
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	17	7,050,000	7,050,000
Қосымша төленген капитал	17	220,973	220,973
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв		(4,099,021)	(1,627,162)
Бөлінбеген пайда және басқа резервтер		134,439,285	112,331,105
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		137,611,237	117,974,916
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛДЫҢ ЖИЫНТЫҒЫ		1,002,471,946	888,696,926

Банк Басқармасы атынан бекітілді және қол қойылды:

Байсынов М.Б.
Басқарма төрағасының м. а.
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ.

Қаржаубеков А.Ж.
Бас бухгалтер
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ.

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)

Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы есеп – 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың қазақстандық теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер	18, 30	107,264,007	93,949,727
Пайыздық және ұқсас шығындар	18, 30	50,995,857	(44,022,862)
Таза пайыздық маржа және ұқсас кірістер		56,268,150	49,926,865
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	7	(6,975,646)	(4,938,809)
Таза пайыздық кіріс		49,292,504	44,988,056
Комиссиялық кірістер	20, 30	4,980,948	5,632,351
Комиссиялық шығыстар	20, 30	(4,232,509)	(4,977,380)
Таза комиссиялық кіріс		748,439	654,971
Пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржылық қаржылық міндеттемелері бар операциялар бойынша таза шығын	19, 30	(496,306)	(736,765)
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерімен операциялар бойынша таза пайда		912,121	281,883
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда	21, 30	7,651,965	8,772,927
Басқа кірістер		340,569	122,973
Басқа таза пайызсыз кірістер		8,408,349	8,441,018
Жалпы және өкімшілік шығыстар	22, 30	(17,396,066)	(15,733,374)
Басқа қызмет бойынша резервті қалпына келтіру/(құру)		2,171,584	(2,422,713)
Пайыздық емес шығындар		(15,224,482)	(18,156,087)
Салық салуға дейінгі пайда		43,224,810	35,927,958
Табыс салығы бойынша шығыстар	24	(4,116,612)	(1,924,248)
Бір жылдағы таза пайда		39,108,198	34,003,710
Акцияға шаққандағы пайда - негізгі және ажыратылған (теңге)	23	554,726	482,322
ТАЗА ПАЙДА		39,108,198	34,003,710
БАСҚА ЖИЫНТЫҚ КІРІС			
Кейіннен пайда немесе шығынның бөлігі ретінде жіктелуі мүмкін баптар:			
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің өділ құнының өзгеруінен таза (шығын)/пайда		(1,559,738)	3,191,411
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан түскен пайда		-	62,802
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша шығудың немесе құнсыздандудың нәтижесінде пайдаға немесе шығынға ауыстырылған кірістерді шегергендегі шығыстар		(912,121)	(281,883)
БАСҚА ЖИЫНТЫҚ КІРІС		(2,471,859)	2,972,330
ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ЖИЫНЫ		36,636,339	36,976,040

Банк Басқармасы атынан бекітілді және қол қойылды:

Байсынов М.Б.
Басқарма төрағасының м. а.
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ

Қаржаубеков А.Ж.
Бас бухгалтер
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп – 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Капитал жиыны
31 желтоқсан 2022 ж.	7,050,000	220,973	(4,599,492)	33,256	92,231,302	94,936,039
Акционерлерге дивидендтер төлеу	-	-	-	-	(14,000,031)	(14,000,031)
Кезеңдегі таза пайда	-	-	-	-	34,003,710	34,003,710
Негізгі құралдарды қайта бағалау	-	-	-	62,868	-	62,868
Басқа жиынтық кіріс	-	-	2,972,330	(66)	66	2,972,330
31 желтоқсан 2023 ж.	7,050,000	220,973	(1,627,162)	96,058	112,235,047	117,974,916
Акционерлерге дивидендтер төлеу	-	-	-	-	(17,000,018)	(17,000,018)
Кезеңдегі таза пайда	-	-	-	-	39,108,198	39,108,198
Басқа жиынтық шығын	-	-	(2,471,859)	-	-	(2,471,859)
31 желтоқсан 2024 ж.	7,050,000	220,973	(4,099,021)	96,058	134,343,227	137,611,237

Банк Басқармасы атынан бекітілді және қол қойылды:

Байсынов М.Б.
Басқарма төрағасының м. а.
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ

Каржаубеков А.Ж.
Бас бухгалтер
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп – 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Ескерт- пе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Алынған пайыздық кірістер:		99,906,710	73,321,791
Ақша қаражаттарынан және олардың баламаларынан және несиелік мекемелердегі қаражаттардан алынған пайыздар		5,349,370	8,319,891
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын бағалы қағаздардан алынған пайыздар		11,517,835	3,536,868
Амортизацияланған құн бойынша бааланатын бағалы қағаздардан алынған пайыздар		7,195,415	6,704,212
Клиенттердің қарыздары бойынша алынған пайыздар		75,844,090	54,760,820
Төленген пайыздық шығыстар:		(48,404,261)	(41,632,864)
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша төленген пайыздар		(37,649,631)	(33,725,534)
Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері бойынша төленген пайыздар		(10,754,630)	(7,907,330)
Алынған комиссиялық кірістер		4,979,272	5,630,369
Төленген комиссиялық шығыстар		(4,243,838)	(4,959,803)
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша түсімдер/(төлемдер)		(496,306)	(736,765)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түсетін түсімдер		5,980,672	8,772,927
Басқа кірістер		213,371	118,428
Басқа да төленген жалпы және әкімшілік шығыстар		(14,850,903)	(12,358,153)
Төленген табыс салығы		(3,648,737)	(2,876,207)
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		39,435,980	25,279,723
Операциялық активтер мен міндеттемелерді өзгерту			
ҚРҰБ - дағы міндетті резервтік талаптардың таза (төмендеу)/өсуі		(2,783,571)	3,489,709
Несиелік мекемелердегі қаражаттар бойынша таза төмендеуі		(8,572,463)	(13,200,737)
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза (төмендеу)/өсім		(17,330)	11,827
Клиенттердің қарыздары бойынша таза төмендеуі		(147,132,015)	(71,853,716)
Құжаттамалық есеп айырысу дебиторлары бойынша таза өсім		608,562	1,453,134
Өзге активтер бойынша таза өсім		(1,958,754)	(1,104,565)
Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері бойынша таза өсім		642,012	4,728,989
РЕПО хелісімдері бойынша кредиторлық берешек бойынша таза өсім		(33,407,886)	2,505,087
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша таза өсім/(төмендеу)		125,115,955	(128,284,906)
Өзге міндеттемелер бойынша таза өсім		2,870,691	2,744,830
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бааланатын қаржылық міндеттемелер бойынша таза өсуі/(төмендеуі)		73,298	(508)
Операциялық қызметтен түскен қаражаттың таза қозғалысы		(25,125,521)	(174,231,133)

«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп – 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың қазақстандық теңгемен	Ескерт- пе	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы:			
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды өтеу және сату		167,354,024	913,005,667
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды сатып алу		(224,811,526)	(898 920 292)
Негізгі құралдарды сатып алу		(1,372,517)	(957,153)
Материалдық емес активтерді сатып алу		64,628	-
Приобретение нематериальных активов		(503,747)	(352,079)
Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын бағалы қағаздарды өтеу		83,139,526	46,236,667
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды сатып алу		(25,872,400)	(76,177,851)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаты		(2,002,012)	(17,165,041)
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы:			
Қаржылық жалдау бойынша басқа да қарыз қаражаттарын өтеу		(356,640)	(526,946)
Төленген дивидендтер		(17,000,018)	(14,000,031)
Қаржы қызметінде пайдаланылған таза ақша қаражаты		(17,356,658)	(14,526,977)
Валюта бағамдарының өзгеруінің шетел валютасындағы ақша қаражаттарының мөлшеріне әсері		1,671,293	(1,974,941)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза азаюы		(42,812,898)	(207,898,092)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары, жыл басына	5	121,308,225	329,206,317
Ақша қаражаттары және олардың баламалары, жыл соңына	5	78,495,327	121,308,225

Банк Басқармасы атынан бекітілді және қол қойылды:

Байсынов М.Б.
Басқарма төрағасының м. а.
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ.

Каржаубөков А.Ж.
Бас бухгалтер
28 ақпан 2025 жыл
Қазақстан, Алматы қ.

1 Кіріспе

«Altyn Bank» АҚ («China Citic Bank Corporation Limited» ЕБ) (бұдан әрі - «Банк») осы қаржылық есептілігі 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес шығарған ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

«Altyn Bank» АҚ («China Citic Bank Corporation Limited» ЕБ) бастапқыда Қазақстан Республикасында (бұдан әрі - «ҚР») 1998 жылы «HSBC Қазақстан Банкі» АҚ ретінде тіркелді. 2014 жылғы қарашада «Қазақстан Халық Банкі» АҚ Банктің акционерлік капиталында 100% сатып алып, оны «Altyn Bank» АҚ («Қазақстан Халық Банкі» АҚ ЕБ) деп өзгертті. 2018 жылғы 24 сәуірде China Citic Bank Corporation Ltd. және China Shanghai Investment Co., Ltd Банктің акционерлік капиталынан 60%-ын бірлесіп сатып алды. Келісім аяқталғаннан кейін Банк «Altyn Bank» АҚ («China Citic Bank Corporation Limited» ЕБ) болып өзгертілді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің акционерлері болып табылады: China Citic Bank Corporation Ltd. (акционерлік капиталдағы үлесі - 50.1%), «Қазақстан Халық Банкі» АҚ (акционерлік капиталдағы үлесі – 40 %) и China Shuangwei Investment Co. Ltd. (акционерлік капиталдағы үлесі - 9.9%).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк China Citic Bank Corporation-нің нақты бақылауында болды. China Citic Bank Corporation - Қытай Банкі, CITIC Limited мемлекеттік конгломератының еншілес құрылымы. «Қазақстан Халық Банкі» «АЛМЭКС» Холдингтік тобы» АҚ арқылы Тимур Кулибаев пен оның жұбайы Динара Кулибаеваның нақты бақылауында.

Банк 2015 жылы Банктің жарияланған акцияларын мемлекеттік тіркеуді жүзеге асырды және жарияланған жай акциялардың жалпы саны 220,500 жай акцияны құрады. 2024 және 2023 жылдар ішінде жаңа акциялар орналастырылмады.

Банк өз қызметін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту Агенттігінің (бұдан әрі - ҚНРДА) 2024 жылғы 23 қазандағы №1.1.114, № 3.3.254/46 Лицензиясы негізінде жүзеге асырады. Банктің негізгі қызметіне қарыздар мен кепілдіктер беру, аккредитивтер шығару, депозиттер тарту, клиенттердің шоттарын ашу және жүргізу, есеп айырысу-кассалық қызмет көрсету, бағалы қағаздармен, шетел валютасымен және туынды қаржы құралдарымен операциялар кіреді. Банктің қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі - ҚРҰБ) және ҚНРДА реттейді.

Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынатын салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің заңды мекен-жайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Абай даңғылы, 109 «В», А05А1В9.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Алматы, Астана, Атырау, Ақтау, Шымкент қалаларында алты филиалы (2023 жылғы 31 желтоқсан: алты филиалы) және «Астана» Халықаралық Қаржы орталығында бір филиалы бар.

Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

Қазақстан экономикасы Ресей мен Украина арасындағы әскери қақтығыстардан кейін көрші мемлекеттерге енгізілген санкциялардың жанама экономикалық әсеріне ұшырап отыр.

2024 жылдың қыркүйегінде халықаралық Moody's рейтинг агенттігі Қазақстанның егемендік кредиттік рейтингін «Вaa1» деңгейіне дейін көтеріп, «тұрақты» болжамын белгіледі. Бұл рейтинг елдің сыртқы және бюджеттік баланстарының мықтылығын, олардың күйзелістерге төзімділігін, сондай-ақ мұнай кірістерінен жинақталған қорлармен қолдау тапқан қаржыландыру икемділігін көрсетеді. Алайда, бұл күшті жақтарға қарсы бірнеше тәуекелдер бар: шикізатқа жоғары тәуелділік, экспорттың шоғырлану қаупі, инфляцияның жоғары деңгейі (бұл Қазақстанның макроэкономикалық саясатының «ВВВ» санатындағы ұқсас елдерге қарағанда әлсіздеу екенін көрсетеді), сондай-ақ басқару сапасының төмен көрсеткіштері. Қазақстан өлі де айтарлықтай дәрежеде мұнай мен мұнай конденсаттарына тәуелді, олар елдің экспортының 53%-ын және фискалдық кірістерінің шамамен үштен бірін құрайды. Экономиканы әртараптандыру бойынша белгілі бір жетістіктер бар, оның ішінде орта дәліз арқылы тасымалдау саласын дамыту және жаңартылатын энергия көздеріне жаңа инвестицияларды тарту, алайда бұл шаралар энергетикадан тыс ЖІӨ үлесін едәуір арттыру үшін жеткіліксіз.

1 Кіріспе (жалғасы)

Осы есеп беру күніне Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми айырбастау бағамы 1 АҚШ долларына 501.49 теңгені құрады. Салыстыру үшін: 2024 жылғы 31 желтоқсанда – 523.54 теңге, ал 2023 жылғы 31 желтоқсанда – 454.56 теңге болған.

2024 жылы инфляция деңгейі салыстырмалы түрде тұрақты болып, желтоқсан айының қорытындысы бойынша 8.6%-ды құрады (2023 жылғы желтоқсанда – 9.8%). Экономикалық өсім 2024 жылы баяулап, 3,8%-ға дейін төмендеді (2023 жылы – 5.1%). Алайда, сарапшылар 2025 жылы ЖІӨ өсімі 5%-ға дейін жеделдейді деп болжайды.

Экономикалық орта Банктің қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер етеді. Басшылық Банктің тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды қабылдайды. Алайда, қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын, ал басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалаулары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін. Бұдан басқа, Қазақстан Республикасындағы қаржы секторы Қазақстан Республикасындағы саяси, заңнамалық, салықтық және реттеушілік өзгерістердің ықпалына ұшырайды. Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылығының перспективалары едәуір дәрежеде Үкімет қабылдайтын экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ елдің саяси жүйесі шеңберінде құқықтық өрісті дамытуға және жетілдіруге, яғни Банктің бақылау аясынан тыс тұрған мән-жайларға байланысты болады.

Басшылық барлық факторлардың өзгеру дәрежесі мен ұзақтығын болжай алмайды немесе олардың болашақта Банктің қаржылық жағдайына тигізетін әсерін бағалай алмайды. Басшылық ағымдағы жағдайларда Банк қызметінің тұрақтылығы мен өсуін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайтынына сенімді. Қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақ салдарын болжау қиын болғандықтан, басшылықтың ағымдағы күтулері мен бағалаулары нақты нәтижелерден өзгеше болуы мүмкін.

2 Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Бұл қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС Бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дайындалды.

Бұл қаржылық есептілік әділ құн бойынша қаржы құралдарын бастапқы тануға және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша және өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын негізгі құралдарды, қаржы құралдарын қайта бағалауға түзете отырып, тарихи құн бойынша есепке алу қағидалары негізінде дайындалды. Осы қаржылық есептілікті дайындауда қолданылатын есеп саясатының принциптері төменде келтірілген. Бұл қағидалар, егер өзгеше көрсетілмесе, есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты дәйекті түрде қолданылды.

Бұл қаржылық есептілік Банкке меншікті капиталды несиелендіретін немесе беретін инвесторлар болып табылатын негізгі пайдаланушыларға бағытталған. Бұл қаржылық есептілікте негізгі пайдаланушылардың іскерлік және экономикалық қызмет туралы жеткілікті білімі бар және ақпаратты тиісті түрде тексереді және талдайды. Кейде тіпті білімді және мұқият пайдаланушылар берілген қаржылық есептілікте көрінетін күрделі экономикалық құбылыстар туралы ақпаратты түсіну үшін кеңесшінің көмегіне мұқтаж болуы мүмкін.

Бұл қаржылық есептіліктің мақсаты-басшылық негізгі пайдаланушылар үшін маңызды деп санайтын ақпаратты ғана ашу. Басшылық маңызды ақпаратты маңызды емес ақпаратпен жабу арқылы осы қаржылық есептіліктің түсінігін төмендетпеуге тырысады. Сөйкесінше, есеп саясатының елеулі ақпараты ғана, тиісті жағдайларда, жария етілген тиісті ескертпелерде ғана ашылады.

2 Қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)

Өтімділік тәртібімен қаржылық жағдай туралы есептің баптарын ұсыну. Банкте нақты анықталған операциялық цикл жоқ, сондықтан Банк қаржылық жағдай туралы есепте жеке айналым және ұзақ мерзімді активтер мен ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді міндеттемелерді ұсынбайды. Оның орнына активтер мен міндеттемелер өтімділік тәртібімен ұсынылады. Күтілетін өтеу мерзімдері бойынша қаржы құралдарын талдау 29-Ескертпеде көлтірілген. Төмендегі кестеде 29-Ескертпеде көлтірілген талдауға енгізілмеген баптар үшін есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай өткенге дейін немесе кейін өтеуге немесе өтеуге күтілетін сомалар туралы ақпарат берілген.

	31 желтоқсан 2024 ж.			31 желтоқсан 2023 ж.		
	Өтеуге/орнын толтыруға күтілетін сомалар		Жиыны	Өтеуге/орнын толтыруға күтілетін сомалар		Жиыны
	есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай ішінде	есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан кейін		есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай ішінде	есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан кейін	
<i>Мың Қазақстан теңгемен</i>						
АКТИВЫ						
Ағымдағы салық активтері	453,509	-	453,509	1,046,970	-	1,046,970
Кейінге қалдырылған салық активтері/(міндеттемелер)	943,485	(107,353)	836,132	726,653	(43,587)	683,066
Негізгі құралдар	190,253	7,412,525	7,602,778	452,160	6,884,365	7,336,525
Материалдық емес активтер	519,041	1,085,788	1,604,829	57,965	1,537,178	1,595,143
Өзге активтер	897,198	-	897,198	781,801	-	781,801
МИНДЕТТЕМЕЛЕР						
Шартты міндеттемелер бойынша провизиялар	1,210,044	-	1,210,044	1,129,154	-	1,129,154
Өзге міндеттемелер	4,544,817	-	4,544,817	5,750,255	-	5,750,255

3 Бағалаудағы елеулі болжамдар мен белгісіздік көздері

Есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған елеулі рұқсат берулер

Банк бағалауды жүргізеді және қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға және келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнына әсер ететін болжамдар жасайды. Бағалаулар мен пайымдаулар көшбасшылық тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде басшылық ағымдағы жағдайларға негізделген деп санайтын болашақ оқиғаларға қатысты күтулерге негізделген үнемі талданады. Есеп саясатын қолдану барысында басшылық пайымдаулар мен бағалауларды да қолданады. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін пайымдаулар және нәтижесі келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнына елеулі түзетулер болуы мүмкін бағалаулар мыналарды қамтиды:

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау-бағалау әдістемесін, модельдерін және бастапқы деректерін пайдаланатын маңызды бағалау. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау әдіснамасының егжей тегжейлері 29-Ескертпеде ашылған. Келесі компоненттер несиелік шығындар бойынша бағалау резервіне: дефолтты анықтау, несиелік тәуекелдің едәуір артуы, дефолт ықтималдығы, дефолт тәуекеліне ұшырау және дефолт болған жағдайда шығын мөлшеріне елеулі әсер етеді.

3 Бағалаудағы елеулі болжамдар мен белгісіздік көздері (жалғасы)

Кредиттеудің жаңартылатын тетіктерінің (кредиттік карталардың, овердрафттардың) кредиттік тәуекелге ұшырауы

Несиелеудің кейбір тетіктеріне қатысты Банктің несиелік шығындар қаупіне ұшырауы несие шартының максималды мерзімінен асып кетуі мүмкін. Бұл ерекшелік несиені және пайдаланылмаған міндеттеменің құрамдас бөлігін қамтитын белгілі бір жаңартылатын несиелеу механизмдеріне, сондай-ақ Банктің шарт бойынша шынымен өтеуді талап ету және пайдаланылмаған құрамдас бөлікті жою мүмкіндігі оның несиелік шығындар қаупіне ұшырауын шектемейтін жағдайларға қолданылады.

Мұндай кредиттеу тетіктері үшін Банк кредиттік тәуекелге ұшыраған кезең ішінде күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды және кредиттік тәуекелді басқару жөніндегі шаралар есебінен күтілетін кредиттік шығындар азайтылмайды. Бұл ерекшелікті қолдану үшін пайымдауды қолдану қажет. Басшылық осы ерекшелік қолданылатын бөлшек және коммерциялық несиелеу тетіктерін анықтау үшін пайымдауды қолданды. Банк бұл ерекшелікті келесі сипаттамалары бар несиелеу тетіктеріне қолданды: (а) белгіленген мерзімнің немесе өтеу құрылымының болмауы, (б) шартта көзделген оны бұзу мүмкіндігін кредиттік тәуекелге ұшырауды күнделікті басқару шеңберінде пайдалануға болмайды және егер Банк кредиттеудің жекелеген тетігі деңгейінде кредиттік тәуекелдің ұлғаюы туралы хабардар болған жағдайда ғана шарттың күшін жоюға болады, және (в) тәуекелдерді басқару топтық негізде жүзеге асырылады. Сонымен қатар, Банк тәуекелге ұшыраудың басталу күні мен күтілетін аяқталу күнін қоса алғанда, күтілетін несиелік шығындарды бағалау кезеңін анықтау үшін пайымдауды қолданды.

Банк өткен кезеңдерге қатысты ақпарат пен тәжірибені қарастырады: (а) Банк ұқсас құралдар бойынша кредиттік тәуекелге ұшыраған кезең, кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы бағаланатын кезеңнің басталуын анықтайтын Кредиттеу тетігінің соңғы елеулі модификациясының күнін қоса алғанда, (б) кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюынан кейін ұқсас қаржы құралдары бойынша дефолттар орын алуы мүмкін кезеңнің ұзақтығын, және (в) кредиттік тәуекелді басқару жөніндегі шаралар (мысалы, пайдаланылмаған лимиттерді төмендету немесе кері қайтарып алу), мерзімінен бұрын өтеу коэффициенті және кредиттерді өтеудің күтілетін мерзімдеріне әсер ететін өзге де факторлар. Осы факторларды пайдалану кезінде Банк кредиттеудің жаңартылатын тетіктерінің портфельдерін кіші топтарға бөледі және өткен кезеңдердің деректері мен тәжірибесіне, сондай-ақ болжамды ақпаратқа сүйене отырып, неғұрлым өзекті болып табылатын коэффициенттерді қолданады.

Несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Несиелік тәуекелдің едәуір арту фактісін анықтау үшін Банк есепті күнгі қаржы құралының қолданылу мерзімі ішінде дефолт қаупін бастапқы тану күніндегі дефолт қаупімен салыстырады. Бағалау процесінде есепті күндегі кредиттік тәуекелдің нақты деңгейі емес, кредиттік тәуекелдің салыстырмалы ұлғаюы қарастырылады. Банк барлық негізделген және нақты клиенттік портфельдердің мінез-құлық аспектілерін қоса алғанда, бірқатар факторларды қоса алғанда, шамадан тыс шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді болжамды ақпаратты растайды. Банк дефолт сәтіне дейін кредиттік тәуекелдің ұлғаюының мінез құлық белгілерін және жеке құрал немесе портфель деңгейінде кредиттік тәуекелді бағалауға тиісті болжамды ақпаратты енгізуді айқындайды.

Банк провизиялар мөлшерінің сезімталдығына келесі талдау жүргізді: 1) барлық несиелердің 2-Кезеңге 1-Кезеңнен бір уақытта өтуіне, 2) кепілдіктің құнсызданған несиелерге әсеріне. Барлық кредиттер бір мезгілде 1-Кезеңнен 2-Кезеңге ауысқан жағдайда, Банктің провизиялары 27,103,165 мың теңгеге (2023 жылы 19,574,482 мың теңге) ұлғаяды. Банктің құнсызданған кредиттер бойынша қамтамасыз етілуі болмаған жағдайда, Провизиялар 2,944,429 мың теңгеге (2023 жылы 849,174 мың теңге) ұлғаяды. Барлық несиелер бір уақытта 1-Кезеңнен 3-Кезеңге ауысқан жағдайда, Банктің провизиялары 302,916,828 мың теңгеге ұлғаяды (2023 жылы 200,611,393 мың теңге). Егер кредиттер ағымдағы кезеңде қалса және LGD 100%-ды құраса, Банктің провизиялары 8,152,950 мың теңгеге (2023 жылы 6,867,997 мың теңге) ұлғаяды.

Артық бағаланған құны бойынша ескерілетін негізгі құралдар

Ғимараттар мен құрылыстар артық бағаланған құны бойынша көрсетіледі. Жер мен Банк ғимараты нарықтық құны бойынша сатып алынды. Негізгі құралдардың осы тобы бойынша қайта бағалау екі жылда бір рет жүргізіледі. Негізгі құралдарды бағалау әдістемесі туралы ақпарат 10-Ескертпеде берілген.

2024 жылы банк негізгі құралдарды қайта бағалауды жүргізбеді, себебі банк жүргізген таладу нәтижелері нарықтық құнның баланстық құнның ауытқуы маңызды емес болып танылды. 2023 жылдың қазан айында Банк ғимараттың бір бөлігін тұрғын емес үй-жайлар мен жер учаскесі түрінде қайта бағалауды жүзеге асырды. Бағалауды «PKF меншікті бағалау» ЖШС тәуелсіз ұйымы жүргізді. Нарықтық құнды анықтау кезінде салыстырмалы (нарықтық) тәсіл шеңберінде сатуды салыстырмалы талдау әдісі қолданылды. Банктің негізгі құралдарының әділ құнын есептеу кезінде әділ құн 3-Деңгейге жатқызылды, өйткені бағалау үшін бастапқы деректер ғимараттың ерекшеліктеріне түзетілген жалпыға қолжетімді интернет-ресурстардың баға белгілеу бағалары болды.

3 Бағалаудағы елеулі болжамдар мен белгісіздік көздері (жалғасы)

Жалдау мерзімін анықтау

Банк кеңсе ғимараттарын үшінші тұлғалардан мерзімсіз шарттар бойынша жалға алады, егер Тараптардың ешқайсысы екінші Тарапқа Шартты бұзудың болжамды күнінен 6 ай бұрын бұзу туралы хабарлама жібермесе, олар автоматты түрде ұзартылады. Банк жалға алынған мүлікті жақсарту, көшу құны немесе Банк қызметі үшін үй-жайлардың маңыздылығы сияқты экономикалық антистимулдарды қоса алғанда, олар бұзылған жағдайда салынуы мүмкін айыппұл санкцияларын ескере отырып, осындай шарттар бойынша мерзімінен бұрын бұзу құқығынсыз жалдау мерзімін белгілейді. Нәтижесінде ең маңызды кеңсе ғимараттарын жалға алу мерзімі 4-5 жыл деп анықталады.

4 Жаңа немесе қайта қаралған стандарттарға көшу, жаңа есепке алу ережелерін түсіндіру

Келесі жаңа стандарттар мен түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енді:

- ХҚЕС (IFRS)-қа түзетулер 16 «Жалдау: кері лизингпен сату бойынша лизингтік міндеттемелер (2022 жылдың 22 қыркүйегінде шығарылды және 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді деп жіктеу-ХҚЕС (IAS) 1 түзетулері (бастапқыда 2020 жылдың 23 қаңтарында шығарылды және кейіннен өзгертілді 2020 жылдың 15 шілдесі мен 2022 жылдың 31 қазаны 2024 жылдың 1 қаңтарынан басталатын немесе одан кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді);
- ХҚЕС (IAS) 7 түзетулері «Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп» және ХҚЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу: жеткізушілерді қаржыландыру тетіктері» (2023 жылғы 25 мамырда шығарылды).

Жоғарыда аталған түзетулерді қолдану қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер еткен жоқ.

Банк үшін 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін міндетті болып табылатын және мерзімінен бұрын қабылданбаған бірнеше жаңа стандарттар мен түсіндірмелер жарияланды:

- ХҚЕС (IAS) 21 «Айырбастау мүмкіндігінің шектеулігі» бойынша түзетулер (2023 жылғы 15 тамызда жарияланған, 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 9 және ХҚЕС (IFRS) 7 бойынша түзетулер (2024 жылғы 30 мамырда жарияланған, 2026 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 18 «Қаржылық есептілікті ұсыну және ақпаратты ашу» (2024 жылғы 9 сәуірде жарияланған, 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 19 «Жеке меншік еншілес компаниялар: ақпаратты ашу» (2024 жылғы 9 мамырда жарияланған, 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейінгі жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 14 «Кешіктірілген тарифтік түзетулер шоттары» (2014 жылғы 30 қаңтарда жарияланған).
- ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері – «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе енгізу» (2014 жылғы 11 қыркүйекте жарияланған, күшіне ену күні ХҚЕС кеңесі тарапынан кейінірек анықталады).
- ХҚЕС бойынша бухгалтерлік есеп стандарттарын жыл сайын жетілдіру (2024 жылғы шілдеде жарияланған, 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді).

Қазіргі уақытта Банк аталған түзетулердің қаржылық есептілікке әсерін бағалауда.

5 Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары және олардың баламалары келесідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
ҚРҰБ шоттары	28,831,529	69,040,279
Бастапқы өтеу мерзімі 30 күнге дейінгі корреспонденттік шоттар мен мерзімді депозиттер	47,491,536	40,080,448
Кассадағы қолма-қол ақша	2,172,262	2,176,302
«Кері РЕПО» операциясы	-	10,011,196
Ақша қаражаттары және олардың баламалары жиыны	78,495,327	121,308,225

Ақша қаражаттары және олардың баламаларына кассадағы ақшалай қаражатты, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын ҚРҰБ корреспонденттік және мерзімді шоттарындағы бос қалдықтарды, қандай да бір шарттық міндеттемелерге ауыртпалық түсірмеген бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кредиттік мекемелердегі қаражатты, сондай-ақ бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын «кері РЕПО» шарттарын қамтиды. Ұсыну сәтінде үш айдан астам мерзімге пайдалануға қатысты шектеулер бар қаражат қаржы жағдайы туралы есепте де, ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте де ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларының құрамынан шығарылады.

Ақша қаражаттары мен ақша қаражаттарының баламалары амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, өйткені (i) олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталады және бұл ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыз есебінен төлемдер болып табылады және (ii) олар пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмайды.

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекел деңгейлері негізінде ақша қаражаттарының қалдықтары мен олардың баламаларының кредиттік сапасына талдау келтірілген. Банктің кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 29-Ескертпеде келтірілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	ҚРҰБ-дағы шоттары	Бастапқы өтеу мерзімі 30 күнге дейінгі корреспонденттік шоттар мен мерзімді депозиттер	Жиыны
2024 жылғы 31 желтоқсан			
Жоғары деңгей	-	36,883,646	36,883,646
Жақсы деңгей	28,831,529	10,607,890	39,439,419
Кассадағы ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларының жиыны	28,831,529	47,491,536	76,323,065

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	ҚРҰБ-дағы шоттары	Бастапқы өтеу мерзімі 30 күнге дейінгі корреспон- денттік шоттар мен мерзімді депозиттер	«Кері РЕПО» операциясы	Жиыны
2023 ж. 31 желтоқсан				
Жоғары деңгей	-	31,094,100	-	31,094,100
Жақсы деңгей	69,040,279	8,986,348	10,011,196	88,037,823
Кассадағы ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаты мен ақша қаражатының баламаларының жиыны	69,040,279	40,080,448	10,011,196	119,131,923

5 Ақша қаражаттары және олардың баламалары (жалғасы)

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау мақсатында 2023 жылғы 1 қаңтар мен 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен ақша қаражаттарының баламаларының қалдықтары 1-Кезеңге енгізілді. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға көзқарас 29 ескертпеде келтіріледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ - ны қоспағанда, үш ірі контрагент-Банктердің ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиынтық сомасы 34,714,447 мың теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсан 31,640,209 мың теңге) немесе ақша қаражаттары мен олардың баламаларының 44%-ы (2023 жылғы 31 желтоқсан: 26%).

Кері РЕПО шарттарын қоспағанда, ақша қаражаттарының сомалары мен ақша қаражаттарының баламалары қамтамасыз етілмейді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз басқа Банктермен сатып алу және кері сату («кері РЕПО») шарттары төмендегі кестелерде берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2023 ж.		
	Артық қамтамасыз етілген активтер	Қамтамасыз етудің	
	Активтердің	теңгерімдік құны	әділ құны
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аз басқа Банктермен сатып алу және кері сату («кері РЕПО») шарттары	10,011,196		10,002,419

6 Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен міндеттемелер

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер келесідей ұсынылады:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер:		
Туынды қаржы құралдары	28,411	11,081
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	28,411	11,081

«Aktyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер

6 Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Шарттар бойынша орташа мөлшерле-ме, курс /%	Шартты сома	Шарттар бойынша орташа мөлшерле-ме, курс /%	Шартты сома
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржы құралдары				
Шетел валютасы				
Слоттар				
KZT-ке қарсы USD сату	524.65	52,465	-	-
KZT-ке қарсы USD сатып алу	525.01	1,575,330	2,819	-
KZT-ке қарсы RUB сату	4.98	224,125	5,034	-
KZT-ке қарсы RUB сатып алу	5.13	1,122,400	-	-
			(135)	6,136,560
				2,905
				(720)
Своптар				
KZT-ке қарсы USD сатып алу/сату	515.64	5,207,661	20,558	292,440
USD-ге қарсы KZT сатып алу/сату	516.7	5,293,580	-	1,020,000
			(18,260)	8,176
				(7,560)
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржы құралдарының жиыны		13,475,561	28,411	7,449,000
			(81,578)	11,081
				(8,280)

Туынды құралдарды ресімдеу кезінде олар көбінесе ең төменгі сыйақыны беру арқылы немесе мүлдем жоқ өзара уәде алмасу болып табылады. Сонымен қатар, бұл құралдар үлкен құбылмалылыққа ұшырайды.

6 Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Туынды келісімшарттың негізінде жатқан актив құнының, пайыздық мөлшерлеменің немесе индекстің салыстырмалы түрде аз өзгеруі Банктің пайдасына немесе шығынына айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер келесідей ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер:		
Туынды қаржы құралдары	81,578	8,280
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелердің жиыны	81,578	8,280

7 Клиенттерге берілген қарыздар

Клиенттерге берілген несиелер келесідей берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Заңды тұлғаларға берілген қарыздар		
Корпорациялар	119,771,089	96,751,777
Шағын және орта бизнес	61,572,073	62,595,006
Заңды тұлғаларға берілген қарыздардың жиыны	181,343,162	159,346,783
Жеке тұлғаларға берілген қарыздар		
Ипотекалық несиелеу	189,864,754	116,414,246
Тұтынушылық қарыздар	141,836,543	117,445,732
Автонесиелеу	29,082,711	-
Несие карталары	2,022,773	1,971,003
Жеке тұлғаларға берілген қарыздар жиыны	362,806,781	235,830,981
Клиенттерге амортизацияланған құн бойынша бағаланатын берілген қарыздардың жиыны	544,149,943	395,177,764
Күтілетін кредиттік шығындар үшін бағалау резервін шегергенде	(18,831,963)	(12,243,760)
Клиенттерге берілген қарыздардың жиыны	525,317,980	382,934,004

Клиенттерге кредиттер мен аванстар Банк клиенттерге клиенттің кредитін сатып алу немесе клиентке кредит беру мақсатында аванстық төлемдер түрінде ақшалай қаражат берген кезде ескеріледі. Бизнес-модельге және ақша ағындарының сипаттамаларына сүйене отырып, Банк клиенттерге несиелер мен аванстарды келесі бағалау санаттарының біріне жатқызады: (i) амортизацияланған құн бойынша: шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталатын несиелер, олар тек негізгі қарыз бен пайыздың шотына төлемдер болып табылады және ерікті негізде пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатындар санатына жатқызылмаған кредиттер, және (ii) пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша: SPPI-тест критерийлеріне немесе амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау үшін басқа критерийлерге сәйкес келмейтін несиелер пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

Құнсыздануға арналған бағалау резервтері күтілетін кредиттік шығындардың болжамды модельдері негізінде айқындалады. 3 және 7-Ескертпеде Банктің болжамды ақпаратты күтілетін кредиттік шығындар моделіне енгізу тәсілін түсіндіруді қоса алғанда, күтілетін кредиттік шығындарды бағалау кезінде пайдаланылатын бастапқы деректер, болжамдар және есептеу әдістері туралы ақпарат келтіріледі.

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Банк сыныптар бойынша қарыздардың мынадай сыныптамасын пайдаланады:

Заңды тұлғаларға берілген қарыздар:

- Корпорациялар-жылдық табысы 3,000,000-нан асатын және/немесе қызметкерлерінің орташа жылдық саны 250-ден асатын клиенттерге берілген қарыздар;
- Шағын және орта бизнес (ШОБ) - жылдық кірісі 3,000,000 ең төменгі есептік көрсеткіштен аспайтын және/немесе қызметкерлердің орташа жылдық саны 250 адамнан кем клиенттерге берілген қарыздар.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР айлық есептік көрсеткіші 3,692 теңгеге тең болды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 3,450 теңге).

Жеке тұлғаларға берілген қарыздар:

- ипотекалық несиелеу;
- тұтынушылық қарыздар;
- автонесие;
- несие карталары.

Клиенттерге берілген несиелер келесідей берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.			31 желтоқсан 2023 ж.		
	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн
Заңды тұлғаларға берілген қарыздар						
Корпорациялар	119,771,089	(2,532,872)	117,238,217	96,751,777	(1,772,834)	94,978,943
Шағын және орта бизнес	61,572,073	(1,463,919)	60,108,154	62,595,006	(2,845,337)	59,749,669
Жеке тұлғаларға берілген қарыздар						
Ипотекалық несиелеу	189,864,754	(3,041,117)	186,823,637	116,414,246	(1,043,350)	115,370,896
Тұтынушылық қарыздар	141,836,543	(11,552,564)	130,283,979	117,445,732	(6,443,033)	111,002,699
Автонесиелеу	29,082,711	(103,331)	28,979,380	-	-	-
Несие карталары	2,022,773	(138,160)	1,884,613	1,971,003	(139,206)	1,831,797
Клиенттерге амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттер мен аванстардың жиыны	544,149,943	(18,831,963)	525,317,980	395,177,764	(12,243,760)	382,934,004

**«Aftun Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Төмендегі кестелерде 2024 және 2023 жылдардағы есепті кезеңнің басы мен аяғы арасындағы интервалда болған амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттердің күтілетін кредиттік шығындары мен жалпы теңгерімдік құны үшін резервтегі өзгерістер ашылады:

	Несмелік шығындар бойынша бағалау резерві			Жалпы теңгерімдік құн		
	1-Кезең (12 айға КҚШ)	2-Кезең (несмелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	1-Кезең (12 айдағы КҚШ)	2-Кезең (несмелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)
<i>Мың Қазақстандық теңгемен</i>						
Шағын және орта бизнес 2024 жылғы 1 қаңтарға	(1,297,129)	(45,160)	(1,503,048)	60,915,968	175,993	1,503,045
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер	(605,942)	-	(605,942)	51,993,870	-	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	1,250,413	45,160	691,787	(52,233,380)	(91,639)	(691,784)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(652,658)	-	(811,261)	60,676,458	84,354	811,261
Шағын және орта бизнес 2023 жылғы 1 қаңтарға	(499,351)	(531,927)	(1,399,929)	55,534,161	4,625,450	2,516,879
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер	(1,201,306)	-	(1,201,306)	50,309,941	-	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	422,403	531,927	954,330	(37,991,639)	(4,625,450)	-
Ішінара өтеуге байланысты өзгерістер Есептен шығару	(18,875)	(43,160)	(758,351)	(6,936,495)	175,993	(358,602)
	-	-	655,232	-	-	(655,232)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(1,297,129)	(45,160)	(1,503,048)	60,915,968	175,993	1,503,045
						62,595,006

«Atyl Bank» АҚ «China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ
Қаржылық есептілікке ескертпелер

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несимелік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы теңгерімдік құн			
	Этап 2		Этап 3		Этап 2			
	Этап 1 (ОКУ за 12 мес.)	увеличени кредитного риска)	Этап 3 (ОКУ за весь срок по обесценен- ным активам)	Этап 2 (ОКУ за весь срок при значитель- ном увеличени кредитного риска)	Этап 1 (ОКУ за 12 мес.)	Этап 2 (ОКУ за весь срок при значитель- ном увеличени кредитного риска)	Этап 3 (ОКУ за весь срок по обесценен- ным активам)	Итого
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>								
Қорпорациялар								
2024 жылғы 1 қаңтарға	(1,772,834)	-	-	-	96,751,777	-	-	96,751,777
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер	(2,509,856)	-	-	-	102,492,915	-	-	102,492,915
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	1,730,070	-	-	-	(70,414,048)	-	-	(70,414,048)
Кезең ішінде тануды тоқтату	19,748	-	-	-	(9,059,556)	-	-	(9,059,556)
Ішінара өтеуге байланысты өзгерістер								
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(2,532,872)	-	-	-	119,771,089	-	-	119,771,089
Қорпорациялар								
2023 жылғы 1 қаңтарға	(1,385,032)	-	-	-	109,703,747	-	-	109,703,747
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер	(1,687,815)	-	-	-	81,187,577	-	-	81,187,577
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	1,270,920	-	-	-	(85,273,298)	-	-	(85,273,298)
Кезең ішінде тануды тоқтату	29,093	-	-	-	(8,866,249)	-	-	(8,866,249)
Ішінара өтеуге байланысты өзгерістер								
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(1,772,834)	-	-	-	96,751,777	-	-	96,751,777

**«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несимелік шығындар бойынша бағалау резерві			Жалпы теңгерімдік құн				
	1-Кезең (12 айға КҚШ)	2-Кезең (несимелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны	1-Кезең (12 айдағы КҚШ)	2-Кезең (несимелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны
Ипотекалық қарыздар 2024 жылғы 1 қаңтарға	(355,585)	(4,705)	(683,060)	(1,043,350)	114,480,591	401,419	1,532,236	116,414,246
Кезең шіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер								
Аударым:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	2,471	(2,471)	-	-	(635,489)	635,489	-	-
- 3 кезеңнен 2 кезеңге дейін	-	(2,754)	2,754	-	-	(6,223)	6,223	-
- құнсызданған активтерге (1-кезең мен 2-кезеңнен 3-кезеңге)	15,909	(13,184)	(2,725)	-	(3,055,369)	2,832,861	222,508	-
- 12 айлық күтілетін несимелік шығындар (2-кезең мен 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(824)	(243,013)	243,837	-	75,572	475,471	(551,043)	-
Жанадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	(318,627)	-	-	(318,627)	96,440,167	-	-	96,440,167
Кезең ішінде бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде КҚШ-ға әсері және күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	18,780	765	15,829	35,374	(23,102,796)	(73,472)	(194,181)	(23,370,449)
	(2,172)	257,578	(1,969,920)	(1,714,514)	501,131	(3,585,016)	3,464,675	380,790
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(640,048)	(7,784)	(2,393,285)	(3,041,117)	184,703,807	692,975	4,467,972	189,864,754

**«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық еселілікке ескертпелер**

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несмелік шығындар бойынша бағалау резерві				Жалпы теңгерімдік құн			
	1-Кезең (12 айға КҚШ)	2-Кезең (несмелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны	1-Кезең (12 айдағы КҚШ)	2-Кезең (несмелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>								
Ипотекалық қарыздар 2023 жылғы 1 қаңтарға	(154,695)	(641)	(357,423)	(512,759)	53,823,452	64,243	945,271	54,832,966
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер								
Аударым:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	866	(866)	-	-	(222,435)	222,435	-	-
- құнсызданған активтерге (1-кезең мен 2-кезеңнен 3-кезеңге)	4,450	(4,314)	(136)	-	(955,492)	943,085	12,407	-
- 12 айлық күтілетін несмелік шығындар (2-кезең мен 3-кезеңнен 1-кезеңге)	(293)	(180,723)	181,016	-	32,598	456,503	(489,101)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған	(218,005)	-	-	(218,005)	71,553,506	-	-	71,553,506
Кезең ішінде тануды тоқтату	13,727	133	22,381	36,241	(10,182,770)	(12,020)	(119,490)	(10,314,280)
Кезең ішінде бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде КҚШ-ға әсері және күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	(1,635)	181,706	(528,898)	(348,827)	431,732	(1,272,827)	1,183,149	342,054
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(355,585)	(4,705)	(683,060)	(1,043,350)	114,480,591	401,419	1,532,236	116,414,246

«Atyp Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несие шығындар бойынша бағалау резерві			Жалпы теңгерімдік құн				
	1-Кезең (12 айға) ҚҚШ	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ҚҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін ҚҚШ)	Жиыны	1-Кезең (12 айдағы ҚҚШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ҚҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін ҚҚШ)	Жиыны
Несие карталары								
2024 жылғы 1 қаңтарға	(28,770)	(1,293)	(109,143)	(139,206)	1,830,658	11,217	129,128	1,971,003
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға өсетін өзгерістер								
Аударым:								
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге	293	(293)	-	-	(12,759)	12,759	-	-
- құнсызданған активтерге (1-кезең мен 2-кезеңнен 3-кезеңге)	810	67	(877)	-	(38,733)	31,608	7,125	-
- құнсызданған активтерден бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (3-Кезеңнен 2-Кезеңге)	-	(138)	138	-	-	167	(167)	-
- 12 айлық күтілетін несиелік шығындар (2-Кезең мен 3-Кезеңнен 1-Кезеңге)	(398)	(7,877)	8,275	-	3,895	6,106	(10,001)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	(4,173)	-	-	(4,173)	280,066	-	-	280,066
Кезең ішінде бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде ҚҚШ-ға өсері және күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер Есептен шығару	3,658	11	19,711	23,380	(188,003)	(125)	(22,748)	(210,876)
	301	7,514	(49,557)	(41,742)	375	(46,669)	5,293	(41,001)
	-	-	23,581	23,581	-	-	23,581	23,581
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(28,279)	(2,009)	(107,872)	(138,160)	1,875,499	15,063	132,211	2,022,773

**«Atyp Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві			Жалпы теңгерімдік құн			
	1-Кезең (12 айға КҚШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	1-Кезең (12 айдағы КҚШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>							
Несие карталары							
2023 жылғы 1 қаңтарға	(33,649)	(946)	(51,043)	1,725,623	6,083	75,098	1,806,804
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер							
Аударым:							
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	158	(158)	-	(8,099)	8,099	-	-
- құнсызданған активтерге (1-кезең мен 2-кезеңнен 3-кезеңге)	1,038	(689)	(349)	(53,253)	(51,010)	2,243	-
- 12 айлық күтілетін несиелік шығындар (2-Кезең мен 3-Кезеңнен 1-Кезеңге)	(410)	61	349	2,634	(2,121)	(513)	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	(7,839)	-	-	507,568	-	-	507,568
Кезең ішінде бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде КҚШ-ға әсері және күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	11,551	188	(6,705)	(342,646)	(1,207)	(5,057)	(348,910)
Есептен шығару	381	251	(58,272)	(1,159)	(50,647)	64,234	12,428
	-	-	6,877	-	-	(6,877)	(6,877)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(28,770)	(1,293)	(109,143)	1,830,658	11,217	129,128	1,971,003

**«Atyp Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық еселіктікке ескертпелер**

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві			Жалпы теңгерімдік құн		
	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін 12 айға КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін КҚШ)	3-Кезең (Құнсызданған н активтер бойынша барлық мерзім үшін КҚШ)	Жиыны
Мың қазақстандық теңгемен						
Автонесиелер						
2024 жылғы 31 желтоқсан	-	-	-	-	-	-
Кезең ішіндегі кредиттік шығындарды бағалау резервіне аударымдарға әсер ететін өзгерістер						
Аударым:						
- бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға (1-кезеңнен 2-кезеңге)	351	-	-	112,350	-	-
- құнсызданған активтерге (1-кезең мен 2-кезеңнен 3-кезеңге)	-	(25)	-	(8,561)	8,561	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған Кезең ішінде тануды тоқтату	(100,599)	-	(100,599)	29,781,845	-	29,781,845
Кезең ішінде бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде КҚШ-ға әсері және күтілетін кредиттік шығындарды бағалау моделінің болжамдарындағы өзгерістер	2,228	-	2,228	(1,911)	(713)	(699,134)
	-	(786)	(4,960)	-	-	-
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(98,020)	(4,199)	(103,331)	101,878	7,848	29,082,711

Есептен шығару саясаты. Банк оларды өндіріп алудың барлық практикалық мүмкіндіктерін таусып, осындай активтерді өндіріп алуға қатысты күтулердің негізсіздігі туралы қорытындыға келген кезде қаржылық активтер толығымен немесе ішінара есептен шығарылады. Банк қаржылық активтерді өндіріп алуға қатысты негізделген күтулердің жоқтығының келесі белгілерін анықтайды:

- Қаржылық активтің мерзімі 181 күнге немесе одан да көп уақытқа жетті;
- Банк несие берушімен барлық байланыстарын жоғалтты;
- Қамауда немесе бас бостандығынан айыру орындарында жүрген несие берушілер;
- Қайтыс болу фактісі расталған кредиторлар;
- Кепілдік мүлкі соттан тыс немесе сот сауда-саттықтарынан өткізгеннен кейін кепілді қаржы активтері бойынша берешек қалдығын өндіріп алу бойынша перспективалардың болмауы;
- Жеке тұлғаның банкроттығы туралы сот шешімі болған кезде;
- Кредиторда өзге берешектер болған жағдайда және бұрын есептен шығарылған берешектің болуы;
- Банктің уәкілетті тұлғасымен/органымен келісілген өзге де жағдайлар.

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік, шағын және орта бизнестің кредиттік сапасына талдау келтірілген. Банктің кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 29-Ескертпеде келтірілген.

Мың қазақстандық теңгемен	Корпорациялар			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсыздан- ған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2024 жылғы 31 желтоқсан				
- Жоғары деңгей	2,412,516	-	-	2,412,516
- Жақсы деңгей	105,063,356	-	-	105,063,356
- Қанағаттанарлық деңгей	12,295,217	-	-	12,295,217
Жалпы теңгерімдік құн	119,771,089	-	-	119,771,089
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(2,532,872)	-	-	(2,532,872)
Теңгерімдік құн	117,238,217	-	-	117,238,217

Мың қазақстандық теңгемен	Корпорациялар			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсыздан- ған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2023 жылғы 31 желтоқсан				
- Жоғары деңгей	684,307	-	-	684,307
- Жақсы деңгей	87,891,104	-	-	87,891,104
- Қанағаттанарлық деңгей	8,176,366	-	-	8,176,366
Жалпы теңгерімдік құн	96,751,777	-	-	96,751,777
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,772,834)	-	-	(1,772,834)
Теңгерімдік құн	94,978,943	-	-	94,978,943

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	Шағын және орта бизнес			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсыздан- ған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2024 жылғы 31 желтоқсан				
- Жоғары деңгей	79,117	-	-	79,117
- Жақсы деңгей	60,575,099	84,354	-	60,659,453
- Қанағаттанарлық деңгей	22,242	-	-	22,242
- Арнайы мониторингті қажет етеді	-	-	-	-
- Дефолт	-	-	811,261	811,261
Жалпы теңгерімдік құн	60,676,458	84,354	811,261	61,572,073
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(652,658)	-	(811,261)	(1,463,919)
Теңгерімдік құн	60,023,800	84,354	-	60,108,154

Мың қазақстандық теңгемен	Шағын және орта бизнес			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсыздан- ған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2023 жылғы 31 желтоқсан				
- Жоғары деңгей	-	-	-	-
- Жақсы деңгей	53,592,499	-	-	53,592,499
- Қанағаттанарлық деңгей	7,323,467	-	-	7,323,467
- Арнайы мониторингті қажет етеді	-	175,993	-	175,993
- Дефолт	-	-	1,503,047	1,503,047
Жалпы теңгерімдік құн	60,915,966	175,993	1,503,047	62,595,006
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,297,130)	(45,160)	(1,503,047)	(2,845,337)
Теңгерімдік құн	59,618,836	130,833	-	59,749,669

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке тұлғаларға кредиттердің кредиттік сапасына талдау келтірілген:

Мың қазақстандық теңгемен	1-Кезең (12 айға ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай есуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсыздан- ған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	Жиыны
Ипотекалық несиелер				
- Жоғары деңгей	181,903,779	-	-	181,903,779
- Жақсы деңгей	2,800,028	-	-	2,800,028
- Қанағаттанарлық деңгей	-	539,069	-	539,069
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	153,906	-	153,906
- Дефолт	-	-	4,467,972	4,467,972
Жалпы баланстық құн	184,703,807	692,975	4,467,972	189,864,754
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(640,048)	(7,784)	(2,393,285)	(3,041,117)
Баланстық құн	184,063,759	685,191	2,074,687	186,823,637
Тұтынушылық несиелер				
- Жоғары деңгей	130,104,797	-	-	130,104,797
- Жақсы деңгей	1,610,011	-	-	1,610,011
- Қанағаттанарлық деңгей	-	763,292	-	763,292
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	715,116	-	715,116
- Дефолт	-	-	8,643,327	8,643,327
Жалпы баланстық құн	131,714,808	1,478,408	8,643,327	141,836,543
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(3,425,811)	(325,179)	(7,801,574)	(11,552,564)
Баланстық құн	128,288,997	1,153,229	841,753	130,283,979

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	1-Кезең (12 айға ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	Жиыны
Автонесиелер				
- Жоғары деңгей	28,668,019	-	-	28,668,019
- Жақсы деңгей	304,966	-	-	304,966
- Қанағаттанарлық деңгей	-	92,686	-	92,686
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	9,192	-	9,192
- Дефолт	-	-	7,848	7,848
Жалпы баланстық құн	28,972,985	101,878	7,848	29,082,711
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(98,020)	(1,112)	(4,199)	(103,331)
Баланстық құн	28,874,965	100,766	3,649	28,979,380
Несие карталары				
- Жоғары деңгей	1,868,835	-	-	1,868,835
- Жақсы деңгей	6,664	-	-	6,664
- Қанағаттанарлық деңгей	-	393	-	393
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	14,670	-	14,670
- Дефолт	-	-	132,211	132,211
Жалпы баланстық құн	1,875,499	15,063	132,211	2,022,773
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(28,279)	(2,009)	(107,872)	(138,160)
Баланстық құн	1,847,220	13,054	24,339	1,884,613

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке тұлғаларға кредиттердің кредиттік сапасына талдау келтірілген:

Мың қазақстандық теңгемен	1-Кезең (12 айға ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	Жиыны
Ипотекалық несиелер				
- Жоғары деңгей	113,015,497	-	-	113,015,497
- Жақсы деңгей	1,465,094	-	-	1,465,094
- Қанағаттанарлық деңгей	-	258,268	-	258,268
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	143,151	-	143,151
- Дефолт	-	-	1,532,236	1,532,236
Жалпы баланстық құн	114,480,591	401,419	1,532,236	116,414,246
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(355,585)	(4,705)	(683,060)	(1,043,350)
Баланстық құн	114,125,006	396,714	849,176	115,370,896
Тұтынушылық несиелер				
- Жоғары деңгей	110,898,657	-	-	110,898,657
- Жақсы деңгей	1,573,155	-	-	1,573,155
- Қанағаттанарлық деңгей	-	602,732	-	602,732
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	397,038	-	397,038
- Дефолт	-	-	3,974,150	3,974,150
Жалпы баланстық құн	112,471,812	999,770	3,974,150	117,445,732
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(2,705,082)	(200,490)	(3,537,461)	(6,443,033)
Баланстық құн	109,766,730	799,280	436,689	111,002,699
Несие карталары				
- Жоғары деңгей	1,800,482	-	-	1,800,482
- Жақсы деңгей	30,176	-	-	30,176
- Қанағаттанарлық деңгей	-	5,190	-	5,190
- Арнайы бақылауды қажет етеді	-	6,027	-	6,027
- Дефолт	-	-	129,128	129,128
Жалпы баланстық құн	1,830,658	11,217	129,128	1,971,003
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(28,770)	(1,293)	(109,143)	(139,206)
Баланстық құн	1,801,888	9,924	19,985	1,831,797

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

Төменде экономика секторлары бойынша берілген қарыздарың шоғырлануы көрсетілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Экономика секторлары бойынша талдау:		
Жеке тұлғалар	362,806,781	235,830,982
Сауда	102,385,892	73,593,384
Қаржылар	47,598,231	52,524,744
Тау-кен өнеркәсібі	10,392,559	5,988,791
Өндіріс	9,501,377	12,991,575
Қызметтер	7,008,042	8,520,724
Құрылыс	1,051,476	-
Автокөлік	1,027,493	-
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	854,341	1,284,388
Энергетика	811,261	1,503,047
Жылжымайтын мүлікпен операциялар	22,243	89,046
Холдингтік компаниялар қызметі	-	1,799,468
Басқалары	690,247	1,051,615
Күтілетін кредиттік шығындар үшін резерв шегерілгенге дейінгі жиыны	544,149,943	395,177,764
Күтілетін кредиттік шығындар үшін резервті шегергенде	(18,831,963)	(12,243,760)
Клиенттерге берілген қарыздар жиыны	525,317,980	382,934,004

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын Жеке тұлғаларға корпоративтік кредиттер мен кредиттер бойынша қамтамасыз етуді талдау келтірілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Ірі бизнеске арналған несиелер	ШОБ несиелері	Ипотекалық қарыздар	Автонесиелеу
Теңгерімдік құн	117,238,217	60,108,154	186,823,637	28,979,380
Ақшалай депозиттер	690,891	-	152,120	-
Жылжымайтын мүлік объектілері	22,140,222	44,598,270	319,627,019	-
Жабдық	6,358,178	3,303,148	-	-
Сауда-материалдық құндылықтар	27,817,426	4,943,258	-	-
Автокөлік	-	30,908,167	-	38,657,181
Кепілдік	333,255,587	169,735,013	12,989,522	-
Бағалы қағаздар	24,010,931	1,007,414	-	-
Басқалары	-	5,359,060	-	-
Жиыны	414,273,235	259,854,330	332,768,661	38,657,181

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 130,283,979 мың теңге мөлшеріндегі тұтынушылық қарыздар (2023 жылы 111,002,699 мың теңге) және 1,884,613 мың теңге мөлшеріндегі кредиттік карталарда (2023 жылы 1,831,797) кепілмен қамтамасыз етілмейді.

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын Жеке тұлғаларға корпоративтік кредиттер мен кредиттер бойынша қамтамасыз етуді талдау келтірілген:

7 Клиенттерге берілген қарыздар (жалғасы)

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Ірі бизнеске арналған несиелер	ШОБ несиелері	Ипотекалық қарыздар
Теңгерімдік құн	94,978,943	59,749,669	115,370,896
Ақшалай депозиттер	1,591,736	452	271,208
Жылжымайтын мүлік объектілері	20,135,612	49,015,035	207,005,729
Жабдық	4,883,323	3,590,152	-
Сауда-материалдық құндылықтар	25,844,350	4,460,726	-
Автокөлік	-	34,827,386	-
Кепілдік	308,428,419	190,078,915	11,189,841
Бағалы қағаздар	18,042,829	19,976,234	-
Басқалары	-	2,159,774	-
Жиыны	378,926,269	304,108,674	218,466,778

Қамтамасыз етумен және кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерімен ұсынылатын амортизацияланған құн бойынша бағаланатын құнсызданған Қаржы активтерімен байланысты кредиттік тәуекелдің төмендеу дәрежесі, кепілмен қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің теңгерімдік құнына тең немесе одан асатын («артық қамтамасыз етілген активтер») және (ii) кепілмен қамтамасыз етілуі және кредит сапасын арттырудың өзге де тетіктері активтің теңгерімдік құнынан кем активтерге («жеткіліксіз қамтамасыз етілген активтер») арналған қамтамасыз ету құнын жеке ашу арқылы ұсынылған. Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қамтамасыз етудің құнсызданған активтерге әсері көрсетілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Артық қамтамасыз етілген активтер		Жеткілікті қамтамасыз етілмеген активтер	
	Активтердің теңгерімдік құны	Қамтамасыз ету құны	Активтердің теңгерімдік құны	Қамтамасыз ету құны
Құнсызданған активтер:				
<i>Заңды тұлғаларға амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар</i>				
Шағын және орта бизнес	-	17,001,146	-	-
<i>Жеке тұлғаларға амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар</i>				
Ипотекалық несиелер	2,074,687	8,532,385	-	-
Тұтынушылық несиелер	-	-	841,753	-
Автонесиелеу	3,649	9,290	-	-
Несие карталары	-	-	24,339	-

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қамтамасыз етудің құнсызданған активтерге әсері көрсетілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Артық қамтамасыз етілген активтер		Жеткілікті қамтамасыз етілмеген активтер	
	Активтердің теңгерімдік құны	Қамтамасыз ету құны	Активтердің теңгерімдік құны	Қамтамасыз ету құны
Құнсызданған активтер:				
<i>Заңды тұлғаларға амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар</i>				
Шағын және орта бизнес	-	-	-	-
<i>Жеке тұлғаларға амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздар</i>				
Ипотекалық несиелер	849,175	3,547,014	-	-
Тұтынушылық несиелер	-	-	436,689	-
Несие карталары	-	-	19,986	-

8 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	242,233,341	181,798,375
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	88,096,446	147,251,408
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны	330,329,787	329,049,783

Төменде күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн
2024 жылғы 31 желтоқсан			
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің облигациялары	204,954,991	(132,364)	204,822,627
Корпоративтік облигациялар	28,764,015	(32,499)	28,731,516
Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің купондық облигациялары	7,623,241	(393)	7,622,848
Қазақстандық банктердің купондық облигациялары	1,057,619	(1,269)	1,056,350
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны	242,399,866	(166,525)	242,233,341

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн
2023 жылғы 31 желтоқсан			
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің облигациялары	159,610,020	(58,183)	159,551,837
ҚРҰБ дисконттық ноталары	14,929,110	-	14,929,110
Шетелдік Банктердің купондық облигациялары	7,317,428	-	7,317,428
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиыны	181,856,558	(58,183)	181,798,375

Репо шарттарына жататын және қайта сатылуы немесе қайта кепілге қойылуы мүмкін бағалы қағаздар 14-ескертпеде берілген.

8 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

Төменде басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған борыштық бағалы қағаздардың кредиттік сапасына талдау келтірілген. Банктің кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 29-ескертпеде келтірілген.

Мың қазақстандық теңгемен	Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің облигациялары	Корпоративтік облигациялар	Еуропа Қайта Құру және Даму Банкінің купондық облигациялары	Қазақстандық банктердің купондық облигациялары	Жиыны
31 декабрь 2024 г.					
- Жоғары деңгей	-	-	7,623,241	-	7,623,241
- Жақсы деңгей	204,954,991	28,764,015	-	1,057,619	234,776,625
Жалпы баланстық құны	204,954,991	28,764,015	7,623,241	1,057,619	242,399,866
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(132,364)	(33,499)	(393)	(1,269)	(166,525)
Баланстық құн жиыны	204,822,627	28,731,516	7,622,848	1,056,350	242,233,341

Мың қазақстандық теңгемен	ҚРҰБ дисконттық нотапары	Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің облигациялары	Шетелдік Банктердің купондық облигациялары	Жиыны
31 желтоқсан 2023 ж.				
- Жақсы деңгей	14,929,110	159,610,020	7,317,428	181,859,558
Жиыны Жалпы теңгерімдік құн	14,929,110	159,610,020	7,317,428	181,859,558
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	-	(58,183)	-	(58,183)
Теңгерімдік құн	14,929,110	159,551,837	7,317,428	181,798,375

Қарыздық бағалы қағаздар, әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын, кепілдікпен қамтамасыз етілмеген.

Төменде күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн
31 желтоқсан 2024 ж.			
Корпоративтік облигациялар	15,440,205	(12,163)	15,428,042
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	72,728,431	(60,027)	72,668,404
Резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар жиыны	88,168,636	(72,190)	88,096,446

8 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар (жалғасы)

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Жалпы теңгерімдік құн	Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	Теңгерімдік құн
31 желтоқсан 2023 ж.			
Корпоративтік облигациялар	23,721,880	-	23,721,880
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	123,649,955	(120,427)	123,529,528
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар жиыны	147,371,835	(120,427)	147,251,408

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздық бағалы қағаздарға салынған инвестициялар (күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді алып тастағанда) 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсанда халықаралық рейтинг агенттіктерінің «BBB» рейтингіне ие (сапасы – жақсы деңгей).

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қарыздық бағалы қағаздар, «City Transportation Systems» ЖШС-ін қоспағанда, кепілдікпен қамтамасыз етілмеген.

«City Transportation Systems» ЖШС-нің қарыздық бағалы қағаздарына салынған инвестициялар 5,316,739 мың теңгені (2023: 4,586,614 мың теңге) құрайды. Бұл бағалы қағаздар жақсы деңгейде деп бағаланған және Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің кепілдігі түрінде 100% қамтамасыз етілген.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсатында қарыздық бағалы қағаздарға салынған инвестициялардың қалдықтары 2024 жылғы 31 желтоқсан мен 2023 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша 1-кезеңге енгізілген. Қарыздық бағалы қағаздарға салынған инвестициялардың пайыздық және кредиттік тәуекелдеріне қатысты ақпарат 29-ескертпеде ашып көрсетілген.

9 Несие мекемелеріндегі қаражат

Несие мекемелеріндегі қаражат келесідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Кредиттік мекемелерге берілген қарыздар	27,815,491	18,411,247
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	4,962,645	3,241,089
Пайдалануға шектелген мерзімді салымдар мен шоттар	-	2,632,725
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	(655,491)	(1,008,796)
Несие мекемелеріндегі қаражат жиыны	32,122,645	23,276,265

Несие мекемелеріндегі қаражат Банк контрагент Банктерге аванстық төлемдер түрінде ақшалай қаражат берген кезде ескеріледі. Басқа Банктердегі қаражат амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, егер (i) олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталса және бұл ақша ағындары тек негізгі қарыз бен пайыз шотына төлемдер болып табылса және (ii) олар пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмаса.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несие мекемелеріндегі қаражат жиыны жалпы сомасы 27,815,491 мың теңгені (31 желтоқсан 2023 ж.: 18,411,247 мың теңге) немесе кредиттік ұйымдардағы қаражаттың 87%-ын (2023 жылғы 31 желтоқсан: 79%) құрады.

9 Несие мекемелеріндегі қаражат (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы Басқа Банктердегі қаражат қалдықтары да Банктің осы активтер бойынша кредиттік тәуекелге барынша ұшырауын көрсетеді. Банктің кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесінің сипаттамасы 29-Ескертпеде келтірілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Мерзімді салымдар	Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	Кредиттік мекемелерге берілген қарыздар	Жиыны
31 желтоқсан 2024 ж.				
Жоғары деңгей	-	3,387,395	-	3,387,395
Жақсы деңгей	-	1,575,250	27,815,491	29,390,741
Жиыны	-	4,962,645	27,815,491	32,778,136

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Мерзімді салымдар	Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	Кредиттік мекемелерге берілген қарыздар	Жиыны
31 желтоқсан 2023 ж.				
Жоғары деңгей	2,632,725	1,686,089	-	4,318,814
Жақсы деңгей	-	1,555,000	14,869,534	16,424,534
Қанағаттанарлық деңгей	-	-	3,541,713	3,541,713
Жиыны	2,632,725	3,241,089	18,411,247	24,285,061

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа Банктердегі қаражат қалдықтары қамтамасыз етілмейді.

Басқа Банктердегі қаражат сомаларының әрбір санатының өділ құнын бағалауға қатысты 26-Ескертпеден қараңыз. Басқа Банктердегі қаражаттың пайыздық мөлшерлемелерін талдау 29-Ескертпеде көрсетілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 30-Ескертпеде ашылған

**«Aitup Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

10 Негізгі құралдар

Негізгі құралдар келесідей түрде ұсынылған:

Мын қазақстандық теңгемен	Пайдалану құқығы нысан-ындағы активтер	Жер	Салынып жатқан (Орнатыла-тын) негізгі құралдар	Ғимараттар мен құрылыстар	Жалға алынған мүлікті абаттандыру	Компьютерлі қ жабдық құралдары	Көлік құралдары	Кеңсе жиназы және басқа да жабдық	Жиыны
Қайта бағаланған/бастапқы құны									
1 қаңтар 2023 жыл	1,715,053	253,904	65,662	4,984,377	471,295	2,244,913	236,340	1,099,687	11,071,231
Түсімдер	69,743	-	336,423	58,238	16,807	137,917	143,113	192,536	954,777
Қайта бағалау	-	87,550	-	(365,188)	-	-	-	-	87,550
Құнсыздану	-	-	-	281,550	117,373	-	-	-	(365,188)
Санаттар арасындағы аударма Шығулар	(161,587)	(893)	-	(110,338)	-	(1,266)	(3,475)	(11,643)	(289,202)
31 желтоқсан 2023 ж.	1,623,209	340,561	3,162	4,948,639	605,475	2,381,664	375,978	1,280,580	11,459,168
Түсімдер	470,903	-	248,483	258,732	-	376,303	69,928	202,274	1,626,623
Санаттар арасындағы аударма Шығулар	(697,167)	-	(3,162)	3,162 (809)	-	(2,176)	(63,451)	(17,022)	(1,029,108)
31 желтоқсан 2024 ж.	1,396,945	340,561	-	5,109,724	605,475	2,755,691	382,455	1,465,832	12,056,663
Қорланған өтемпұл									
1 қаңтар 2023 жыл	926,865	-	-	56,552	401,704	1,206,355	189,136	586,033	3,366,645
Амортизациялық аударымдар Шығулар	277,278 (98,653)	-	-	58,400 (110,338)	58,590 -	370,450 (1,310)	32,085 (2,658)	182,853 (10,699)	979,656 (223,658)
31 желтоқсан 2023 ж.	1,105,490	-	-	4,614	460,294	1,575,495	218,563	758,187	4,122,643
Амортизациялық аударымдар Шығулар	261,865 (577,657)	-	-	56,231 -	57,315 -	382,029 (2,176)	53,906 (62,069)	177,510 (15,692)	988,656 (657,594)
31 желтоқсан 2024 ж.	789,698	-	-	60,845	517,609	1,955,348	210,400	920,005	4,453,905
Теңгерімдік құн									
2024 жылғы 31 желтоқсанға	517,719	340,561	3,162	4,844,025	145,181	806,069	157,415	522,393	7,336,525
2023 жылғы 31 желтоқсанға	607,247	340,561	-	5,048,879	87,866	800,343	172,055	545,827	7,602,778

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың құрамында бастапқы құны 2,417,592 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1,753,807 мың теңге) толығымен дербестендірілген негізгі құралдар көрсетілген.

10 Негізгі құралдар (жалғасы)

Банк өз қызметі аясында алты кеңсе кеңістігін жалға алады (2023: жеті). Жалдау шарттары Банктің жалға алу нысанасы болып табылатын тиісті активті пайдалануға алған күніне тиісті міндеттемесі бар пайдалану құқығы нысанындағы активтер ретінде танылады. Әрбір жалдау төлемі міндеттеме мен қаржылық шығындар арасында бөлінеді. Қаржылық шығыстар әр кезеңдегі міндеттеменің қалдығы бойынша тұрақты пайыздық мөлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында жалдау мерзімі ішінде пайда немесе шығынға жатады. Бастапқы құны бойынша танылған пайдалану құқығы нысанындағы актив, активтің пайдалы қызмет мерзімі немесе қайсысы ертерек аяқталатынына байланысты жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

Амортизация негізгі құралдардың (жер учаскелері мен аяқталмаған құрылыс объектілерін қоспағанда) нақты немесе бағалау құнын жою құнын шегергенде пайдалы пайдаланудың күтілетін мерзімі ішінде біркелкі есептен шығару үшін есептеледі. Күтілетін пайдалы қызмет мерзімі, теңгерімдік құн және амортизацияны есептеу әдісі әрқайсысының соңында талданады келесі жылдық мөлшерлемелер бойынша көрсетіледі:

Ғимараттар мен құрылыстар	1-5%
Жалға берілетін мүлікті жақсарту	жалдау мерзіміне сәйкес
Компьютерлік жабдық	20-33.3%
Көлік	20%
Автошиналар, GPS жабдықтары	33.3%
Жиһаз және басқа да жабдық	10-33.3%
Материалдық емес активтер	6.67-33.3%

11 Материалдық емес активтер

Мың қазақстандық теңгемен	Бағдарлама- лық қамтамасыз етуді пайдалану құқығына лицензиялық келісім	Бағдарла- малық қамтамасыз ету	Сауда белгісі	Жиыны
Құны				
1 қаңтар 2023 жыл.	1,910,253	2,799,453	155	4,709,861
Түсімдер	185,810	173,078	-	358,888
Шығулар	(1,072)	(6,810)	-	(7,882)
31 желтоқсан 2023 ж.	2,094,991	2,965,721	155	5,060,867
Түсімдер	266,626	260,932	-	527,558
Шығулар	(11,045)	(860)	-	(11,905)
31 желтоқсан 2024 ж.	2,350,572	3,225,793	155	5,576,520
Қорланған өтемпұл				
1 қаңтар 2023 жыл	957,776	1,995,881	-	2,953,657
Амортизациялық аударымдар	348,939	164,200	-	513,139
Шығулар	(1,072)	-	-	(1,072)
31 желтоқсан 2023 ж.	1,305,643	2,160,081	-	3,465,724
Амортизациялық аударымдар	343,470	174,402	-	517,872
Шығулар	(11,045)	(860)	-	(11,905)
31 желтоқсан 2024 ж.	1,638,068	2,333,623	-	3,971,691
Теңгерімдік құн				
31 желтоқсан 2023 ж	789,348	805,640	155	1,595,143
31 желтоқсан 2024 ж.	712,504	892,170	155	1,604,829

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша материалдық емес құралдардың құрамында бастапқы құны сәйкесінше 3,352,408 мың теңге және 1,660,397 мың теңге болатын толық самортизацияланған материалдық емес активтер көрсетілген.

12 Өзге активтер

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Басқа да қаржы активтері		
Агенттік қызметтер бойынша дебиторлық берешек	2,729,112	726,935
Карточкалық операциялар бойынша дебиторлық берешек	480,572	750,129
Басқа да инвестициялар	426,581	314,787
ChocoTravel бойынша клиенттерінің дебиторлық берешегі	13,064	13,064
Есептелген комиссиялық кіріс	9,858	8,183
Қазақстан Қор Биржасының берешегі	3,676	3,676
Өзгелері	30,418	33,151
Басқа да қаржы активтері жиыны	3,693,281	1,849,925
Несиелік шығындарға арналған бағалау резервін шегергенде	(35,580)	(28,708)
Басқа да қаржы активтері жиыны	3,657,701	1,821,217
Басқа қаржылық емес активтер		
Алдын ала төлем	566,465	573,857
Күрделі шығындар бойынша дебиторлар	129,867	6,545
Тауарлық-материалдық қорлар	107,757	120,331
Негізгі емес Банк қызметі бойынша дебиторлар	72,980	71,771
Басқалары	20,129	9,297
Басқа қаржылық емес активтер жиыны	897,198	781,801
Құнсыздану резервін шегергенде	-	-
Өзге де активтер жиыны	4,554,899	2,603,018

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мақсаттары үшін өзге активтер 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1-кезеңге енгізілген. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дебиторлық берешек Master Card, Visa, UnionPay International және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-мен карточкалық операциялар бойынша өзара есеп айырысуды қамтиды.

Мың қазақстандық теңгемен	Карточкалық операциялар бойынша дебиторлық берешек	Басқа да қаржы активтері	Жиыны
31 желтоқсан 2024 ж.			
Жоғары деңгей	480,572	-	480,572
Жақсы деңгей	-	3,177,129	3,177,129
Жиыны	480,572	3,177,129	3,657,701

Мың қазақстандық теңгемен	Карточкалық операциялар бойынша дебиторлық берешек	Басқа да қаржы активтері	Жиыны
31 желтоқсан 2023 ж.			
Жоғары деңгей	750,129	-	750,129
Жақсы деңгей	-	1,071,088	1,071,088
Жиыны	750,129	1,071,088	1,821,217

13 Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Басқа Банктердің корреспонденттік шоттары	6,157,461	1,015,449
БОЖТЖА-дан алынған ұзақ мерзімді қарыздар	180,524	180,524
Қамтамасыз ету ретінде қабылданған ақшаны сақтау шоты	26,257	-
Мерзімді депозиттер	-	4,503,638
Банктердің шоттары мен депозиттерінің жиыны	6,364,242	5,699,611

Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері контрагент-Банктер Банкке ақша қаражатын немесе өзге де активтерді берген сәттен бастап көрсетіледі. Туынды емес қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Егер Банк өз берешегін сатып алса, онда бұл міндеттеме қаржылық жағдай туралы есептен алынып тасталады, ал міндеттеменің теңгерімдік құны мен төленген өтем арасындағы айырмашылық берешекті реттеуден түскен кірістер мен шығыстардың құрамына кіреді.

Корреспонденттік шоттардағы ақшалай қаражат Банктің операциялық қызметі шеңберінде пайдаланылады.

2024 жылғы 31 желтоқсанда банкте 9 контрагент (2023 жыл: 10 контрагент) қалдықтары 6,050 мың теңгеден жоғары болды (2023 жыл: 5,698 мың теңге) немесе 0.77% құрады (2023 жыл: 0.84 %).

14 «РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек

Қамтамасыз ету ретінде берілген активтердің әділ құны және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «РЕПО» келісімдері бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны төмендегідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Теңгерімдік құн	Қамтамасыз етудің әділ құны	Теңгерімдік құн	Қамтамасыз етудің әділ құны
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	32,808,452	34,302,696	66,216,338	66,398,505
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек жиыны	32,808,452	34,302,696	66,216,338	66,398,505

РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды Банк кредит беруді одан әрі қаржыландыру үшін, сондай-ақ Банктің операциялық қызметі шеңберінде теңгемен төлемдердің ағымдағы ағынын қамтамасыз ету мақсатында пайдаланады. Банк тарту құралының осы түрін үнемі пайдаланады және қажет болған жағдайда РЕПО келісімдері бойынша қарыздар арқылы қаражат тартуды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Репоны кері сатып алу шарттары бойынша сатып алынған активтер қаржылық есептілікте бағалы қағаздардың немесе өзге активтердің кепілімен қамтамасыз етілген алынған қарыз ретінде көрсетіледі және ақша қаражаты және олардың баламалары ретінде жіктеледі.

Банк бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және әдеттегі нарықтық практикаға сәйкес қамтамасыз етуді алатын немесе беретін бағалы қағаздармен қарыз мәмілелерін жасасады. ҚР-дағы кері сатып алу операцияларының стандартты шарттарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысу кезінде баламалы бағалы қағаздарды қайтару шартымен қамтамасыз етуді сатуға немесе қайта кепілге қоюға құқылы емес. Бағалы қағаздарды контрагенттерге беру қаржылық жағдай туралы есепте меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайдалар да берілген жағдайда ғана көрсетіледі.

РЕПО мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген активтер Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары болып табылады.

15 Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері

Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері келесідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Заңды тұлғалар		
- Ағымдағы/есеп айырысу шоттары	272,013,630	153,130,932
- Мерзімді депозиттер deposits	166,926,758	194,364,590
Жеке тұлғалар		
- Мерзімді депозиттер	292,381,654	255,911,647
- Ағымдағы/есеп айырысу шоттары	70,087,820	72,966,777
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері жиыны	801,409,862	676,373,946

Клиенттердің қаражаты жеке тұлғалар, мемлекеттік немесе корпоративтік клиенттер алдындағы туынды емес қаржылық міндеттемелерді білдіреді және амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері сәйкесінше 3,000,295 мың теңге және 17,941,385 мың теңге сомасында Банктің аккредитивтерін, қарыздарын, кепілдіктерін және өзге де шартты міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылды.

Клиенттер қаражатының әрбір санатының әділ құнын бағалау туралы ақпарат 26-ескертпеде келтірілген. Клиенттердің пайыздық мөлшерлемелерін талдау 29-ескертпеде көрсетілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 30 ескертпеде ашылған.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Экономика секторлары/клиенттер түрлері бойынша талдау:		
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	362,469,474	328,878,424
Сауда	77,340,626	88,646,845
Өндіруші өнеркәсіп және металлургия	60,109,601	32,771,163
Сәулет және инженерия	52,181,640	15,836,635
Көлік	51,925,383	7,973,519
Құрылыс	49,495,983	26,293,110
Қаржы секторы	35,609,910	39,061,555
Мұнай және газ	28,300,568	37,798,632
Энергетика	18,522,095	17,796,682
Химия өнеркәсібі	8,778,129	7,671,598
Білім	7,153,344	5,373,029
Машина жасау	6,483,380	2,021,436
Консультациялық қызметтер	5,756,262	6,218,451
Компьютерлік бағдарламалау және өндіріс	4,703,466	77,802
Тамақ өнеркәсібі	4,188,357	6,678,800
Байланыс	3,600,679	15,815,438
Сақтандыру (қайта сақтандыру) және зейнетақы қорларының қызметі	3,061,658	4,096,468
Халықаралық ұйымдардың қызметі	1,603,986	1,480,785
Жұмысқа орналастыру	1,357,408	819,130
Ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер	1,062,961	20,887,055
Жылжымайтын мүлік	713,631	986,322
Ауыл шаруашылығы	100,325	87,808
Өзгелері	16,890,996	9,103,259
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері жиыны	801,409,862	676,373,946

2024 жылдың 31 желтоқсанында банкте 28 клиент болды (2023: 26 клиент), олардың қалдықтары жоғары 5,000,000 мың теңге. Мұндай клиенттер қаражатының жиынтық қалдығы 316,110,191 мың теңгені (2023 жыл: 232,886,897 мың теңге) немесе клиенттер қаражатының жалпы сомасынан 39% (2023 жыл: 34%) құрады.

16 Өзге міндеттемелер

Өзге міндеттемелер келесідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Үздіксіз қатысудан міндеттемелер	16,126,880	13,965,931
Қызметкерлер алдындағы берешек	654,892	492,468
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	643,896	568,967
Кредиторлық берешек	254,048	239,712
Басқа да қаржылық міндеттемелер	761,997	277,348
Басқа да қаржылық міндеттемелер жиыны	18,441,713	15,544,426
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Бонустар бойынша резерв	4,246,573	3,365,844
Болашақ кезеңдердің кірістері	125,922	93,508
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша шығыстар	116,803	95,239
Есептелген шығыстар	55,520	64,925
Салық берешегі бойынша бағалау міндеттемесі	-	2,130,739
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер жиыны	4,544,818	5,750,255
Өзге міндеттемелер	22,986,531	21,294,681

Үздіксіз қатысудан түскен міндеттеме «7-20-25» мемлекеттік ипотекалық бағдарламасымен және басқа да бағдарламалармен байланысты «Қазақстандық тұрақтылық қоры» (бұдан әрі - «ҚТҚ») АҚ алдындағы міндеттемелерді білдіреді. Осы бағдарламаның шарттарына сәйкес Банк қарыз алушыларға ипотекалық қарыздар береді және ҚҚБ қарыздары бойынша талап ету құқықтарын береді. Бағдарламаға және сенімгерлік басқару шартына сәйкес Банк берілген ипотекалық қарыздар бойынша сенімгерлік басқаруды жүзеге асырады, негізгі борыш және кредиттер бойынша сыйақы бойынша 90 күнтізбелік күннен астам мерзім өткен кезде кері сатып алу сатып алу күніне қарыздың номиналды құны бойынша жүзеге асырылады.

Банк берілген активке меншік құқығымен және бақылаумен байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы сақтап қалғандықтан, Банк берілген активті оның осы активке үздіксіз қатысу көлемінде тануды жалғастыруда.

Басшылықтың бағалауы бойынша, 2023 жылғы 20 желтоқсанда салық органдарынан 2018 жылғы 1 қаңтар мен 2021 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы кезеңге жүргізілген құжаттық салықтық тексерудің алдын ала актісіне сәйкес, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк 2,130,739 мың теңге сомасында пайдаға салынатын салық, айыппұлдар және өсімпұлдар бойынша жарияланбаған сомаларға резерв құрды.

2024 жылы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2,130,739 мың теңге мөлшерінде құрылған табыс салығының, айыппұлдар мен өсімпұлдардың декларацияланбаған сомалары бойынша резерв салықтық тексерудің түпкілікті нәтижелерін алғаннан кейін толық қалпына келтірілді.

Төмендегі кестеде 2024 жылы қаржылық қызметтен туындайтын банкті жалдау міндеттемелері бойынша өзгерістер келтірілген. Қарыздың баптары қаржылық қызмет ретінде ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есепте көрсетілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Жыл басындағы қалдық	568,967	817,951
Ақша қаражаттарының қозғалысы	(356,640)	(526,946)
Ақша қаражаттарының қозғалысына байланысты емес өзге де өзгерістер	431,569	277,962
Жыл соңындағы қалдық	643,896	568,967

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге міндеттемелерге қаржылық жалдау міндеттемелері де кіреді. Жалдау бойынша міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстар 2024 жылы 83,185 мың теңгені құрады (2023 жыл: бір жылда 98,816 мың теңге).

17 Акционерлік капитал

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленген акционерлік капитал бір акция үшін құны 100 мың теңге болатын 70,500 жай акциядан тұрды. 2015 жылғы 19 тамызда Банк жарияланған акцияларды тіркеді және жай акциялардың жалпы саны 220,500 дана болды.

Жаңа акциялар орналастырылған жоқ. Держатели простых акций имеют право на получение дивидендов, которые Банк может объявлять время от времени, и имеют право голоса на годовых и общих собраниях акционеров.

Төлеуге берілетін дивидендтер Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Банктің бөлінбеген пайдасының мөлшерімен шектеледі.

2024 жылғы 28 наурызда Банк акционерлерінің жалпы жиналысы 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың нәтижелері бойынша жай акциялар бойынша 17,000,018 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдады, төлем 2024 жылғы 10 сәуірде және 2024 жылғы 20 маусымда жүзеге асырылды.

2023 жылғы 24 наурызда Банк акционерлерінің жалпы жиналысы 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың нәтижелері бойынша жай акциялар бойынша 14,000,031 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдады, төлем 2023 жылғы 12 мамырда және 2023 жылғы 24 мамырда жүзеге асырылды.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау резерві 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына шығу сәтіне дейін өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін бағалы қағаздардың әділ құнының жинақталған өзгерісін білдіреді.

18 Таза пайыздық кіріс

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілетін қарыздар, Амортизацияланған құн бойынша бағаланады	77,684,254	55,773,857
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	19,021,238	21,463,455
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	5,185,807	8,242,866
Қолма-қол ақша және ақша қаражаттарының баламалары	2,919,360	7,169,507
Банктердегі қаражат	2,381,792	967,960
Кері РЕПО шарттары бойынша пайыздық кірістер	71,557	332,082
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер	107,264,007	93,949,727
Пайыздық және басқа да ұқсас шығыстар		
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	(37,966,366)	(33,731,148)
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	(10,059,285)	(8,769,636)
Банктердің шоттары мен депозиттері	(2,226,120)	(837,642)
«КФУ» АҚ алдындағы пайыздық шығыстар («7-20-25» мемлекеттік ипотекалық бағдарламасымен және басқа бағдарламалармен байланысты)	(660,901)	(585,620)
Қаржылық жалдау шығындары	(83,185)	(98,816)
Пайыздық және басқа да ұқсас шығыстар жиыны	(50,995,857)	(44,022,862)
Таза пайыздық кірістер	56,268,150	49,926,865

Қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс, егер Банк үшін экономикалық пайда алу ықтималдығы жоғары болса және кіріс сомасы сенімді түрде өлшенетін болса, танылады. Пайыздық кірістер мен шығыстар есептеу әдісі бойынша танылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептеледі. Бұл есептеу пайыздық кірістер мен шығыстарға келісім-шарт тараптары төлеген және алған және тиімді пайыздық мөлшерлеменің, мәміле бойынша шығындардың және кез келген басқа сыйлықақылардың немесе жеңілдіктердің ажырамас бөлігі болып табылатын барлық комиссиялар мен алымдарды қамтиды.

18 Таза пайыздық кіріс (жалғасы)

РЕПО және РЕПО-ны кері сатып алу шарттары бойынша сатудан түскен пайда / залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, ағымдағы сәтке есептелген кері сатып алу бағасы мен мұндай құралдарды үшінші тараптарға сату бағасы арасындағы айырма негізінде пайда немесе залал туралы есепте пайыздық кірістер немесе шығыстар ретінде танылады. Кері РЕПО/РЕПО операциясы бастапқы шарттарда орындалғанда, бастапқы шарт шеңберінде келісілген сату бағасы мен кері сатып алу арасындағы айырма түріндегі тиімді кірістілік/пайыз тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып танылады.

19 Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялар бойынша таза шығын

Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялар бойынша таза шығын мынадай түрде ұсынылады:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялар бойынша таза пайда мыналарды қамтиды:		
Сауда операциялары, нетто	(497,989)	(736,192)
Әділ құнның өзгеруі	1,683	(573)
Майлар пайда немесе шығын арқылы қаржылық активтермен және әділ құн бойынша міндеттемелермен операциялар бойынша таза шығын	(496,306)	(736,765)

Банк валюталық тәуекел мен өтімділік тәуекелін басқару үшін туынды қаржы құралдары бойынша келісімдер жасасады, сондай-ақ осы қаржы құралдары негізінен сауда мақсаттары үшін сатып алынды.

20 Комиссиялық кірістер және шығындар

Төменде Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы әрбір операциялық сегменті бойынша комиссиялық кірістерді талдау берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Жиыны
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар:			
Шоттарға қызмет көрсету	1,672,787	269,265	1,942,052
Операциялық-кассалық қызмет көрсету	782,353	1,031,146	1,813,499
Кепілдік беру	-	638,335	638,335
Аккредитивтер беру	-	410,147	410,147
Сенімгерлік басқару	-	610	610
Өзгелері	29,992	146,313	176,305
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар жиыны	2,485,132	2,495,816	4,980,948

Кредиттік шот ашқаны үшін комиссиялар, сондай-ақ қарыз беруге байланысты тиісті тікелей шығындар қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемелерді түзету ретінде көрсетіледі. Жаңартылмайтын кредиттік желі берілген жағдайда, қарыз беру жөніндегі міндеттемелер үшін комиссия қарыздар бойынша дисконт құрамына (тиісті тікелей шығындармен бірге) енгізіледі және қарыз бойынша нақты кірістерді түзету ретінде көрсетіледі. Жаңартылмайтын кредиттік желі берілген жағдайда, қарыз беру жөніндегі міндеттеме үшін комиссия қарыз беру жөніндегі міндеттемелердің қолданысының қалған кезеңі ішінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Қарыз берумен аяқталмаған қарыз беру жөніндегі міндеттемелердің қолданылу мерзімі өткеннен кейін қарыз беру жөніндегі міндеттеме үшін комиссия оның қолданылу мерзімі аяқталған күнгі пайда немесе залал құрамында танылады.

20 Комиссиялық кірістер және шығындар (жалғасы)

Басқа да комиссиялық кірістер клиент бір мезгілде Банк ұсынған қызметтерден пайда алатын және пайдаланатын қызметтерді ұсыну фактісі бойынша біркелкі есептен шығару әдісін пайдалана отырып, кезең ішінде көрсетіледі.

Төменде Банктің 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы әрбір операциялық сегменті бойынша комиссиялық кірістерді талдау берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Жиыны
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар:			
Операциялық-кассалық қызмет көрсету	708,805	1,531,569	2,240,374
Шоттарға қызмет көрсету	2,019,019	142,240	2,161,259
Кепілдік беру	-	526,461	526,461
Аккредитивтер беру	-	526,424	526,424
Сенімгерлік басқару	-	1,283	1,283
Басқалары	20,954	155,596	176,550
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар жиыны	2,748,778	2,883,573	5,632,351

Төменде Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы әрбір операциялық сегменті бойынша комиссиялық шығыстарды талдау берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Жиыны
Қызметтер бойынша шығыстар және комиссиялар:			
Аударма қызметтері	(1,879,370)	(965,614)	(2,844,984)
Клиенттердің адалдық бағдарламасы бойынша ұпайлар	(385,439)	-	(385,439)
Жеке тұлғалардың депозиттерін сақтандыру	(354,136)	-	(354,136)
«Master Card» және «Visa» бойынша қызметтер	(271,785)	-	(271,785)
БКБ, ЗТМО қызметтері бойынша шығыстар	(180,577)	-	(180,577)
Бағалы қағаздар бойынша шығыстар	-	(100,096)	(100,096)
Процессингтік қызметтер	(12,501)	-	(12,501)
Басқалары	(11,812)	(71,179)	(82,991)
Қызметтер бойынша шығыстар және комиссиялар жиыны	(3,095,620)	(1,136,889)	(4,232,509)

Төменде Банктің 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы әрбір операциялық сегменті бойынша комиссиялық шығыстарды талдау берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Жиыны
Қызметтер бойынша шығыстар және комиссиялар:			
Аударма қызметтері	(2,043,924)	(1,075,700)	(3,119,624)
Жеке тұлғалардың депозиттерін сақтандыру	(583,034)	-	(583,034)
Клиенттердің адалдық бағдарламасы бойынша ұпайлар	(582,253)	-	(582,253)
«Master Card» және «Visa» бойынша қызметтер	(343,625)	-	(343,625)
БКБ, ЗТМО шығыстары	(118,583)	-	(118,583)
Процессингтік қызметтер	(13,949)	-	(13,949)
Бағалы қағаздар бойынша шығыстар	-	(86,611)	(86,611)
Басқалары	(56,675)	(73,026)	(129,701)
Қызметтер бойынша шығыстар және комиссиялар жиыны	(3,742,043)	(1,235,337)	(4,977,380)

21 Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Дилингтік кіріс, нетто	8,035,614	8,034,255
Қаржылық активтер мен міндеттемелерді қайта бағалаудан түскен таза пайда/(шығын) , нетто	(383,649)	738,672
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен таза пайда жиыны	7,651,965	8,772,927

Банк операциялық кассалар мен Банктік шоттар арқылы шетел валюталарын сатып алу-сату, сондай-ақ шетел валюталарын айырбастау жөніндегі операцияларды жүзеге асырады. Операциялар Банк белгілеген айырбас бағамдары бойынша жүзеге асырылады, олар нақты күндердегі ресми айырбас бағамдарынан ерекшеленеді. Банктің ресми бағамдары мен айырбастау бағамдары арасындағы айырмашылықтар нақты орындау міндеті орындалатын белгілі бір уақытта шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер ретінде танылады.

22 Жалпы және әкімшілік шығыстар

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Жалақы және сыйлықақылар	10,632,080	9,404,711
Әлеуметтік салық	843,983	763,680
Персоналға арналған шығыстар	11,476,063	10,168,391
Тозу және амортизация	1,508,110	1,490,100
Ақпараттық қызметтер	1,421,384	1,270,053
Табыс салығынан басқа салықтар	824,872	642,188
Жарнама шығындары	553,223	342,924
Іссапар шығындары	202,008	94,121
Кәсіби қызметтер	178,838	165,254
Коммуналдық қызметтер	166,020	166,440
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	146,348	114,827
Күзет	141,142	145,182
Коммуникациялар	122,600	194,190
Операциялық жалдау	102,933	81,594
Көлік қызметтері	46,205	34,628
Сақтандыру бойынша төлемдер	41,436	38,057
Өкілдік шығындар	16,755	12,107
Негізгі құралдардың құнсыздануынан келетін шығындар	-	358,910
Басқа да шығындар	448,129	414,408
Жалпы және әкімшілік шығыстар жиыны	17,396,066	15,733,374

Жалақыға, мемлекеттік зейнетақы қорына және әлеуметтік сақтандыру қорына жарналарға, жыл сайынғы ақылы демалыстар мен ауруханалық демалыстарға, сыйлықақылар мен жеңілдіктерге арналған шығыстар ақшалай емес нысанда Банк қызметкерлерінің тиісті қызметтер көрсетуіне қарай есептеледі. Банктің белгіленген жарналары бар мемлекеттік жоспарға сәйкес төлемдерден басқа, зейнетақы немесе осыған ұқсас төлемдерді төлеу бойынша қалыптасқан іскерлік практикадан туындайтын қандай да бір құқықтық немесе туындайтын міндеттемелері жоқ

2024 және 2023 жылдары Банк міндетті зейнетақы жарналарын төлеу есебіне сәйкесінше 731,816 мың теңге және 604,463 мың теңге сомасына аударған..

Кәсіби қызметтерге аудитке 2024 жылы 54,839 мың теңге (2023: 48,104 мың теңге) мөлшерінде шығыстар кіреді. Бұдан басқа, Банкке 2024 жылы жалпы құны 6,528 мың теңгеге (2023: 18,244 мың теңге) ESG диагностикасы, салықтық кеңес беру және ашық корпоративтік семинарлар бойынша қызметтер көрсетілді.

23 Акцияға шаққандағы пайда

Бір акцияға шаққандағы негізгі пайданы есептеу үшін пайдаланылған жай акциялардың пайда көрсеткіштері мен орташа өлшенген саны төменде келтірілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Банк акционерлеріне қатысты бір жылдағы таза пайда	39,108,198	34,003,710
Бір акцияға шаққандағы базалық пайданы анықтау мақсатында жай акциялардың орташа өлшенген саны	70,500	70,500
Акцияға шаққандағы негізгі және ажыратылған пайда жиыны (теңге)	554,726	482,322

24 Пайдаға салынатын салық

Банк ХҚЕС Бухгалтерлік стандарттары өзгеше болуы мүмкін ҚР салық заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылатын салық есебінің деректері негізінде ағымдағы кезеңдегі пайдаға салынатын салық бойынша есеп айырысуларды жасайды.

Шығыстардың кейбір түрлері салық салу мақсатында есепке алынбайтындығына, сондай-ақ салық салынбайтын кірістің болуына байланысты Банкте белгілі бір тұрақты салық айырмашылықтары болады.

Төменде келтірілген пайдамен тиімді мөлшерлемені салыстыру үшін пайдаланылатын салық ставкасы осы юрисдикциядағы салық заңнамасына сәйкес ҚР-дағы заңды тұлғалардың Төлеген пайдасының 20% - ын құрайды.

Бір жылдағы пайда немесе залал ретінде көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстарға келесі компоненттер кіреді:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар	4,269,678	2,285,001
Кейінге қалдырылған салық салу	(153,066)	(360,753)
Бір жылдағы табыс салығы бойынша шығыстар	4,116,612	1,924,248

2024 және 2024 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы тиімді табыс салығы мөлшерлемесін салыстыру келесідей түрде ұсынылған:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	2023 ж. 31 желтоқсанында аяқталған жыл.
Салық салуға дейінгі пайда	43,274,810	35,927,958
Белгіленген мөлшерлеме бойынша салық (20%)	8,654,962	7,185,592
Шегерілмейтін шығыстардың/салық салынбайтын кірістердің салықтық өсері:		
Мемлекеттік және өзге де бағалы қағаздар	(4,773,677)	(5,911,603)
Басқа да шегерілмейтін шығыстар	224,153	623,271
Алдыңғы жылдары танылмаған ағымдағы салықты түзету	11,174	26,988
Табыс салығы бойынша шығыстар	4,116,612	1,924,248

24 Пайдаға салынатын салық (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілік мақсатында активтер мен міндеттемелердің есептік құны мен салық салу мақсатында айқындалатын сома арасындағы уақытша айырмашылықтардың таза салық әсерін көрсетеді. 2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы уақытша айырмашылықтар негізінен кірістер мен шығыстарды есепке алудың әртүрлі әдістеріне/мерзімдеріне, сондай-ақ кейбір активтердің есепке алу және салық құнының айырмашылығына байланысты туындайтын уақытша айырмашылықтарға байланысты. Төменде осы уақыт айырмашылықтарының қозғалысының салық әсерлері егжей тегжейлі көрсетілген.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2023 ж.	Пайда немесе шығын ретінде қалпына келтірілді/ (тағайындалды)	31 желтоқсан 2024 ж.
Кейінге қалдырылған салық активтері/ (міндеттемелер):			
Өткізілген туынды қаржы құралдары бойынша болашақ кезеңдерге ауыстырылған салықтық шығындар	238,116	(20,271)	217,845
Өзге міндеттемелер	885,720	223,352	1,109,072
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(438,713)	(59,901)	(498,614)
Өзге активтер	(1,497)	(1,307)	(2,804)
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелерді іске асырылмаған қайта	(560)	11,193	10,633
Кейінге қалдырылған таза салық активтері	683,066	153,066	836,132

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2022 ж.	Пайда немесе шығын ретінде қалпына келтірілді/ (тағайындалды)	31 желтоқсан 2023 ж.
Кейінге қалдырылған салық активтері/ (міндеттемелер):			
Өткізілген туынды қаржы құралдары бойынша болашақ кезеңдерге ауыстырылған салықтық шығындар	266,606	(28,490)	238,116
Өзге міндеттемелер	625,598	260,122	885,720
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(565,479)	126,766	(438,713)
Өзге активтер	(1,588)	91	(1,497)
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелерді іске асырылмаған қайта бағалау	(2,824)	2,264	(560)
Кейінге қалдырылған таза салық активтері	322,313	360,753	683,066

ҚР Салық Кодексінің 300-бабының 12-тармағына сәйкес туынды қаржы құралдары бойынша шығындар туынды қаржы құралдары бойынша кірістер есебінен өтеледі. Егер мұндай шығындар туындаған кезеңде өтелмесе, онда олар кейінгі он жылға қоса алғанда ауыстырылуы және туынды қаржы құралдары бойынша кірістер есебінен өтелуі мүмкін.

25 Болашақ кезеңдердің міндеттемелері және шартты міндеттемелер

Өз қызметі барысында Банк клиенттердің қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін баланстан тыс тәуекелдері бар қаржы құралдарын пайдаланады. Өртүрлі дәрежедегі кредиттік тәуекелдерді көтеретін бұл құралдар қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілмейді.

Банк баланста көрсетілген қаржы құралдарына қатысты Болашақ кезеңдердің баланстан тыс міндеттемелеріне қатысты бірдей кредиттік саясатты қолданады.

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шартты міндеттемелер келесідей ұсынылды:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Қарыз беру бойынша болашақ кезеңдердің шартты міндеттемелері		
Қарыз беру және пайдаланылмаған кредиттік желілер бойынша болашақ кезеңдердің міндеттемелері	167,633,844	130,059,162
Берілген кепілдіктер және болашақ кезеңдердің ұқсас міндеттемелері	43,757,768	31,795,426
Есептік операцияларға жататын аккредитивтер және өзге де шартты міндеттемелер	7,261,171	13,124,742
Қарыз беру бойынша болашақ кезеңдердің шартты міндеттемелері мен міндеттемелері жиыны	218,652,783	174,979,330

Клиенттерге ашық кредиттік желілер сомасы шегінде қарыздар беру туралы шешімді Банк клиенттің кредиттік ресурстарға кезекті жүгінген сайын қабылдайды және қарыз алушының қаржылық жағдайына, кредиттік тарихына және өзге де факторларға байланысты болады. Мұндай пайдаланылмаған кредиттік желілер бойынша міндеттемелер сомасы тиісінше 2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 167,633,844 мың теңгені және 130,059,162 мың теңгені құрайды.

Банк пайдаланылмаған кредиттік желілер бойынша күтілетін кредиттік шығындардың резервтерін жасамайды, өйткені Банктің кредиттік келісімдерінде не ақшалай қаражатты автоматты түрде беру бойынша міндеттемелер жоқ, не мұндай ұсынымдар клиенттің сұрау салуын жеке талдау тәртібімен жүзеге асырылады. Банк пайдаланылмаған несие желілері арқылы клиенттің жаңа несие траншына сұранысын алған сайын, ол әр уақытта жеке және тәуелсіз негізде қарастырылады. Жаңа траншеяларды беру рәсімі клиенттің ағымдағы қаржылық жағдайын тексеруді және Банктің кредиттік тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшесі тарапынан келісуді қамтиды. Банк бас тарту себептерін негіздемей жаңа транштарға өтінімнен бас тартуға құқылы болғандықтан, Банк өз міндеттемелері шеңберінде кредиттер бойынша жаңа транштарға қатысты мәселе пікірталас болып табылады және қарыз алушыға қаражат аударылғаннан кейін ғана күтілетін кредиттік шығындарды ескереді деп санайды.

Жоғарыда сипатталған процесс несие карталары бойынша несие желілеріне қолданылмайды. Банк мақұлдаған несие картасы лимитін клиент кез келген уақытта пайдалана алады. Осыған байланысты Банк қолда бар тарихи деректерді негізге ала отырып, кредиттік карталар бойынша кредиттік желілердің пайдаланылмаған бөлігінің ықтимал игерілу деңгейін есептейді және кредиттік карталар бойынша пайдаланылмаған кредиттік желілердің осы бөлігі бойынша күтілетін кредиттік шығындар резервінің есебін жүргізеді.

25 Болашақ кезеңдердің міндеттемелері және шартты міндеттемелер (жалғасы)

Төменде аккредитивтер мен кепілдіктерге қатысты шартты міндеттемелердің сапасына талдау берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Корпоративтік клиенттер			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2024 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Жоғары деңгей	2,129,398	-	-	2,129,398
Жақсы деңгей	34,989,313	-	-	34,989,313
Қанағаттанарлық деңгей	6,936,347	-	-	6,936,347
Жалпы теңгерімдік құн	44,055,058	-	-	44,055,058
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,129,605)	-	-	(1,129,605)
Теңгерімдік құн	42,925,453	-	-	42,925,453

Мың қазақстандық теңгемен	Корпоративтік клиенттер			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Жоғары деңгей	2,663,832	-	-	2,663,832
Жақсы деңгей	36,307,155	-	-	36,307,155
Қанағаттанарлық деңгей	1,643,679	-	-	1,643,679
Жалпы теңгерімдік құн	40,614,666	-	-	40,614,666
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(1,038,655)	-	-	(1,038,655)
Теңгерімдік құн	(39,576,011)	-	-	(39,576,011)

Мың қазақстандық теңгемен	Шағын және орта бизнес			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
2024 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Жоғары деңгей	777,563	-	-	777,563
Жақсы деңгей	6,133,054	13,836	-	6,146,890
Жалпы теңгерімдік құн	6,910,617	13,836	-	6,924,453
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(56,741)	-	-	(56,741)
Теңгерімдік құн	6,853,876	13,836	-	6,867,712

25 Болашақ кезеңдердің міндеттемелері және шартты міндеттемелер (жалғасы)

	Шағын және орта бизнес			Жиыны
	1-Кезең (12 айдағы ККШ)	2-Кезең (несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуімен бүкіл мерзім үшін ККШ)	3-Кезең (Құнсызданған активтер бойынша барлық мерзім үшін ККШ)	
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>				
2023 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Жоғары деңгей	1,591	-	-	1,591
Жақсы деңгей	4,010,749	-	-	4,010,749
Қанағаттанарлық деңгей	-	-	-	-
Дефолт	-	-	200,000	200,000
Жалпы теңгерімдік құн	4,012,340	-	200,000	4,212,340
Несиелік шығындар бойынша бағалау резерві	(69,486)	-	-	(69,486)
Теңгерімдік құн	3,942,854		200,000	4,142,854

Сот талаптары

Уақыт өте келе, Банк қызметі барысында клиенттер мен контрагенттер Банкке шағым түсіреді. Басшылық олар бойынша талқылау нәтижесінде Банк айтарлықтай шығынға ұшырамайды және тиісінше қаржылық есептілікте резервтер құрылмаған деп санайды.

Салық салу

Бизнесті жүргізуді реттейтін қазақстандық заңнама тез өзгеруде. Банк қызметіне қатысты басшылықтың мұндай заңнаманы түсіндіруіне тиісті өңірлік және республикалық органдар дау айтуы мүмкін. Соңғы кездері салық органдары заңнаманы түсіндіру кезінде жиі қатаң ұстанымды ұстанатын болды. Нәтижесінде, салықтарды есептеудің бұрын дауланбаған тәсілдері болашақ салықтық тексерулер барысында даулануы мүмкін.

Әдетте, есеп беруден бес жыл бұрын салық органдарының тексеруі үшін ашық болады. Белгілі бір жағдайларда тексерулер ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Банк басшылығы салық заңнамасын түсіндіруге сүйене отырып, барлық қолданыстағы салықтар есептелген деп санайды. Алайда, салық органдары қолданыстағы салық заңнамасының ережелерін басқаша түсіндіре алады және түсіндірудегі айырмашылықтар қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Басшылықтың бағалауы бойынша, 2023 жылғы 20 желтоқсанда салық органдарынан 2018 жылғы 1 қаңтар мен 2021 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы кезеңге жүргізілген құжаттық салықтық тексерудің алдын ала актісіне сәйкес, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк 2,130,739 мың теңге сомасында пайдаға салынатын салық, айыппұлдар және өсімпұлдар бойынша жарияланбаған сомаларға резерв құрды.

2024 жылы 2023 жылғы 31 желтоқсанда құрылған 2,130,739 мың теңге мөлшеріндегі пайдаға салынатын салық, айыппұлдар және өсімпұлдар бойынша резерв салықтық тексерудің түпкілікті нәтижелері алынғаннан кейін толық қалпына келтірілді.

Операциялық орта

Банк басшылығы экономикалық жағдайдағы ағымдағы өзгерістерді бақылайды және жақын болашақта Банк бизнесінің тұрақтылығы мен дамуын қолдау үшін қажет деп санайтын шараларды қабылдайды. Алайда, экономикалық жағдайдағы өзгерістердің Банктің болашақ қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына әсері айтарлықтай болуы мүмкін.

26 Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құн - бұл активті сату кезінде алынуы мүмкін немесе бағалау күніне нарық қатысушылары арасында әдеттегі мәміле жасау кезінде міндеттемені беру кезінде төленуі мүмкін баға. Әділ құнның ең жақсы дәлелі белсенді нарықтағы баға белгілеу болып табылады. Белсенді нарық - бұл активпен немесе міндеттеменен операциялар тұрақты негізде бағалау туралы ақпарат алуға мүмкіндік беретін жеткілікті жиілікте және жеткілікті көлемде жүргізілетін нарық. Белсенді нарықта айналысқа түсетін қаржы құралдарының әділ құны, баға белгіленетін бағаны жеке активке немесе міндеттемеге ұйым ұстаған олардың санына көбейту кезінде алынған сома ретінде бағаланады. Бұл нарықтың әдеттегі тәуліктік сауда айналымы ұйымның активтері мен міндеттемелерінің санын сіңіру үшін жеткіліксіз болған жағдайда да және жеке операцияда жайғасымдарды сатуға тапсырыстарды орналастыру баға белгіленетін бағаға әсер етуі мүмкін.

Байқалатын нарықтық баға белгілеулері жоқ қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құнын айқындау есеп саясатының ережелерінде көрсетілген бағалау әдістерін пайдалануды талап етеді. Сирек саудаланатын және баға ашықтығы жоқ қаржы активтерінің әділ құны объективті емес және өтімділікке, шоғырлануға, нарықтық факторлардың белгісіздігіне, баға белгілеу туралы болжамдарға және белгілі бір құралға әсер ететін басқа да тәуекелдерге байланысты әртүрлі пайымдауларды пайдалануды талап етеді.

Әділ құнды бағалау нәтижелері талданады және әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша келесідей түрде бөлінеді:

- (i) 1-Деңгейге бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы баға белгіленетін бағалар (түзетілмейтін) бойынша бағалау жатады,
- (ii) 2-Деңгейге-пайдаланылған барлық маңызды бастапқы деректер тікелей немесе жанама түрде актив немесе міндеттеме үшін бақыланатын бағалау модельдері арқылы алынғандар (яғни, мысалы, бағадан алынған) жатады, және
- (iii) 3-Деңгейдегі бағалаулар, олар бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалаулар (яғни бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген). Қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының санаттары бойынша бөлу үшін басшылық пайымдауларды қолданады. Егер әділ құнды бағалау үшін елеулі түзетулерді қажет ететін бақыланатын бастапқы деректер пайдаланылса, бұл бағалау 3-Деңгейге жатады. Пайдаланылған бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың барлық жиынтығы үшін бағаланады.

Бағалау әдістеріне таза ағымдағы құн, дисконтталған ақша ағындарының модельдері және бақыланатын нарықтық бағалар бар ұқсас құралдармен салыстыру кіреді. Бағалау әдістерінде қолданылатын болжамдар мен кіріс ақпаратына тәуекелсіз және эталондық пайыздық мөлшерлемелер, несиелік спрэдтер және дисконт мөлшерлемелерін бағалау үшін пайдаланылатын басқа да сыйлықақылар, облигациялар мен бағалы қағаздар бағамдары және валюта бағамдары жатады. Бағалау әдістерінің міндеті тәуелсіздік негізінде мәмілені жүзеге асырған нарық қатысушылары айқындауы мүмкін есепті күнге қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды айқындау болып табылады.

Банк пайыздық және валюталық своптар сияқты қарапайым және қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін қолданады, олар тек бақыланатын нарықтық деректерді пайдаланады және айтарлықтай пайымдаулар мен бағалауды қажет етпейді. Модельдер үшін бақыланатын бағалар мен кіріс деректері, әдетте, нарықта листингтік борыштық және үлестік бағалы қағаздарға, айырбасталатын листингтік туынды құралдарға және пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды құралдарға қатысты болады. Модель үшін бақыланатын нарықтық бағалар мен бастапқы деректердің болуы басшылықтың пайымдаулары мен бағалауларының қажеттілігін азайтады және әділ құнды анықтауға байланысты белгісіздікті азайтады. Бақыланатын нарықтық бағалар мен бастапқы деректердің болуы өнімдер мен нарықтарға байланысты өзгеріп отырады және белгілі бір оқиғалар мен қаржы нарықтарының жалпы жағдайына байланысты өзгереді.

**«Atyp Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

26 Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Тұрақты негізде әділ құн бойынша ескерілетін Банктің қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің әділ құны

Банктің кейбір қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелері әрбір есепті кезеңнің соңында әділ құны бойынша есепке алынады. Төмендегі кестеде қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны қалай анықталатыны, атап айтқанда, қолданылатын бағалау әдістемесі және негізгі бастапқы деректер туралы ақпарат берілген.

	Әділ құны		Бағалау әдістемесі және негізгі бастапқы деректер	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.			
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>					
Қаржылық активтер/қаржылық міндеттемелер					
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржы активтері (6-Ескертпені қараңыз)	28,411	11,081	Уровень 2	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы активтері: (8-Ескертпені қараңыз)	242,233,341	181,798,375	Уровень 2	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржылық міндеттемелер (6-Ескертпені қараңыз)	81,578	8,280	Уровень 2	Қолданылмайды	Қолданылмайды

Ақша қаражаттарының және олардың эквиваленттерінің, ҚРҰБ-дегі міндетті резервтік талаптардың, несиелік мекемелердегі қаражаттардың, банктердегі шоттар мен депозиттердің, құжаттық есеп айырысу бойынша дебиторлардың, басқа қаржылық активтер мен басқа қаржылық міндеттемелер ұсына мерзімді қаржы құралдары болуына және нарықтық пайыздық мөлшерлемелерде елеулі өзгерістер болмауына байланысты олардың әділ құны шамамен баланстық құнына тең. РЕПО мәмілелері бойынша берешектердің әділ құны 16-ескертпеде көрсетілген. Аталған қаржы құралдары 2-деңгейге жатқызылған. Құжаттық есеп айырысу бойынша дебиторлар, басқа қаржылық активтер мен міндеттемелер әділ құн иерархиясының 3-деңгейінде көрсетілген.

26 Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Келесі кестеде келтірілген деректерді қоспағанда, теңгерімдік құн Банкі басшылығының пікірінше, қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық активтер мен міндеттемелер олардың әділ құнына тең:

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Теңгерімдік құн	Әділ құн	Теңгерімдік құн	Әділ құн
Клиенттерге берілетін қарыздар	525,317,980	508,201,557	382,934,004	367,012,604

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Теңгерімдік құн	Әділ құн	Теңгерімдік құн	Әділ құн
Клиенттерге ағымдағы шоттар мен депозиттер	801,409,862	801,872,726	676,373,946	676,665,830

Клиенттердің кредиттері мен депозиттері амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Өзгермелі пайыздық құралдардың әділ құны әдетте олардың теңгерімдік құнына тең болады. Белгіленген мөлшерлеме құралдарының бағаланған әділ құны ұқсас несиелік тәуекел мен өтеу мерзімі бар жаңа құралдар үшін ағымдағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша есептелген күтілетін болашақ ақша ағындарына негізделген. Клиенттердің несиелері мен депозиттері әділ құн иерархиясының 3 деңгейінде көрсетіледі.

27 Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну

ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдарына» сәйкес Банк өзінің қаржылық активтерін келесі санаттар бойынша жіктейді/бөледі: (а) пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер; (б) Өзге жиынтық кіріс және (в) амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері арқылы бағаланатын қаржы активтері.

2024 жылғы 31 желтоқсан және 2023 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша Банктің барлық қаржылық міндеттемелері (алғашқы тану кезінде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағалануына жатқызылған туынды қаржы құралдарын қоспағанда) амортизацияланған құны бойынша есепке алынды.

Төмендегі кестеде 2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы бағалау санаттарымен қаржы активтерінің сыныптарын салыстыру көрсетілген.

Мың қазақстандық теңгемен	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады	Басқа жиынтық табыс арқылы бағаланатын борыштық құралдар	Амортизацияланған құн бойынша бағаланады	Жиыны
31 желтоқсан 2024 г.				
Активтер:				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	-	96,974,884	96,974,884
Несие мекемелеріндегі қаражат	-	-	32,122,645	32,122,645
Пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	28,411	-	-	28,411
Клиенттерге берілетін қарыздар	-	-	525,317,980	525,317,980
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	-	-	2,646,093	2,646,093
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	242,233,341	-	242,233,341
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	88,096,446	88,096,446
Өзге активтер	-	-	3,657,701	3,657,701
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	28,411	242,233,341	748,815,749	991,077,501

27 Бағалау санаттары бойынша қаржы құралдарын ұсыну (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады	Басқа жиынтық табыс арқылы бағаланатын борыштық құралдар	Амортизацияланған құн бойынша бағаланады	Жиыны
31 желтоқсан 2023 г.				
Активтер:				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	-	-	137,004,212	137,004,212
Несие мекемелеріндегі қаражат	-	-	23,276,265	23,276,265
Пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	11,081	-	-	11,081
Клиенттерге берілетін қарыздар	-	-	382,934,004	382,934,004
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	-	-	3,156,859	3,156,859
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	181,798,375	-	181,798,375
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	147,251,408	147,251,408
Өзге активтер	-	-	1,821,217	1,821,217
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	11,081	181,798,375	695,443,965	877,253,421

28 Капиталды басқару

ҚРҰБ мен ҚНРДА Банктің капитал деңгейіне қойылатын талаптардың орындалуын белгілейді және бақылайды. Банк тиісті жергілікті реттеуші органдардың тікелей бақылауында болады.

Банк капитал ретінде ҚР заңнамасына сәйкес Банктердің капиталын құрайтын баптар ретінде айқындалған баптарды айқындайды және капитал мыналардан тұрады:

- Негізгі капиталдан және қосымша төленген капиталдан тұратын 1-ші деңгейдегі капитал. Негізгі капиталға орналастырылған жай акциялар, өткен жылдардағы және ағымдағы кезеңдегі бөлінбеген таза кірістер, қосымша төленген капитал, құрылған реттеуші резервтер және материалдық емес активтерді, өткен жылдар мен ағымдағы жылдың шығындарын шегергендегі Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын негізгі құралдар мен қаржы активтерінің құнын қайта бағалау жөніндегі резервтер, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активі, меншікті сатып алынған жай акцияларды, өзге де қайта бағалау бойынша резервтерді, қосымша капиталдан шегеруге жататын, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты негізгі капиталдан, Банктің инвестицияларынан және активтерді секьюритилендіру операцияларымен байланысты сатудан түскен кірістерден шегерілетін реттеушілік түзетулер кіреді. Қосымша капиталға Банктің меншікті сатып алынған акцияларын, Банктің белгілі бір инвестицияларын және реттеуші түзетулерді шегергендегі мерзімсіз қаржы құралдары мен төленген артықшылықты акциялар кіреді.
- 2 деңгейдегі Капитал жалпы капиталды есептеу мақсатында қажет және Банктің меншікті өтелген қарызын және белгілі бір инвестицияларын шегергендегі реттелген қарыздан тұрады.

ҚР ҰБ белгілеген капитал мөлшеріне қойылатын қолданыстағы талаптарға сәйкес Банктер мыналарды қолдауы қажет:

- негізгі капиталдың кредиттік және нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық өлшемін ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты міндеттемелер сомасына қатынасы (к1);
- 1-деңгейдегі капиталдың кредиттік және нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық өлшемін ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты міндеттемелер сомасына қатынасы (к1.2);
- меншікті капиталдың кредиттік және нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық өлшемін ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты міндеттемелер сомасына қатынасы (к2).

28 Капиталды басқару (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейлері мыналар болып табылады:

- k1 – 8%
- k1.2 – 9%
- k2 – 10.5%.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейлері мыналар болып табылады:

- k1 – 7.5%
- k1.2 – 8.5%
- k2 – 10%.

Банктің саясаты инвесторлардың, кредиторлардың және нарықтың сенімін сақтау, сондай-ақ бизнестің болашақтағы дамуын қамтамасыз ету үшін капиталдың тұрақты базасын қолдауға бағытталған. Банк пайда мөлшерлемесі көрсеткішінің капиталға әсерін мойындайды және қарыз алудың жоғары деңгейінде қол жеткізуге болатын жоғары кірістілік пен капитал бөлігінде тұрақты жағдай қамтамасыз ететін артықшылықтар мен қауіпсіздік арасындағы тепе-теңдікті сақтау қажеттілігін мойындайды.

Төмендегі кесте Базель келісімінде белгіленген ережелерге сәйкес капиталдың жеткіліктілігін анықтау мақсатында Банктің реттеуші капитал көздеріне талдау жасайды:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Реттеуші капиталдың құрамы:		
Бірінші деңгейдегі капитал:		
Жарғылық капитал	7,050,000	7,050,000
Қосымша төленген капитал	220,973	220,973
Алдыңғы кезеңдердегі бөлінбеген пайда	95,235,029	78,231,337
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын негізгі құралдарды, қаржы активтерін қайта бағалау резервтері	(4,169,486)	(1,589,287)
Таза пайда	39,108,198	34,003,710
Шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активі	(1,334,746)	(1,121,778)
Материалдық емес активтер	(1,604,829)	(1,595,143)
Реттеуші капитал жиыны	134,505,139	115,199,812
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенттері:		
Негізгі капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1)	17.7%	21.5%
Бірінші деңгейдегі капиталдың жеткіліктілік коэффициенті(k1-2)	17.7%	21.5%
Меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k2)	17.7%	21.5%
Реттеуші капитал жиыны	134,505,139	115,199,812

2024 жылғы 31 желтоқсанда және 2023 жылғы 31 желтоқсанда Банк барлық пруденциалдық нормативтерді орындайды.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты

Банктің Тәуекелдерін басқару қаржылық операцияларға қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдерге нарықтық тәуекел (валюталық тәуекелден, пайыздық тәуекелден және басқа да баға тәуекелдерінен тұрады), несиелік тәуекел және өтімділік тәуекелі жатады. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың негізгі мақсаты тәуекелдің рұқсат етілген деңгейін анықтау, лимиттерді белгілеу және белгіленген лимиттердің сақталуын одан әрі қамтамасыз ету болып табылады. Операциялық тәуекелдерді басқару Осы тәуекелдерді азайту мақсатында ішкі саясаттар мен рәсімдердің тиісті жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

Несиелік тәуекел

Банк кредиттік тәуекелге ұшырайды, бұл қаржы құралымен операция тараптарының бірі шарт бойынша міндеттемені орындамау салдарынан екінші тараптың қаржылық шығынға ұшырауына себеп болатын тәуекел болып табылады.

Несиелік тәуекел Банктің контрагенттермен кредиттік және өзге де операциялары нәтижесінде пайда болады, соның салдарынан кредиттік сипаттағы қаржылық активтер мен баланстан тыс міндеттемелер пайда болады.

Кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі Банк қаржылық жағдай туралы есепте қаржы активтерінің теңгерімдік құнында көрсетіледі. Берілген қаржылық кепілдіктер, несие беру міндеттемелері, пайдаланылмаған несие желілері және экспорттық / импорттық аккредитивтер үшін міндеттеме сомасы максималды несиелік тәуекел болып табылады.

Несиелік тәуекел Банк бизнесі үшін ең маңызды тәуекел болып табылады, сондықтан басшылық несиелік тәуекелді басқаруға баса назар аударады. Тәуекелдерді басқару мақсаттары үшін несиелік тәуекелді бағалау күрделі процесс болып табылады және үнемі бақылауды қажет етеді, өйткені тәуекел нарықтық жағдайларға, күтілетін ақша ағындарына және уақыт өте келе өзгереді. Активтер портфолиосындағы несиелік тәуекелді бағалау дефолт ықтималдығы, дефолт шығындары және контрагенттер арасындағы дефолттардың ықтимал корреляциясы туралы қосымша бағалауды қажет етеді.

Банк бір қарыз алушыға немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобына лимиттер белгілеу, сондай-ақ географиялық және салалық сегменттер бойынша лимиттер белгілеу арқылы несиелік тәуекелді бақылайды. Экономиканың өнімдері мен салалары бойынша кредиттік тәуекел лимиттерін басшылық үнемі қайта қарайды және бекітеді. Мұндай тәуекелдердің мониторингі жүйелі түрде жүзеге асырылады, бұл ретте лимиттер жылына кемінде бір рет қайта қаралады.

Банкте бірнеше несиелік комитеттер жұмыс істейді, олар бөлшек және корпоративті бизнес үшін қарыз алушыларға несиелік лимиттерді бекітеді:

- бөлшек несие комитеті бөлшек бизнес қарыз алушыларының лимиттерін қарастырады және бекітеді;
- корпоративтік несие комитеті корпоративтік бизнестің қарыз алушылары бойынша лимиттерді қарайды және бекітеді.

Клиенттермен жұмыс жөніндегі менеджерлердің несиелік өтінімдері несиелік лимитті бекіту үшін тиісті несиелік Комитетке жіберіледі. Несиелік тәуекелді басқару ұйымдар мен жеке тұлғалардың кепілдіктері мен кепілдіктерін алу арқылы жүзеге асырылады. Кредиттік тәуекелді мониторингтеу мақсатында кредиттік талдау бөлімшесінің қызметкерлері бизнесті құрылымдық талдау және клиенттің қаржылық көрсеткіштері негізінде тұрақты есептер жасайды. Кредит қабілеттілігі нашарлаған клиенттермен Елеулі операциялар туралы барлық ақпарат уәкілетті алқалы органдардың назарына жеткізіледі және ол талданады.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Несиелік тәуекелді жіктеу жүйесі

Кредиттік тәуекелді бағалау және кредиттік тәуекел деңгейі бойынша қаржы құралдарын жіктеу мақсатында Банк Moody's моделі негізінде рейтинг жүйесін пайдаланады. Ішкі және сыртқы несиелік ұпайлар төмендегі кестелерде көрсетілгендей дефолт ықтималдығының белгілі бір диапазоны бар бірыңғай ішкі шкала бойынша жасалады:

1. Халықаралық агенттіктердің сыртқы рейтингі жоқ корпоративтік клиенттер үшін

Бірыңғай шкала бойынша кредиттік тәуекел деңгейі	Тиісті ішкі рейтингтер (Risk Calc)	Сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктердің тиісті рейтингтері	Дефолт ықтималдығының сәйкес аралығы – 31 желтоқсан 2024 ж.	Дефолт ықтималдығының сәйкес аралығы – 31 желтоқсан 2023 ж.
Жоғары деңгей	Aaa – A2	AAA - A	0% - 1%;	0% - 1%;
Жақсы деңгей	A3 – Ba3	A- - BB-	1% - 9.963%;	1% - 9.963%;
Қанағаттанарлық деңгей	B1 – B3	B+ - B-	9.963% - 21.888%;	9.963% - 21.888%;
Арнайы мониторингті қажет етеді	Saa1 – C	CCC+ - C	21.888% - 50%;	21.888% - 50%;
Дефолт	D	D	50% - 100%	50% - 100%

2. Халықаралық агенттіктердің сыртқы рейтингі бар корпоративтік клиенттері үшін

Бірыңғай шкала бойынша кредиттік тәуекел деңгейі	Тиісті ішкі рейтингтер (Risk Calc)	Сыртқы халықаралық рейтингтік агенттіктердің тиісті рейтингтері	Дефолт ықтималдығының сәйкес аралығы – 31 желтоқсан 2024 ж.	Дефолт ықтималдығының сәйкес аралығы – 31 желтоқсан 2023 ж.
Жоғары деңгей	Aaa – A2	AAA - A	0% - 0.179%;	0% - 1%
Жақсы деңгей	A3 – Ba3	A- - BB-	0,179% - 2.475%;	1% - 9.963%
Қанағаттанарлық деңгей	B1 – B3	B+ - B-	2.475% - 8.353%;	9.963% - 21.888%
Арнайы мониторингті қажет етеді	Saa1 – C	CCC+ - C	8.353% - 50%;	21.888% - 50%
Дефолт	D	D	50% - 100%	50% - 100%

Кредиттік тәуекелдің әрбір деңгейіне бірыңғай шкала бойынша төлем қабілеттілігінің белгілі бір дәрежесі беріледі:

- Aaa – A2 – несиелік тәуекелі төмен жоғары несиелік сапа.
- A3 – Ba3 – орташа несиелік тәуекелі бар жеткілікті несиелік сапа.
- B1 – B3 – қанағаттанарлық несиелік тәуекелі бар орташа несиелік сапа.
- Saa1 – C – мұқият мониторинг жасауды және қалпына келтіруді басқаруды қажет ететін несие беру құралдары..
- D – дефолт болған несиелеу құралдары.

Кредиттік тәуекелдің әрбір деңгейіне бірыңғай шкала бойынша төлем қабілеттілігінің белгілі бір дәрежесі беріледі:

- Aaa – A3 – несиелік тәуекелі төмен жоғары несиелік сапа.
- Baa1 – B1 – орташа несиелік тәуекелі бар жеткілікті несиелік сапа.
- B2 – B3 – қанағаттанарлық несиелік тәуекелі бар орташа несиелік сапа.
- Saa1 – C3 – мұқият мониторинг жасауды және қалпына келтіруді басқаруды қажет ететін несие беру құралдары.
- D – дефолт болған несиелеу құралдары.

Бөлшек несие секторы үшін несиелік тәуекелді жіктеу жүйесі мерзімі өткен күндер санына қарай анықталады: тамаша деңгейі – 0 күн, жақсы деңгейі – 1-30 күн, қанағаттанарлық деңгейі – 31-60 күн, арнайы мониторингті қажет ететін деңгейі – 61-90 күн, дефолт – 90+ күн.

Қосұлы 2024 жылғы 31 желтоқсан және 2023 жылғы 31 желтоқсан, ішкі рейтинг жүйесі Moody's рейтинг агенттігінің дамуы болып табылады. Банк корпоративтік клиенттерге және қаржы институттарына берілген қаржы активтері бойынша кредиттік тәуекелді бағалау үшін ішкі рейтингтік жүйені қолданады.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Сыртқы рейтингтерді контрагенттерге S&P, Moody's және Fitch сияқты тәуелсіз халықаралық рейтингтік агенттіктер тағайындайды. Бұл рейтингтер жалпыға қол жетімді. Мұндай рейтингтер мен дефолт ықтималдығының тиісті диапазондары келесі қаржы құралдары үшін қолданылады: Банкаралық депозиттер, мемлекеттік несиелер және борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар.

Күтілетін несиелік шығындар-бұл ықтималдықпен өлшенген болашақ қолма-қол ақшаның дисконтталған құнын бағалау (яғни, таразы ретінде белгілі бір уақыт кезеңінде дефолттың пайда болуының тиісті тәуекелдерін пайдалана отырып, кредиттік шығындардың орташа өлшенген шамасы). Күтілетін несиелік шығындарды бағалау объективті болып табылады және мүмкін болатын нәтижелер ауқымын есептеу арқылы анықталады. Күтілетін несиелік шығындарды бағалау Банк пайдаланатын төрт компонент негізінде жүзеге асырылады: дефолт ықтималдығы, дефолт тәуекеліне ұшыраған несиелік талап мөлшері, дефолт кезіндегі шығын және дисконттау мөлшерлемесі.

Дефолт кезіндегі берешек-есепті кезең аяқталғаннан кейін тәуекел сомасындағы күтілетін өзгерістерді, соның ішінде негізгі қарыз бен пайыздарды өтеуді және кредиттік міндеттемелер бойынша қаражатты күтілетін пайдалануды ескере отырып, болашақ дефолт күніне тәуекелді бағалау.

Дефолт ықтималдығы (PD) - белгілі бір уақыт аралығында дефолт ықтималдығын бағалау.

Дефолт болған жағдайдағы шығын (LGD) - дефолт кезінде пайда болатын шығынды бағалау. Ол төлемге шартпен көзделген ақша ағындары мен Банк алуды күтетін ағындар, оның ішінде қамтамасыз етуді іске асырудан арасындағы айырмаға негізделеді. Әдетте бұл көрсеткіш дефолт кезіндегі қарыздың пайызымен көрсетіледі.

Күтілетін шығындар есепті кезеңнің соңындағы келтірілген құнға дейін дисконтталады. Дисконттау мөлшерлемесі-бұл қаржы құралы бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме (ЭПС) немесе оның шамасы.

Басшылықтың қаржылық есептілікті дайындау үшін күтілетін несиелік шығындарды бағалауы бүкіл цикл бойынша емес, белгілі бір уақыттағы бағалауларға негізделген. Банк регрессиялық талдау жүргізу арқылы негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер өзгерістерінің ККШ-ға әсерін бағалауды жүргізеді.

Құрылған немесе сатып алынған құнсызданған қаржы активтері (РОСІ) үшін ККШ-ны модельдеу дәл осылай жүзеге асырылады, тек (а) жалпы теңгерімдік құн және дисконттау мөлшерлемесі шартта көзделген ақша ағындары негізінде емес, актив бастапқы танылған кезде алынуы мүмкін ақша ағындары негізінде анықталады және (б) ККШ әрқашан 12 айға тең ккш бүкіл мерзім. Құрылған немесе сатып алынған құнсызданған активтер-бұл бастапқы тану кезінде құнсызданған қаржылық активтер, мысалы, бұрын бизнесті біріктіру арқылы сатып алынған құнсызданған несиелер.

Дефолт ықтималдығын бағалау үшін Банк дефолтты тәуекелге ұшырау төмендегі критерийлердің біріне немесе бірнешеуіне сәйкес келетін жағдай ретінде анықтайды:

- 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешектің болуы – ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар бойынша, 60 (алпыс) күннен астам мерзімі өткен берешектің болуы – жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша.;
- қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлау көрсеткіші ретінде басқа Банктердегі қарыздар бойынша 90 (тоқсан) күннен астам мерзімге мерзімі өткен берешектің болуы;
- қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюынан туындаған қарыз алушының берешегінің бір бөлігін және (немесе) бүкіл сомасын есептен шығару;
- айтарлықтай жеңілдікпен қарыздарды сату (50% - дан астам);
- қарызды мәжбүрлі қайта құрылымдау;
- қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарыз бойынша сыйақы есептеуді тоқтата тұру;
- «Оңалту және Банкроттық туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қарыз алушыны Банкрот деп тану туралы талап қою;
- қарыз алушының «Оңалту және Банкроттық туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес оны Банкрот деп тану туралы өтінішімен сотқа жүгінуі.
- дефолт санатына сәйкес келетін ішкі кредиттік рейтингті беру;
- контрагентке дефолт санатына сәйкес келетін сыртқы рейтинг беру;

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

- Банкроттықтың немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырудың, сондай-ақ қарыз алушының (қосалқы қарыз алушының) қаржылық жағдайын нашарлатуы мүмкін сот талқылауларына тартылуының жоғары ықтималдығы;
- белгілі бір қаржы активі немесе сол сияқты күтілетін қолданылу мерзімі бар ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелдің сыртқы нарықтық көрсеткіштеріндегі елеулі өзгерістер;
- Банктің уәкілетті органының қарыз алушының қарызы/қарыздары бойынша дефолтты тануы.

Ақпаратты ашу үшін Банк дефолттың анықтамасын құнсызданған активтердің анықтамасына сәйкес келтірді. Жоғарыда көрсетілген дефолт анықтамасы Банктің қаржылық активтерінің барлық түрлеріне қолданылады.

Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекелдің (SICR) айтарлықтай өсуінің болуын немесе болмауын бағалау жеке және портфельдік негізде жүзеге асырылады. Амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін корпоративтік кредиттер, Банкаралық кредиттер және борыштық бағалы қағаздар үшін кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы төменде көрсетілген өлшемшарттарды мониторингтеу арқылы жеке негізде бағаланады. Жеке тұлғаларға берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы портфельдік немесе жеке негізде бағаланады. Банктің тәуекелдерді басқару бөлімшесі кредиттік тәуекелдің Елеулі ұлғаю фактісін айқындау үшін пайдаланылатын өлшемшарттарға мерзімді мониторингті және тексеруді жүзеге асырады.

Банк келесі сандық, сапалық критерийлердің біреуі немесе бірнешеуі орындалған кезде қаржы құралы бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуі байқалды деп санайды.

- отыз күнтізбелік күн және одан да көп мерзімде мерзімі өткен төлемдердің (қарыз алушының негізгі борыш және/немесе сыйақы және/немесе Банкті бағалау күніне арналған айыппұлдар бойынша мерзімі өткен берешегінің) болуы немесе алдыңғы он екі ай ішінде Банк алдындағы төлемдерді күнтізбелік отыз және одан да көп күн мерзімге кешіктіруге жол берілгені;
- қарыз алушы/қарыз алушылар тобы бойынша рейтингті 5 нотаға төмендетуге немесе қарыз берілген сәттен бастап дефолтқа сәйкес келетін рейтинг беруге байланысты дефолт ықтималдығының нақты немесе күтілетін (негізделген және расталатын ақпарат негізінде) ұлғаюы;
- қарыз алушы Банк алдындағы берешекті қайта құрылымдауды сұратады (мәжбүрлі емес қайта құрылымдау);
- Банктің пікірінше, қарыз алушының Банк алдындағы өз міндеттемелерін орындамауына/Банктің шығындарының туындауына әкеп соғуы мүмкін немесе осындай нәтиженің индикаторлары болып табылатын кредиттік келісімде немесе/және кредит берудің өзге де елеулі шарттарында белгіленген қаржы ковенанттарын Банкпен келісілмеген бұзу.
- контрагентке қатысты жағымсыз жаңалықтар, мысалы: қаржылық жағдайдың нашарлауы, өз саласындағы бәсекелестік жағдайдың нашарлауы;
- контрагент кредиттік ұйым болып табылатын және заңнама талаптарын бұзған жағдайларда реттеуші белгілеген пруденциалдық нормативтерді дәйекті 6 ай ішінде жүйелі түрде бұзу;
- форс-мажорлық мән-жайлардың, сондай-ақ қарыз алушыға (қосалқы қарыз алушыға) материалдық залал келтірген, бірақ оның қызметін тоқтатуға әкеп соқпаған өзге де мән-жайлардың болуы;
- контрагент үшін шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыруға экономикалық ынталандыру беретін, контрагент үшін шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыруға экономикалық ынталандыруды төмендететін немесе дефолттың туындау ықтималдығына өзге де әсер ететін міндеттеме бойынша қамтамасыз ету құнының немесе кепілдіктердің немесе тетіктердің сапасының елеулі өзгерістері.
- Дефолт ықтималдығының (PD) өзгеруі: Есепті күнге несие мерзімі ішінде дефолт ықтималдығы бастапқы танылған кездегі көрсеткішпен салыстырғанда 200%-дан астам артқан.

Осы қаржылық есептілікте танылатын күтілетін кредиттік шығындардың деңгейі бастапқы танылған сәттен бастап қарыз алушының кредиттік тәуекелінің Елеулі ұлғаюының болуына байланысты болады. Бұл тәсіл күтілетін несиелік шығындарды бағалаудың үш сатылы моделіне негізделген. 1-Кезең - бастапқы тану кезінде құнсызданбаған және осы сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болмаған қаржы құралы үшін кредиттік шығындарды бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар негізінде құрылады. 2-Кезең - егер бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекелдің едәуір артуы анықталса, қаржы құралы 2-кезеңге ауыстырылады, алайда ол әлі құнсызданған болып саналмайды, бірақ несиелік шығындарды бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар негізінде құрылады. 3-Кезең - егер қаржы құралы құнсызданған болса, ол 3-кезеңге ауыстырылады және шығындар үшін бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар негізінде құрылады. Активті 3-кезеңге ауыстыру нәтижесінде Банк жалпы теңгерімдік құн негізінде пайыздық кірісті тануды тоқтатады және пайыздық кірісті есептеу кезінде теңгерімдік құнға күтілетін несиелік шығындарды шегергендегі активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесін қолданады.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Несиелік тәуекелді едәуір арттыру критерийлері бұдан былай орындалмайтындығы туралы дәлелдер болған жағдайда, құрал қайтадан 1-кезеңге ауыстырылады. Егер тәуекел сапалық белгі негізінде 2-кезеңге ауыстырылса, Банк оның сақталуына немесе өзгеруіне көз жеткізу үшін осы белгінің мониторингін жүзеге асырады. Ай сайынғы негізде тәуекелдерді басқару бөлімі несие бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуі болды деп есептеуге негіз бола алатын ақпаратты жинайды.

Күтілетін несиелік шығындарды бағалау үшін Банк келесі тәсілдерді қолданады: (i) ішкі рейтингтерді қолдана отырып, жеке негізде бағалау; (ii) портфолио негізінде бағалау (iii) сыртқы рейтингтерге негізделген бағалау. Банк корпоративтік клиенттер мен қаржы институттары үшін ішкі рейтингтерді қолдана отырып, жеке негізде бағалау жүргізеді. Банк жеке тұлғаларға кредиттер үшін портфельдік негізде бағалау жүргізеді. Бұл тәсіл портфельді қарыз алушылар және/немесе несие өнімі, несиелеу бағдарламасы сияқты қаржы құралы туралы нақты ақпарат негізінде біртекті сегменттерге біріктіруді қамтиды.

Банк Банкаралық депозиттер, Банктер шығарған борыштық бағалы қағаздар және мемлекетке кредиттер үшін сыртқы рейтингтер негізінде бағалауды орындайды.

Ішкі рейтингтерді қолдана отырып жеке негізде күтілетін кредиттік шығындарды бағалау әрбір нәтиженің ықтималдығына қатысты ықтимал нәтижелер үшін есептелген кредиттік шығындарды өлшеу жолымен жүргізіледі. Банк бағалау периметріне енгізілген әрбір несие үшін кем дегенде екі ықтимал нәтижені анықтайды, олардың біреуі осындай сценарийдің төмен ықтималдығына қарамастан несиелік шығынға әкеледі.

Бағалау портфельдік негізде орындалған кезде, Банк тәуекелдерге ұшырау кезеңдерін айқындайды және ұжымдық негізде шығындарға бағалау резервін есептейді. Банк өзінің несиелік портфелін несиелік тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде анықталған өнімдер бойынша талдайды, осылайша топ ішіндегі несиелік портфельдер біртекті немесе ұқсас тәуекелдерге ие болады. Несиелердің негізгі жалпы сипаттамаларына мыналар жатады: өнім түрі және несиелеу бағдарламасы. Біртекті несиелерге берешек сомасы резервтерді есептеу күніне Банктің меншікті капиталының 0,2% - на тең немесе одан кем жеке тұлғаларға кредиттер жатады.

Күтілетін кредиттік шығындар моделі (ECL – Expected Credit Loss) қолданылады, ол қаржылық құрал бастапқыда танылған сәттен бастап шығындарға резервтерді мойындауды талап етеді. Активтерді топтастыру – қаржылық құралдар ұқсас тәуекел сипаттамалары бойынша портфельдерге біріктіріледі, бұл ықтимал шығындарды дәлірек болжауға мүмкіндік береді. Мониторинг және қайта қарау – тәуекелдерді бағалауды қолжетімді ақпарат пен макроэкономикалық болжамдар негізінде тұрақты жаңарту. Активтің кредиттік сапасының өзгеруіне байланысты күтілетін шығындарды бағалау үш кезеңнің бірінде жүзеге асырылады. Портфельдік негізде тәуекелдерді басқару кезінде Банк портфельді сегментациялау әдісін қолданады – активтерді кредиттік тәуекел деңгейі, өтеу мерзімі, өнім түрі және басқа параметрлер бойынша бөледі. Нарықтық жағдайлардың өзгеруіне портфельдің сезімталдығын бағалау үшін әртүрлі макроэкономикалық сценарийлерді модельдеу PD (Probability of Default) есептеуі шеңберінде жүргізіледі.

ХҚЕС 9 кредиттік шығындарға арналған резервтерді есептеу кезінде макроэкономикалық айнымалыларды ескеруді талап етеді. Банк негізгі пайыздық мөлшерлеме, инфляция деңгейі, жұмыссыздық деңгейі, Brent маркалы мұнай бағасы және USD/KZT валюта бағамының өзгерісі көрсеткіштерді қамтитын статистикалық модельдерді қолданады:

Коллективтік негізде тәуекелдерді басқару саясаты ықтимал шығындарды уақтылы анықтауға, тәуекелдерді барынша азайтуға және қаржы жүйесінің тұрақтылығын сақтауға мүмкіндік береді.

Жалпы, күтілетін несиелік шығындар келесі несиелік тәуекел параметрлерінің көбейтіндісіне тең: құралдың тиімді пайыздық мөлшерлемесін пайдалана отырып, дисконтталған құнға дейін дисконтталған, дефолт кезіндегі берешек, дефолт ықтималдығы және жоғарыда анықталған дефолт кезіндегі шығындар. Күтілетін кредиттік шығындар әрбір жеке кредиттің немесе жиынтық сегменттің қолданылу мерзімі ішінде әрбір болашақ жыл үшін кредиттік тәуекел параметрлерін (дефолт кезіндегі берешек, дефолт ықтималдығы және дефолт болған жағдайда залал) есептеу жолымен айқындалады. Бұл үш компонент «өмір сүру» ықтималдығын (яғни, несие өткен айда өтелді ме, әлде дефолт болды ма) ескере отырып көбейтіледі және түзетіледі. Бұл іс жүзінде әрбір болашақ кезең үшін күтілетін несиелік шығындарды есептеуді қамтамасыз етеді, содан кейін олар есепті күнге дейін дисконтталады және жинақталады. Күтілетін несиелік шығындарды есептеу үшін пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның болжамды шамасын білдіреді.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Несиелік тәуекел параметрлерін есептеудің негізгі принциптері

Дефолт кезіндегі берешек күтілетін төлем кестесі негізінде айқындалады. Амортизацияланған құны бойынша өнімдер мен біржолғы өтеумен кредиттер үшін дефолт сәтіндегі берешек қарыз алушының шарт бойынша 12 айлық кезеңге немесе бүкіл мерзімге өтеуіне берілетін сомалар негізінде айқындалады. Жаңартылатын өнімдер үшін дефолт кезіндегі берешек «несиелік конверсия коэффициентін» қосу арқылы болжанады, бұл дефолт кезінде қалған лимиттің пайдаланылған қаражаттың ағымдағы қалдығына күтілетін пайдаланылуын ескереді. Бұл болжамдар өнім түріне, лимиттің ағымдағы қолданылуына және басқа мінез-құлық сипаттамаларына байланысты өзгереді.

Күтілетін несиелік шығындарды есептеу үшін дефолт ықтималдығының екі түрі: 12 ай ішінде және бүкіл мерзімде дефолт ықтималдығы қолданылады. 12 айлық дефолт ықтималдығын бағалау Moody's моделінің рейтингтік моделінің нәтижелеріне негізделеді және қажет болған жағдайда қосымша ақпаратты ескере отырып түзетіледі. Бүкіл мерзімдегі дефолт ықтималдығы қаржы құралының қалған мерзімі ішінде дефолт ықтималдығының бағасын білдіреді және құралдың бүкіл мерзімі үшін 12 айлық дефолт ықтималдығының қосындысы болып табылады. Бүкіл мерзімдегі дефолт ықтималдығын есептеу үшін Банк статистикалық әдістерді, мысалы, биномдық үлестіру негізінде дефолт ықтималдығын есептеуді қолданады.

Дефолт болған жағдайда шығын дефолт кредиті бойынша шығын мөлшеріне қатысты Банктің күтуін білдіреді. Дефолт болған жағдайда шығын контрагенттің түріне, талаптың түрі мен басымдылығына және кепілдің немесе өзге де кредиттік қамтамасыз етудің болуына байланысты болады. 12 ай ішінде және бүкіл мерзім ішінде дефолт болған жағдайда шығындар дефолт басталғаннан кейін күтілетін өтеуге әсер ететін факторлар негізінде айқындалады.

Банк қамтамасыз ету құны, өткен кезеңдердегі сату бағасына жеңілдіктер және жылжымайтын мүлік объектілерімен, Ақшалай қаражаттармен және өтімді бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген кредиттерге қатысты өзге де факторлар сияқты қамтамасыз етудің нақты сипаттамалары негізінде дефолт болған жағдайдағы шығынды есептейді. Дефолт болған жағдайда залал корпоративтік кредиттер портфелінің және қамтамасыз етусіз және қамтамасыз етусіз қалған қалдығына қатысты кредиттерді өндіріп алу туралы соңғы қолжетімді статистикалық деректерді пайдалана отырып ұжымдық негізде есептеледі.

Қаржылық кепілдіктер мен несие беру міндеттемелеріне қатысты күтілетін несиелік шығындарды бағалау

Осы құралдар бойынша күтілетін несиелік шығындарды бағалау теңгерімдік тәуекелдер үшін жоғарыда сипатталған кезеңдерді қарастырады және дефолт кезінде қарызды есептеу бөлігінде ерекшеленеді. Дефолт кезіндегі берешек кредиттік конверсия коэффициентінің (CCF) және болашақ операциялар бойынша шарттық міндеттеме сомасының туындысы болып табылады. Корпоративтік несиелер, жеке тұлғаларға берілген несие карталары және қаржылық кепілдіктер үшін ашық пайдаланылмаған несие желілері үшін несиелік конверсия коэффициенті дефолт кезіндегі берешекті статистикалық талдау негізінде анықталады.

Банк корпоративтік клиенттер үшін пайдаланылмаған несие желілері бойынша күтілетін кредиттік шығындардың резервтерін жасамайды, өйткені Банктің кредиттік келісімдерінде немесе ақшалай қаражатты автоматты түрде беру бойынша міндеттемелер болмағандықтан, мұндай ұсынымдар клиенттің сұрау салуын жеке талдау тәртібімен жүзеге асырылады. Банк пайдаланылмаған несие желілері арқылы клиенттің жаңа несие траншына сұранысын алған сайын, ол әр уақытта жеке және тәуелсіз негізде қарастырылады. Жаңа траншеяларды беру рәсімі клиенттің ағымдағы қаржылық жағдайын тексеруді және Банктің кредиттік тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшесі тарапынан келісуді қамтиды. Банк бас тарту себептерін негіздемей жаңа транштарға өтінімнен бас тартуға құқылы болғандықтан, Банк өз міндеттемелері шеңберінде кредиттер бойынша жаңа транштарға қатысты мәселе пікірталас болып табылады және қарыз алушыға қаражат аударылғаннан кейін ғана күтілетін кредиттік шығындарды ескереді деп санайды.

Жоғарыда аталған процесс несие карталары бойынша несие желілеріне қолданылмайды. Бұл өнім мүлдем басқа сипатқа ие. Банк мақұлдаған несие картасы лимитін клиент кез келген уақытта пайдалана алады. Осыған байланысты Банк қолда бар тарихи деректерді негізге ала отырып, кредиттік карталар бойынша кредиттік желілердің пайдаланылмаған бөлігінің ықтимал игерілу деңгейін есептейді және кредиттік карталар бойынша пайдаланылмаған кредиттік желілердің осы бөлігі бойынша күтілетін кредиттік шығындар резервінің есебін жүргізеді.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Сыртқы рейтингтерге негізделген бағалау принциптері

Белгілі бір құралдардың сыртқы несиелік тәуекел рейтингтері бар, олар несиелік тәуекел параметрлерін «дефолт ықтималдығы» және «дефолт болған жағдайда шығын», тиісті рейтингтік агенттіктер жариялаған дефолт статистикасы мен қаражатты өндіріп алу негізінде бағаланады. Бұл тәсіл мемлекет пен ірі корпоративті клиенттер шығарған облигацияларға, сондай-ақ Банкаралық несиелер мен депозиттерге қолданылады.

Нарықтық тәуекел

Банк валюталық (а) және пайыздық (б) бойынша нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістер тәуекеліне ұшырайтын ашық жайғасымдармен байланысты нарықтық тәуекелге ұшырайды. Басшылық қабылданатын тәуекел деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және олардың күнделікті негізде сақталуын бақылайды. Алайда бұл тәсілді қолдану нарықта айтарлықтай өзгерістер болған жағдайда осы шектеулерден тыс шығындардың алдын ала алмайды.

Валюталық тәуекел

Басшылық валюталар бөлінісінде және тұтастай алғанда әрбір күннің соңында да, бір күн шегінде де қабылданатын тәуекел деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және олардың күнделікті негізде сақталуын бақылайды.

Банкте активтер мен міндеттемелерді басқару комитеті жұмыс істейді, ол тұрақты негізде тәуекелдерді басқару бөлімшесінен нарықтық тәуекелдер туралы, белгіленген лимиттердің сақталуы туралы ақпарат алады.

Тәуекелді бағалау валюталық жайғасымдар құнының өзгеруінің қаржылық нәтижесіне барынша ықтимал (берілген сенімділік интервалымен) теріс әсерді бағалауға мүмкіндік беретін var (Тәуекелдегі мән) әдісін пайдалана отырып жүзеге асырылады. VAR-бағалау Тарихи модельдеу әдісімен, екі жылдық ретроспективаның тереңдігімен (500 жұмыс күні), бір жұмыс күнінің уақыт көкжиегімен және 99% сенімділік интервалымен жүзеге асырылады. Expected Shortfall (ES) - var моделінің туындысы. VAR-дан айырмашылығы, сыни сценарийлерде күтілетін шығын шкаласы туралы баға береді, өйткені var болжамды мәнінен асатын ықтимал шығындарды бағалауға мүмкіндік береді.

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Мүмкін болатын ең жоғары шығындарды бағалау		
VAR валюталық жайғасымға	141	2,960
ES валюталық жайғасымға	9,697	7,849

Валюталық тәуекел валюта айырбастау бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралының құнының өзгеру тәуекелін білдіреді. Банктің қаржылық жағдайы мен ақша ағындары шетел валюталарының айырбастау бағамдарының ауытқуына ұшырайды.

**«Айтул Банк» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Төмендегі кестелерде 2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюталық тәуекелге жалпы талдау келтірілген.

Мың қазақстандық теңгемен	Теңге	АҚШ доллары 1 АҚШ долл = 525.11 теңге	Еуро 1 еуро = 546.74 теңге	Қытай юаны 1 юань = 71.94 теңге	Басқа валюта	2024 ж.	
						31 желтоқсан.	Жығыны
Туынды емес қаржылық активтер	14,899,768	31,822,410	9,318,116	14,392,899	8,062,134	78,495,327	18,479,556
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	18,479,556	-	-	-	-	-	-
ҚРҰБ-дағы міндетті резервтік талаптар	-	-	-	-	-	-	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы еділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	86,654,518	138,230,859	17,347,964	-	-	242,233,341	32,122,645
Несие мекемелеріндегі қаражат	6,443,233	22,014,825	3,664,587	-	9,325,635	525,317,980	2,646,093
Клиенттерге берілетін қарыздар	459,082,361	56,909,984	-	-	-	-	-
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	-	2,646,093	-	-	-	-	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі	21,205,825	64,448,667	2,441,954	-	-	88,096,446	3,657,701
амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	3,654,595	2,752	346	-	8	-	-
Басқа да қаржы активтері	-	-	-	-	-	-	-
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	610,419,856	316,075,590	32,772,967	14,392,899	17,387,777	991,049,089	
Туынды емес қаржылық міндеттемелер	5,711,958	639,421	4,198	8,664	1	6,364,242	32,808,452
Басқа Банктің шоттары мен депозиттері	17,966,167	5,255,731	-	-	9,586,554	801,409,862	18,441,712
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	433,316,211	312,324,975	32,723,970	14,367,296	8,677,410	-	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	18,357,776	10,974	4,659	67,260	1,043	-	-
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	475,352,112	318,231,101	32,732,827	14,443,220	18,265,005	859,024,268	
Ашық теңгерімдік құн жайғасым	135,067,744	(2,155,511)	40,140	(50,321)	(877,231)	132,024,821	(55,966)
Туынды қаржы құралдары	(2,481,585)	1,522,819	-	-	902,800	2,974,320	(3,030,286)
- Валюталық спот келісімшарттар	276,590	1,575,330	-	-	1,122,400	-	-
Ағындар	(2,758,175)	(52,511)	-	-	(219,600)	-	-
Жылыстаулар	-	-	-	-	-	-	-
Жалпы есептеулермен	-	-	-	-	-	-	-
- валюталық форвардтық келісімшарттар	-	-	-	-	-	-	-
Ағындар	-	-	-	-	-	-	-
Жылыстаулар	93,580	(91,141)	-	-	-	2,439	-
- валюталық своп келісімшарттар	5,293,580	5,207,661	-	-	-	10,501,241	-
Ағындар	(5,200,000)	(5,298,802)	-	-	-	(10,498,802)	-
Жылыстаулар	-	-	-	-	-	-	-
Туынды қаржы құралдары бойынша ашық жайғасым	(2,388,005)	1,431,678	-	-	902,800	(53,527)	
Ашық жайғасым	132,679,739	(723,833)	40,140	(50,321)	25,569	131,971,294	

**«Айтул Банк» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық еселілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

	Мың қазақстандық теңгемен					2023 ж. 31 желтоқсан, Жығыны
	Теңге	АҚШ доллары 1 АҚШ долл = 454.56 теңге	Еуро 1 еуро = 502.24 теңге	Қытай юаны 1 юань = 63.94 теңге	Басқа валюта	
Туынды емес қаржылық активтер						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	6,778,313	81,320,193	15,517,709	11,032,309	6,659,701	121,308,225
ҚРҰБ-дағы міндетті резервтік талаптар	15,695,987	-	-	-	-	15,695,987
Басқа жиынтық кіріс арқылы едіп құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	122,057,504	43,984,865	15,756,006	-	-	181,798,375
Несие мекемелеріндегі қаражат	4,503,641	13,293,289	2,846,664	-	2,632,681	23,276,265
Клиенттерге берілетін қарыздар	346,041,385	36,892,619	-	-	-	382,934,004
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	173,985	2,982,874	-	-	-	3,156,859
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған күн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	19,135,266	125,870,452	2,245,690	-	-	147,251,408
Басқа да қаржы активтері	1,798,838	9,743	12,619	17	-	1,821,217
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	516,184,919	304,354,035	36,378,678	11,032,326	9,292,382	877,242,340
Туынды емес қаржылық міндеттемелер						
Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері	5,667,721	31,391	368	131	-	5,699,611
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	66,216,338	-	-	-	-	66,216,338
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	310,783,691	309,266,367	36,004,522	11,051,261	9,268,105	676,373,946
Басқа да қаржылық міндеттемелер	15,433,071	58,041	50,708	469	2,137	15,544,426
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	398,100,821	309,355,799	36,055,598	11,051,861	9,270,242	763,834,321
Ашық теңгерімдік құн жайғасым	118,084,098	(5,001,764)	323,081	(19,535)	22,140	113,408,019
Туынды қаржы құралдары						
- Валюталық спот келісімшарттар	-	2,185	-	-	-	2,185
Ағындар	-	6,136,560	-	-	-	6,136,560
Жылыстаулар	-	(6,134,375)	-	-	-	(6,134,375)
Жалпы есептеулермен						
- валюталық форвардтық келісімшарттар	-	-	-	-	-	-
Ағындар	-	-	-	-	-	-
Жылыстаулар	8,177	(7,560)	-	-	-	617
- валюталық своп келісімшарттар	1,020,000	292,440	-	-	-	1,312,440
Ағындар	(1,011,823)	(300,000)	-	-	-	(1,311,823)
Жылыстаулар						
Туынды қаржы құралдары бойынша ашық жайғасым	8,177	(5,375)	-	-	-	2,802
Ашық жайғасым	118,092,275	(5,007,199)	323,080	(19,535)	22,140	113,410,821

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде Банктің тиісті валюталарға қатысты теңге бағамының 10% - ға жоғарылауына немесе төмендеуіне сезімталдығы туралы деректер келтірілген. Шетел валютасында көрсетілген жайғасымдардың сезімталдығын талдау валюта бағамдары 10%-ға өзгерген жағдайда қалдықтардың есепті күнге қайта есептелуін түзетеді. Төменде көрсетілген оң сома теңге бағамының тиісті валютаға қатысты нығаюы кезінде пайданың 10%-ға ұлғаюын көрсетеді. Тиісті валютаға қатысты теңге бағамының 10% - ға әлсіреуі пайдаға салыстырмалы әсер етеді, бұл ретте төменде көрсетілген сомалар теріс болады.

Мың қазақстандық теңгемен	АҚШ доллары		Еуро		Қытай юаны	
	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.	31 желтоқсан 2024 ж.	31 желтоқсан 2023 ж.
Салық салуға дейінгі пайдаға әсері	72,383	500,714	4,014	32,308	1,021	1,953
Капиталға әсері	57,906	400,571	3,211	25,846	0,816	1,562

Валюталық форвардтық келісімшарттар

Банк саясатының бір бөлігі клиенттермен мәмілелер бойынша тәуекелдерді реттеу үшін форвардтық валюталық келісімшарттар жасасу болып табылады.

Сезімталдықты талдаудың шектеулері

Жоғарыдағы кестелер басқа Болжамдар өзгермеген кезде негізгі болжамға негізделген өзгерістің әсерін көрсетеді. Шындығында, болжамдар мен басқа факторлар арасында байланыс бар. Сондай-ақ, сезімталдықтың сызықтық емес екенін атап өткен жөн, сондықтан алынған нәтижелерді интерполяциялау немесе экстраполяциялау жүргізілмеуі керек.

Сезімталдықты талдау Банктің өз активтері мен міндеттемелерін белсенді басқаруды жүзеге асыратынын ескермейді. Бұған қоса, Банктің қаржылық жағдайы нарықта болып жатқан өзгерістерге байланысты өзгеруі мүмкін. Мысалы, Банктің қаржылық тәуекелдерді басқару стратегиясы нарықтың ауытқу тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығындағы бағаның күрт теріс ауытқуы жағдайында басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфельдің құрамын өзгерту сияқты әдістерге, сондай-ақ қорғаудың басқа әдістеріне жүгіне алады. Демек, болжамдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер етпеуі және қаржылық жағдай туралы есепте нарықтық баға бойынша ескерілетін активтерге айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Бұл жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың әртүрлі әдістері меншікті капитал мөлшерінің айтарлықтай ауытқуына әкелуі мүмкін.

Жоғарыдағы сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге әлеуетті тәуекелді ашу мақсатында нарықтағы гипотетикалық қозғалыстарды пайдалану кіреді, бұл Банктің нарықтағы алдағы өзгерістер туралы болжамын ғана білдіреді, оны қандай да бір сенімділікпен болжау мүмкін емес. Сондай-ақ, шектеу барлық пайыздық мөлшерлемелер бірдей өзгереді деген болжам болып табылады.

Пайыздық тәуекел

Банк нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуының оның қаржылық жағдайына және ақша ағындарына әсеріне байланысты тәуекелді қабылдайды. Мұндай ауытқулар пайыздық маржа деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ пайыздық мөлшерлемелер күтпеген өзгерген жағдайда пайыздық маржа төмендеуі немесе шығынға әкелуі мүмкін. Басшылық пайыздық мөлшерлемелердің сәйкес келмеуінің қолайлы деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және белгіленген лимиттердің сақталуын тұрақты негізде бақылауды жүзеге асырады.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Төмендегі кестеде Банктің пайыздық тәуекелінің жалпы талдауы келтірілген. Ол сондай-ақ көрсетілген күндердің қайсысы ертерек болып табылатынына байланысты шарттарға немесе өтеу мерзімдеріне сәйкес пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау күндері бойынша бөлінія, в зависимости от того, какая из указанных дат является более ранней.

Мың қазақстандық теңгемен	Талап етілгенге дейін және		6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
	1 айдан аз	1 айдан 6 айға дейін			
31 желтоқсан 2024 ж.					
Қаржылық активтер жиыны	152,475,804	96,792,115	149,383,885	582,366,230	981,018,034
Қаржылық міндеттемелер жиыны	289,934,417	192,379,627	105,417,600	39,996,315	627,727,959
2023 ж. 31 желтоқсандағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша таза алшақтық	(137,458,613)	(95,587,512)	43,966,285	542,369,915	353,290,075
31 желтоқсан 2023 ж.					
Қаржылық активтер жиыны	198,369,256	104,428,877	131,288,141	434,446,688	868,532,962
Қаржылық міндеттемелер жиыны	254,302,361	88,774,258	98,928,561	61,729,450	503,734,630
2023 ж. 31 желтоқсандағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша таза алшақтық.	(55,933,105)	15,654,619	32,359,580	372,717,238	364,798,332

Банк портфелінің пайыздық тәуекелге сезімталдығын талдау үшін DVBP (Dollar Value of Basis Point) пайдаланылады-пайыздық мөлшерлеме +0.01% немесе бір базистік тармаққа параллель өзгерген кезде портфель құнының өзгеруі. Сезімталдықты талдаудың бұл әдісі нарықтық тәуекелді басқарудың ең кең таралған әдістерінің бірі болып табылады, өйткені ол портфельдің кірістілігіне (портфельдің ағымдағы құнының өзгеруін есептеу арқылы) ставкалардың шамалы қозғалысына әсерін айқын көрсетеді. Банктің DVBP есебіне әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар басқа жиынтық кіріс арқылы түседі. Егер ставкалар 0.01% - ға немесе барлық басқа айнымалыларды бірдей деңгейде сақтай отырып, бір базистік тармаққа өзгерген болса, онда басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құны 81,002 мың теңгеге (2023 жыл: 27,188 мың теңге) өзгерер еді.

Төмендегі кестеде орташа өлшенген пайыздық мөлшерлемелер келтірілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.		2023 ж.	
	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы
Активтер:				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	6.40%	0.00%	7.06%	1.53%
Несие мекемелеріндегі қаражат	0.15%	0.37%	11.36%	8.47%
Клиенттерге берілетін қарыздар	17.40%	6.05%	18.18%	6.63%
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	8.73%	4.77%	11.96%	4.54%
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар, күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде	12.11%	5.11%	11.25%	4.42%
Міндеттемелер:				
Банктердің шоттары мен депозиттері	0.11%	0.00%	11.67%	0.00%
РЕПО келісімі бойынша берешек	15.18%	5.40%	15.82%	0.00%
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	11.45%	0.78%	10.00%	0.43%

Шетел валютасына АҚШ доллары, Еуро, Қытай юані және Ресей рубльдері кіреді.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Географиялық шоғырлану

Активтер мен Міндеттемелерді Басқару Комитеті («ҚУАП») басқа мемлекеттердің экономикалық жағдайының өзгеруіне байланысты тәуекелді бақылауды жүзеге асырады. Бұл тәсіл Банкке шетелдік активтерге салынған инвестициялардан болатын шығындарды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы туралы ақпарат келесі кестелерде берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Қазақстан	Басқа елдер	Жиыны
31 желтоқсан 2024 ж.			
Туынды емес қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	31,882,005	46,613,321	78,495,326
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі міндетті резервтік талаптар	18,479,556	-	18,479,556
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	234,610,493	7,622,848	242,233,341
Несие мекемелеріндегі қаражат	6,443,233	25,679,412	32,122,645
Клиенттерге берілетін қарыздар	493,084,833	32,233,147	525,317,980
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	2,646,093	-	2,646,093
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар, күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде	88,096,446	-	88,096,446
Басқа да қаржы активтері	3,563,183	94,518	3,657,701
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	878,805,842	112,243,246	991,049,088
Банктердің шоттары мен депозиттері «РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	916,936	5,447,306	6,364,242
Текущие счета и депозиты клиентов	23,221,898	9,586,554	32,808,452
Басқа да қаржылық міндеттемелер	668,510,439	132,899,422	801,409,861
	18,183,821	257,891	18,441,712
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	710,833,094	148,191,173	859,024,267
Ашық теңгерімдік құн жайғасымы	167,972,748	(35,947,927)	132,024,821
Туынды қаржы құралдары			
- Валюталық спот келісімшарттар	(55,966)	-	(55,966)
Ағындар	2,974,320	-	2,974,320
Жылыстаулар	(3,030,286)	-	(3,030,286)
- валюталық своп келісімшарттар	5,035	(2,596)	2,439
Ағындар	4,993,580	5,507,661	10,501,241
Жылыстаулар	(4,988,545)	(5,510,257)	(10,498,802)
Туынды қаржы құралдары бойынша ашық жайғасым	(50,931)	(2,596)	(53,527)
Ашық жайғасым	167,921,817	(35,950,523)	131,971,294

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	Қазақстан	Басқа елдер	Жиыны
31 желтоқсан 2023 ж.			
Туынды емес қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	82,422,516	38,885,709	121,308,225
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі міндетті резервтік талаптар	15,695,987	-	15,695,987
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	174,480,946	7,317,429	181,798,375
Несие мекемелеріндегі қаражат	4,503,641	18,772,624	23,276,265
Клиенттерге берілетін қарыздар	378,711,687	4,222,317	382,934,004
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	3,156,859	-	3,156,859
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар, күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтерді шегергенде	147,251,408	-	147,251,408
Басқа да қаржы активтері	1,540,037	281,180	1,821,217
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	807,763,081	69,479,259	877,242,340
Банктердің шоттары мен депозиттері «РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	4,716,271	983,340	5,699,611
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	66,216,338	-	66,216,338
Басқа да қаржылық міндеттемелер	593,591,718	82,782,228	676,373,946
	15,353,012	191,414	15,544,426
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	679,877,339	83,956,982	763,834,321
Ашық теңгерімдік құн жайғасымы	127,885,742	(14,477,723)	113,408,019
Туынды қаржы құралдары			
- Валюталық спот келісімшарттар	2,185	-	2,185
Ағындар	6,136,560	-	6,136,560
Жылыстаулар	(6,134,375)	-	(6,134,375)
- валюталық своп келісімшарттар	-	617	617
Ағындар	-	1,312,440	1,312,440
Жылыстаулар	-	(1,311,823)	(1,311,823)
Туынды қаржы құралдары бойынша ашық жайғасым	2,802	617	2,802
Ашық жайғасым	127,887,927	(14,477,106)	113,410,821

Басқа елдер үшін активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы ең алдымен Қытай Халық Республикасындағы клиенттердің активтері мен міндеттемелерін қамтиды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі - бұл Банктің өз міндеттемелерін орындау үшін қолма-қол ақша тартуда қиындықтарға тап болу қаупі, өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде пайда болады. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімі мен пайыздық мөлшерлемелері бойынша сәйкестік және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқарудың негізгі нүктесі болып табылады. Жүргізілетін операциялардың әртүрлілігіне және соған байланысты белгісіздікке байланысты активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін өдеттегі тәжірибе болып табылмайды, бұл операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындардың туындау қаупін арттырады.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Банк өтеу мерзімдерінің басталуына қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақшалай қаражаттың тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды. Банктің өтімділікті басқару жөніндегі саясатын басқарма, МАБК және директорлар Кеңесі қарайды және бекітеді..

Банк банктердің қысқа мерзімді депозиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарға жедел және күрт ауытқусыз жауап бере алуы үшін жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған портфелін белсенді қолдауға ұмтылады.

Банктің өтімділікті басқару саясаты мыналардан тұрады:

- негізгі валюталар бөлінісінде ақша қаражаттарының ағындарын болжау және өтімді активтердің қажетті деңгейінің ақша қаражаттарының осы ағындарымен байланысты есептеу;
- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын қолдау;
- қарыз қаражаттарының шоғырлануы мен құрылымын басқару;
- қарыз қаражаты есебінен қаржыландыруды тарту жөніндегі жоспарларды әзірлеу;
- өтімділік болмаған жағдайда қорғаныс шарасы ретінде еркін іске асырылуы мүмкін өтімділігі жоғары активтер портфелін қолдау;
- өтімділікті және қаржыландырудың белгіленген деңгейін қолдау бойынша резервтік жоспарларды әзірлеу;
- Банктің өтімділік көрсеткіштерінің заңнамалық белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру.

Қазынашылық департаменті күн сайын өтімділік бойынша ұстанымға мониторинг жүргізеді, ал қаржылық тәуекелдер және портфельдік талдау Басқармасы қалыпты және қолайсыз жағдайларда нарық жағдайының әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде «стресс-тесттер» жүргізеді. Нарықтың қалыпты жағдайында өтімділік жағдайы туралы есептер жоғары басшылыққа ай сайын беріледі. Өтімділікті басқару жөніндегі саясатқа қатысты шешімдерді МАБК қабылдайды және тиісті бизнес және / немесе қосалқы департаменттер орындайды, ал орындалу мониторингін МАБК жүзеге асырады.

Банк міндеттемелерді мерзіміне қарай орындау үшін қажетті өтімді активтердің деңгейін талдайды, әртүрлі қаржыландыру көздеріне қолжетімділікті қамтамасыз етеді, қорландыруға байланысты мәселелер туындаған жағдайда жоспарларды жасайды және заң талаптарына сәйкес өтімділік стандарттарының сақталуын бақылайды.

Өтімділік стандарттары ҚРҰБ мен ҚНДМА-нің талаптарына сәйкес ай сайын есептелінеді. Негізгі көрсеткіштерге мыналар жатады:

Қысқа мерзімді өтімділік нормативі (LCR) – өтімділік буферінің қолайсыз жағдайларда 30 күн ішінде күтілетін таза ақша ағынына қатынасы. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсеткіштің мәні 1.695 құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1.817).

Таза тұрақты қаржыландыру нормативі (NSFR) – қолда бар тұрақты қаржыландырудың қажетті тұрақты қаржыландыру көлеміне қатынасы. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл коэффициент 1.190 болды (2023 жылғы 31 желтоқсан: – 1.270).

**«Atyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық еселіктікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелердің өтелгенге дейін қалған шарттық мерзімдер бойынша бөлінуі көрсетілген. Кестедегі міндеттемелердің сомалары жалдау бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын (болашақ қаржылық төлемдер шегерілгенге дейін), кредиттер беру жөніндегі міндеттемелердің жалпы сомасын, сондай-ақ қаржылық кепілдіктерді қоса алғанда, шартта көзделген ақша ағындарын білдіреді. Бұл дисконтталмаған ақша ағындары қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген сомалардан ерекшеленеді, өйткені қаржылық жағдай туралы есептегі сомалар дисконтталған ақша ағындарына негізделген. Банк өтеу мерзіміне дейін туынды құралдар бойынша жайғасымды жабуды көздейтін жағдайларды қоспағанда, қаржылық туынды құралдар шарт бойынша төлеуге немесе алуға арналған сома бойынша кестеге енгізілген. Бұл жағдайда туынды құралдар күтілетін ақша ағындары негізінде қосылады. Өтеу мерзімдері бойынша талдау мақсаттары үшін кіріктірілген туынды қаржы құралдары гибриді (аралас) қаржы құралдарынан бөлінбейді.

Мың қазақстандық теңгемен	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай -1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Қаржылық міндеттемелер						
Банктердің шоттары мен депозиттері	6,183,717	-	-	211,500	-	6,395,217
РЕПО келісімі бойынша берешек	23,497,387	9,543,468	-	-	-	33,040,855
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	498,129,237	129,762,100	182,353,144	39,342,075	298,081	849,894,637
Жалдау бойынша міндеттемелер	30,103	60,206	218,111	471,138	60,370	839,928
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,341,757	-	-	16,126,880	-	18,468,637
Пайдаланылмаған несие желілері	408,773	-	86,984,351	78,828,965	1,411,755	167,633,844
Шығарылған кепілдіктер	1,078,373	6,732,021	21,276,662	14,670,712	-	43,757,768
Аккредитивтер және өзге де шартты міндеттемелер	445,376	957,995	5,857,801	-	-	7,261,172
Туынды қаржы құралдары	66,770	14,808	-	-	-	81,578
Қаржылық міндеттемелер жиыны	532,181,493	147,070,598	296,690,069	133,524,390	17,897,086	1,127,363,636

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттық мерзімдер бойынша міндеттемелерді бөлу көрсетілген:

Мың қазақстандық теңгемен	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай -1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Қаржылық міндеттемелер						
Банктердің шоттары мен депозиттері	5,570,062	-	-	211,500	-	5,781,512
РЕПО келісімі бойынша берешек	67,024,901	-	-	-	-	67,024,901
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	428,770,050	43,853,832	154,812,206	64,258,381	242,569	691,937,038
Жалдау бойынша міндеттемелер	33,592	58,895	257,700	327,657	-	677,844
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1,578,495	-	-	-	13,965,931	15,544,426
Пайдаланылмаған несие желілері	-	-	6,927,549	121,787,058	1,344,555	130,059,162
Шығарылған кепілдіктер	2,662,042	2,083,122	13,481,786	13,568,476	-	31,795,426
Аккредитивтер және өзге де шартты міндеттемелер	1,692,968	358,016	11,073,758	-	-	13,124,742
Қаржылық міндеттемелер	720	7,560	-	-	-	8,280
Қаржылық міндеттемелер жиыны	507,332,780	46,361,425	186,552,999	200,153,072	15,553,055	955,953,331

**«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Банк өтімділікті басқару үшін дисконттауды есепке алмағанда өтеу мерзімі бойынша жоғарыда келтірілген міндеттемелерді талдауды пайдаланбайды. Банк сонымен қатар ҚРҰБ талаптарына сәйкес өтімділіктің міндетті нормативтерін күнделікті негізде есептейді. Банктің өтімділік нормативтері 2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңнамада белгіленген деңгейге сәйкес келді..

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.					Жиыны
	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	
Туынды емес қаржылық активтер						
Олар бойынша пайыздар есептелетін активтер:						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	76,323,064	-	-	-	-	76,323,064
ҚР ҰБ міндетті резервтік талаптар	18,479,556	-	-	-	-	18,479,556
Басқа қаржы ұйымдарындағы шоттар мен депозиттер	7,508,912	-	8,532,582	5,222,978	9,303,173	30,567,645
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялар	-	-	59,131,929	28,964,517	-	88,096,446
Клиенттерге берілетін қарыздар	2,739,674	22,980,351	76,647,307	223,662,794	199,287,853	525,317,979
Басқа жиынтық кіріс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	47,424,596	4,196,507	74,687,324	34,643,058	81,281,857	242,233,342
Олар бойынша пайыздар есептелетін қаржылық активтер жиыны	152,475,802	27,176,858	218,999,142	292,493,347	289,872,883	981,018,032
Пайыздар есептелмейтін қаржылық активтер:						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2,172,262	-	-	-	-	2,172,262
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	1,804,328	1,391,408	1,005,357	-	-	4,201,093
Басқа да қаржы активтері	3,629,497	477	6,995	10,585	10,148	3,657,702
Олар бойынша пайыздар есептелмейтін қаржылық активтер жиыны	7,606,087	1,391,885	1,012,352	10,585	10,148	10,031,057
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	160,081,889	28,568,743	220,011,494	292,503,932	289,883,031	991,049,089

**«Atyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

	Мың қазақстандық теңгемен					31 желтоқсан 2024 ж.
	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Туынды емес қаржылық міндеттемелер						
Белгіленген пайыздық мөлшерлеменен қаржылық міндеттемелер:						
Басқа Банктөртін шоттары мен депозиттері	23,221,898	9,586,554	-	180,525	-	180,525
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	250,585,639	119,192,502	168,992,622	38,912,246	285,197	32,808,452
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	16,126,879	-	25,550	618,347	-	577,968,206
Басқа да қаржылық міндеттемелер						16,770,776
Олар бойынша белгіленген мөлшерлеме бойынша пайыздар есептелетін қаржылық міндеттемелер жиыны	289,934,416	128,779,056	169,018,172	39,711,118	285,197	627,727,959
Пайызсыз қаржылық міндеттемелер						
Басқа Банктөртін шоттары мен депозиттері	6,157,461	-	-	-	-	6,157,461
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	221,891,054	315,337	606,701	634,526	20,448	223,468,066
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1,670,784	-	-	-	-	1,670,784
Пайыздар есептелмейтін қаржылық міндеттемелер мен міндеттемелердің жиыны	229,719,299	315,337	606,701	634,526	20,448	231,298,311
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	519,653,715	129,094,393	169,624,873	40,345,644	305,645	859,024,270
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	(359,571,824)	(100,525,650)	50,386,621	252,158,288	289,577,385	132,024,820
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық, өспелі жиынмен	(359,571,824)	(460,097,474)	(409,710,853)	(157,552,565)	132,024,820	

**«Алтын Банк» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есепшілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	31 желтоқсан 2024 ж.				Жиыны
	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	
Туынды қаржы құралдары					
Жалпы есептеулермен:					(60,364)
Валюталық спот келісімшарттар	(60,364)	-	-	-	-
USD, RUB сату, KZT, USD сатып алу:	2,697,811	-	-	-	2,697,811
Ағындар	(2,758,175)	-	-	-	(2,758,175)
Жылыстаулар					20,560
- валюталық своп келісімшарттар	4,507	16,053	-	-	-
KZT-ге қарсы USD сатып алу/ сату	4,904,507	316,053	-	-	5,220,560
Ағындар	(4,900,000)	(300,000)	-	-	(5,200,000)
Жылыстаулар					(13,361)
- валюталық своп келісімшарттар	1,447	(14,808)	-	-	-
USD-ге қарсы KZT сатып алу/ сату	5,270,170	300,000	-	-	5,570,170
Ағындар	(5,268,723)	(314,808)	-	-	(5,583,531)
Жылыстаулар					(53,165)
Туынды қаржы құралдары жиыны	(54,410)	1,245	-	-	(53,165)
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	(359,626,234)	(100,524,405)	50,386,621	252,158,288	289,577,385
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық, өспелі жиынмен	(359,626,234)	(460,150,639)	(409,764,018)	(157,605,730)	131,971,655

Өтімділік тәуекелін басқару кезінде Банк активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша бағалау құралын пайдаланады. Бұл талдау бастапқы болып табылады және баланс баптарының мінез-құлық факторларымен толықтырылады, және Банк өтімділік тәуекелін басқаруды қамтамасыз ету мақсатында баланстық айырмашылықтарды дәлірек болжау ретінде пайдаланады. Осылайша, өтеу мерзімі бойынша қаржы активтерінің бағалау кезінде «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялар» және «Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері» баптарында бұл құралдар өтеу мерзіміне сәйкес бір ай және 5 жылдан астам мерзімде болғанына қарамастан, бұл құралдар жоғары өтімділік санатына жатады және іске асыру мерзімі бойынша бағалануы мүмкін емес бірнеше аптаға дейінгі мерзімде жүзеге асырылады, бұл өтеу күніне түзетулер енгізеді. Сондай-ақ, ағымдағы шоттың баптары бойынша міндеттемелер талап ету мерзімімен 1 айға дейінгі екендігіне қарамастан, салымшылардың саны мен түрі бойынша ертаратандырылуы және депозиттік фактордың тарихи статистикасы осы айлардағы салымдарды неғұрлым ұзақ мерзімді қаржыландыруды құрайтынын нақты қамтамасыз етеді. Тиісінше, ағымдағы шоттардың айтарлықтай бөлігі өтімділікті талдау және басқару мақсаттары үшін тұрақты ресурс болып саналады. Баланстағы айырмашылықты басқару кезінде, егер елеулі теріс айырмашылық туындаса және міндеттемелерді жабу қажет болса, бұл жағдайда РЕПО келісімдері және өтімді мемлекеттік және басқа да жоғары рейтингті бағалы қағаздарды сату немесе қажет болған жағдайда капитал нарықтарында ұзақ мерзімді қарыздық қаржыландыруды тарту арқылы жеткілікті түрде жабуға болады.

**«Aktyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	31 желтоқсан 2023 ж. Жиыны
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>						
Туынды емес қаржылық активтер						
Олар бойынша пайыздар есептелетін активтер:						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	119,131,923	-	-	-	-	119,131,923
ҚР ҰБ міндетті резервтік талаптар	15,695,987	-	-	-	-	15,695,987
Басқа қаржы ұйымдарындағы шоттар мен депозиттер	4,318,731	-	5,795,295	3,529,342	8,077,897	21,721,265
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялар	3,801,220	10,130,759	79,176,510	54,142,919	-	147,251,408
Клиенттерге берілетін қарыздар	4,892,486	13,278,269	99,680,633	158,570,611	106,512,005	382,934,004
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	50,528,908	8,419,413	19,236,140	91,344,981	12,268,933	181,798,375
Олар бойынша пайыздар есептелетін қаржылық активтер жиыны	198,369,255	31,828,441	203,888,578	307,587,853	126,858,835	868,532,962
Пайыздар есептелмейтін қаржылық активтер:						
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2,176,302	-	-	-	-	2,176,302
Құжаттық есеп айырысулар бойынша дебиторлар	2,803,184	1,562,470	346,205	-	-	4,711,859
Басқа да қаржы активтері	1,814,546	-	1	397	6,273	1,821,217
Олар бойынша пайыздар есептелмейтін қаржылық активтер жиыны	6,794,032	1,562,470	346,206	397	6,273	8,709,378
Туынды емес қаржылық активтер жиыны	205,163,287	33,390,911	204,234,784	307,588,250	126,865,108	877,242,340

**«Aktyn Bank» АҚ «China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	31 желтоқсан 2023 ж. Жиыны
<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>						
Туынды емес қаржылық міндеттемелер						
Белгіленген пайыздық мөлшерлеменен қаржылық міндеттемелер:						
Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері	4,503,638	-	-	180,525	-	4,684,163
«РЕПО» келісімдері бойынша кредиторлық берешек	66,216,338	-	-	-	-	66,216,338
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	169,590,552	43,042,822	144,404,085	61,066,925	194,847	418,299,231
Басқа қаржылық міндеттемелер	13,991,833	45,514	210,397	287,154	-	14,534,898
Олар бойынша белгіленген мөлшерлеме бойынша пайыздар есептелетін қаржылық міндеттемелер жиыны	254,302,361	43,088,336	144,614,482	61,534,604	194,847	503,734,630
Пайызсыз қаржылық міндеттемелер						
Басқа Банктердің шоттары мен депозиттері	1,015,448	-	-	-	-	1,015,448
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	250,300,136	558,016	6,566,166	634,526	15,871	258,074,715
Басқа да қаржылық міндеттемелер	517,060	-	492,468	-	-	1,009,528
Пайыздар есептелмейтін қаржылық міндеттемелер мен міндеттемелердің жиыны	251,832,644	558,016	7,058,634	634,526	15,871	260,099,691
Туынды емес қаржылық міндеттемелер жиыны	506,135,005	43,646,352	151,673,116	62,169,130	210,718	763,834,321
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	(300,971,718)	(10,255,441)	52,561,668	245,419,120	126,654,390	113,408,019
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық, өспелі жиынмен	(300,971,718)	(311,227,159)	(258,665,491)	(13,246,371)	113,408,019	

**«Aktyn Bank» АҚ «China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Мың қазақстандық теңгемен	1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл-5 жыл	5 жылдан астам	31 желтоқсан 2023 ж. Жиыны
Туынды қаржы құралдары						
Жалпы есептеулермен:						
Валюталық спот келісімшарттар	2,185	-	-	-	-	2,185
USD, RUB сату, KZT, USD сатып алу:	6,136,560	-	-	-	-	6,136,560
Ағындар	(6,134,375)	-	-	-	-	(6,134,375)
Жылыстаулар						
- валюталық своп келісімшарттар	-	(7,560)	-	-	-	(7,560)
KZT-ге қарсы USD сатып алу/ сату	-	292,440	-	-	-	292,440
Притоки	-	(300,000)	-	-	-	(300,000)
Оттоки	617	7,560	-	-	-	8,177
- валютные своп контракты	720,000	300,000	-	-	-	1,020,000
покупка/продажа KZT против USD	(719,383)	(292,440)	-	-	-	(1,011,823)
Ағындар	-	-	-	-	-	-
Жылыстаулар	-	-	-	-	-	-
Туынды қаржы құралдары жиыны	2,802	-	-	-	-	2,802
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	(300,968,916)	(10,255,441)	52,561,668	245,419,120	126,654,390	113,410,821
Қаржылық активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық, өспелі жиынмен	(300,968,916)	(311,224,357)	(258,662,689)	(13,243,569)	113,410,821	-

Жоғарыда келтірілген кестеде етеу мерзімі шарттарға сәйкес көрсетілген. Сонымен бірге, қолданыстағы заңнамаға сәйкес жеке тұлғалардың депозиттік шартты мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар.

Туынды емес қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша өзгермелі мөлшерлеме құралдары бойынша жоғарыда келтірілген сомалар, егер өзгермелі пайыздық мөлшерлемелердің нақты өзгеруі есепті күні айқындалған бағалау мәндерінен өзгеше болса, өзгеруі мүмкін.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Кепілмен қамтамасыз ету

Қажетті кепілдіктің мөлшері мен түрі контрагенттің несиелік тәуекелін бағалауға байланысты. Сондай ақ кепілмен қамтамасыз ету түрлері мен бағалау параметрлерінің қолайлылығына қатысты ұсыныстар енгізілуде.

Алынған кепілмен қамтамасыз етудің негізгі түрлері төменде келтірілген:

- кепілге берілген бағалы қағаздар және кері РЕПО операциялары бойынша - ақшалай қаражат және бағалы қағаздар;
- коммерциялық несиелеу бойынша-жылжымалы және жылжымайтын мүліктің кепілі;
- Жеке тұлғаларға кредит беру бойынша-тұрғын үй-жайлардың ипотекалық кепілі.

2023 және 2024 жыл ішінде Банкте Банктің балансына қабылданған кепілдер, сондай - ақ өткен жылдардан ауысатын баланста кепілдер болған жоқ.

Банкте корпоративтік қарыз алушыларды бағалау мақсатында қарыз алушылардың кредиттік рейтингін айқындау әдістемесі әзірленді. Бұл әдістеме қарыз алушының рейтингін және қарыз бойынша қамтамасыз ету рейтингін есептеуге және беруге/растауға мүмкіндік береді. Бұл жүйе қарыз алушының тиімділігінің негізгі көрсеткіштеріне байланысты сандық бағалау моделіне негізделеді және салыстырмалы талдаудың объективтілігі жеткіліксіз болған жағдайда шамалы сараптамалық түзету мүмкіндігін береді. Бұл әдіс келесі критерийлер топтары негізінде рейтингтер беруге: қарыз алушының нарықтық индикаторлары, гудвилл, несие тарихы, ақпараттың ашықтығы мен сенімділігі, операциялық қызмет және экономикалық жағдай туралы ақпарат, Банк пен Қарыз алушының қарым-қатынасы, қарыз алушының қаржылық жағдайы, экономикалық қызмет және қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Ең маңызды критерийлер қарыз алушының қаржылық жағдайы мен қызмет түрі болып табылады. Демек, сандық бағалау моделі қарыз алушы мен қарызды жалпы бағалауға мүмкіндік береді.

Қарыз алушыны сапалы бағалау моделін Банк шағын және орта бизнес кәсіпорындарына қарыз беру туралы бағалау және шешім қабылдау үшін өзірледі. Бағалау моделі стандартты несиелік өнімдерге арналған және негізгі көрсеткіштерді: қаржылық жағдай, қарыз алушымен қарым-қатынас, басқару сапасы, мақсатты пайдалану, орналасқан жері, несие тарихы, несиені қамтамасыз ету және т. б. қамтиды.

Қарыз алушының параметрлері негізінде сапалы бағалау несие беру туралы шешім қабылдау процесінің негізгі факторларының бірі болып табылады.

Жеке қарыз алушыларды бағалау әдістемесі мынадай критерийлерге негізделеді: білімі, қызмет саласы, қаржылық жағдайы, несие тарихы, қарыз алушыға тиесілі мүлік. Алынған ақпарат негізінде қарыздың ең жоғары мөлшері есептеледі. Қарыздың ең жоғары мөлшері қарыз алушыға борыштық қысым коэффициентін пайдалана отырып есептеледі.

Банк белгілі бір корпоративтік қарыздар мен Банктік бөлшек қарыздарға қатысты ішкі әдіснаманы қолданады. Сапалы бағалау әдістемесі белгілі бір өнімдер үшін арнайы жасалған және несиенің өмірлік циклінің әртүрлі кезеңдерінде қолданылады. Нәтижесінде қаржылық жағдай туралы есепте клиенттерге берілген қарыздар бойынша өтелмеген берешекке сәйкес келетін әртүрлі өнімдерді сапалы салыстыру мүмкін емес. Осыған байланысты толығырақ ақпарат ұсынылмаған.

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Клиенттерге берілген несиелерден басқа қаржылық активтер Fitch, Standard & Poors, және Moody's сияқты халықаралық деңгейде танылған рейтингтік агенттіктер берген ағымдағы несиелік ұпайларды ескере отырып жіктеледі. Мүмкін болатын ең жоғары рейтинг - AAA. Қаржы активтерінің инвестициялық деңгейі AAA-дан BBB-ға дейінгі рейтингтерге сәйкес келеді. BBB төмен рейтингі бар қаржылық активтер алыпсатарлық деңгейге жатады.

Банк секторының ұйымдары тұтастай алғанда Банк берген қарыздар мен Банкаралық депозиттерге қатысты туындайтын кредиттік тәуекелге ұшырайды. Клиенттерге берілген қарыздарға қатысты Банктің несиелік тәуекелі елде шоғырланған. Кредиттік тәуекел деңгейі Банк бекіткен тәуекелдерді басқару жөніндегі саясатқа сәйкес қарыздар бойынша лимиттердің сақталуын қамтамасыз ету мақсатында тұрақты мониторингтен өтеді.

Қаржыландыру құралдары

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел деп нарықтық көрсеткіштердің ықпалы салдарынан Банктің активтері/міндеттемелері (талаптары/міндеттемелері) құнының қолайсыз өзгеруі салдарынан Банктің қаржылық нәтижесінің нашарлау тәуекелі - тәуекел факторлары (мысалы, валюта бағамы, нарықтық пайыздық мөлшерлемелер, несиелік спрэдтер, тауар бағалары және т. б.), сондай-ақ осы көрсеткіштердің құбылмалылығының өзгеруі және олардың арасындағы корреляция түсініледі.

Нарықтық тәуекелді анықтау Банк келесі тәуекелдерді қамтиды:

- Валюталық тәуекел - Банк өз қызметін жүзеге асырған кезде шетел валюталары бағамдарының немесе тазартылған бағалы металдарға бағалардың қолайсыз өзгеруіне байланысты залалдардың туындау тәуекелі;
- пайыздық тәуекел - активтер, міндеттемелер және баланстан тыс құралдар бойынша нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгеруіне байланысты қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы;
- баға тәуекелі - қаржы құралдарының, тауарлардың нарықтық құнындағы қолайсыз өзгерістер салдарынан қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел-бұл жүйелердің дұрыс жұмыс істемеуі, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық фактілері салдарынан, сондай-ақ сыртқы оқиғалардың әсерінен шығындардың пайда болу қаупін білдіреді. Операциялық тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайда мұндай тәуекелдердің болуы Банктің беделіне нұқсан келтіруі, заңнамалық және реттеушілік сипаттағы салдардың туындауына әкеп соғуы немесе Банкке қаржылық залал келтіруі мүмкін. Банк барлық операциялық тәуекелдерді алып тастай алмайды деп болжанады, бірақ ол бақылау жүйесін қолдану арқылы, сондай-ақ ықтимал тәуекелдерге мониторинг жүргізу және оларға ден қою арқылы осындай тәуекелдерді басқаруды жүзеге асыруға ұмтылады. Бақылау іс-шаралары міндеттерді тиімді бөлуді, қол жетімділікті ұсыну тәртібін, авторизация мен салыстыруды жүзеге асыруды, персоналды оқытуды және бағалау рәсімдерін қамтиды.

Санкциялық тәуекел

Банк өз қызметінде Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға (бұдан әрі - ЗЖҚ/ТҚ) қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарын және халықаралық экономикалық санкциялар талаптарын мүлтіксіз сақтайды. Клиенттермен іскерлік қатынастар орнатылғанға дейін Банк клиенттерді (олардың өкілдерін) тиісті тексеруді жүзеге асырады және қажетті құжаттар мен мәліметтерді сұратады. Банк ВИД-іне сәйкес, Банк іскерлік қатынастар орнатпайды және Санкциялық тізімдердегі тұлғаларға Банк шоттарын ашпайды. Банк ВИД-іне сәйкес Санкциялық тізімдер - Лаңкестік қызметке қатысы бар АФМ тізбесі, ФРОМУ тізбесі, тізбесі, АФМ интернет-ресурсында орналастырылған екінші деңгейдегі Банктер үшін тәуекелді тұлғалардың тізбесі, ҚРҰБ веб-порталында орналастырылған күмәнді іскерлік беделі бар тұлғалардың тізімі, OFAC, ФАТФ (Ақшаны жылыстатуға қарсы күрестің қаржылық шараларын әзірлеу тобы), БҰҰ, Еуропалық Одақ, Банктің ішкі Stop-парағы тізімдері, КГД жалған кәсіпорындарының тізімдері, сондай-ақ Банктің қауіпсіздік департаменті және World Check дерекқорында анықталған теріс ақпараттың болуы

29 Тәуекелдерді басқару саясаты (жалғасы)

Сондай-ақ Банкте Банктің Халықаралық экономикалық санкцияларды сақтауын мониторингілеу мен бақылаудың тиімді жүйесін құру және Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды жүзеге асыру мақсатында Қағидалар өзірленді. Клиенттерді, операцияларға қатысушыларды онлайн режимінде санкциялық тізімдерге тексеру мақсатында Банк AML автоматтандырылған Жүйесін пайдаланады. Өлеуетті клиенттерді онлайн режимде тіркеу процесінде World Check дерекқоры және ішкі Қазақстандық тізімдер бойынша санкциялық тізімдер бойынша тексеру жүзеге асырылады. AML жүйесінде клиенттің карточкасындағы деректер өзгерген кезде, анықтамалықтардағы деректер жаңартылған кезде күн сайын санкциялық тізімдер бойынша Банктің клиенттік базасын тексеруге арналған модуль бар. Клиенттерді санкциялық тізімдерге ауыстыру жөніндегі операцияларды тексеру онлайн режимде де жүзеге асырылады. Тексеруден операцияға қатысушылар, сондай-ақ алушының Банкі мен жөнелтушінің Банкі өтеді. Санкциялық тәуекелдерді болдырмау үшін, егер мұндай бас тарту Халықаралық экономикалық санкциялардың қолданылуына байланысты болса, Банк клиенттің операциясын жүргізуден бас тартуға құқылы.

30 Байланысты тараптармен операциялар

Банктің байланысты тараптармен операциялары туралы ақпарат бұдан әрі ұсынылады:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	31 желтоқсан 2024 ж.		31 желтоқсан 2023 ж.	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	8,142,317	96,974,884	7,336,412	137,004,212
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	1,928,586	-	2,602,095	-
- бас компания (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	6,213,731	-	4,734,317	-
- басқа байланысты тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	-	-
Несие мекемелеріндегі қаражат (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	32,122,645	1,550,000	23,276,265
- басқа байланысты тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	1,550,000	-
Клиенттерге берілетін қарыздар	5,156	525,317,980	975,827	382,934,004
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 11.5-17%)	-	-	967,989	-
- Банктің және бас компанияның негізгі басқару қызметкері (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 21.25 - 36%)	5,156	-	7,838	-
Өзге активтер	373,183	4,554,899	752,755	2,603,018
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	373,183	-	448,248	-
- басқа байланысты тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	304,507	-
Басқа банктердің шоттары мен депозиттері	34,379	6,364,242	33,994	5,699,611
- бас компания (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	34,379	-	33,994	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	1,699,237	801,409,862	8,468,884	676,373,946
- басқа байланысты тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0 - 14,5%)	-	-	469,540	-
- Банктің және бас компанияның негізгі басқару қызметкері (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0 - 14,9%)	1,699,237	-	5,354,639	-
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0 - 6%)	-	-	2,610,711	-
- бас компания (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0 - 3,25%)	-	-	33,994	-
Өзге міндеттемелер	6,730	22,986,529	39,002	21,294,681
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	6,730	-	20,789	-
- басқа байланысты тараптар (шарттық пайыздық мөлшерлеме: 0%)	-	-	18,213	-

30 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

2024 және 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы кірістер немесе шығындар туралы есепте байланысты тараптармен операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл.		2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл.	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны
Пайыздық кірістер	196	107,264,007	147,110	93,949,727
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар	-	-	146,469	-
- басқа да байланысты тараптар	196	-	641	-
Пайыздық шығыстар	(92,874)	(50,995,857)	(99,554)	(44,022,862)
- басқа да байланысты тараптар	-	-	(17,798)	-
- компанияның немесе оның бас компаниясының негізгі басқару қызметкерлері	(92,874)	-	(81,756)	-
Комиссиялық кірістер	-	4 980 948	2,633	5,632,351
- бас компания	-	-	2,633	-
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар	-	-	-	-
Комиссиялық шығыстар	-	(4,232,509)	(190,964)	(4,977,380)
- басқа да байланысты тараптар	-	-	(190,964)	-
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын Қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялар бойынша таза пайда/(залал)	329,268	(496,306)	991,859	(736,765)
- бас компания	53,507	-	13,988	-
- басқа да байланысты тараптар	-	-	976,779	-
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар	275,761	-	1,092	-
Бағамдық айырмашылық бойынша пайда	446,324	7,651,965	(11,438)	8,772,927
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар	446,324	-	(12,312)	-
- басқа да байланысты тараптар	-	-	1,014	-
- бас компания	-	-	(140)	-
Операциялық шығындар	(88,446)	(17,396,066)	(227,920)	(15,733,374)
- бірлескен бақылауы немесе Банкке ықпалы бар тараптар	(88,446)	-	(226,057)	-
- басқа да байланысты тараптар	-	-	(1,863)	-

Директорлар кеңесінің (Басқарма кеңесінің) және Банк басшылығының сыйақысы мынадай түрде ұсынылады:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл		2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл.	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржылық есептілік баптарына сәйкес санат бойынша жиыны
Негізгі басқару қызметкерінің сыйақысы	1,655,360	11,476,063	1,978,158	10,168,391

2024 жылғы 31 желтоқсанға Банктің Директорлар кеңесі мен басшылығына сыйақы төлеу жөніндегі міндеттеме 1,620,201 мың теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1,919,003 мың теңгені) құрады

31 Сегменттер туралы ақпарат

Банк өзінің қаржылық есептілігін пайдаланушыларға өзі айналысатын шаруашылық қызметтің бағыттары, сондай-ақ ол жұмыс істейтін экономикалық жағдайлар бойынша сипаты мен қаржылық көрсеткіштерін бағалауға мүмкіндік беретін ақпаратты ашады. Бұл мәселе ХҚЕС (IFRS) 8 «Операциялық сегменттер» және сегменттік есеп беру түрінде кейбір ақпаратты ашуды көздейтін басқа стандарттармен реттеледі.

ХҚЕС (IFRS) 8 операциялық сегментті келесідей анықтайды. Операциялық сегмент ұйымның құрамдас бөлігі болып табылады:

- ол кіріс ала алатын және шығыстарды көтере алатын экономикалық қызметті жүзеге асырады (сол ұйымның басқа компоненттерімен мәмілелер бойынша кірістер мен шығыстарды қоса алғанда);
- операциялық нәтижелерді сегмент үшін ресурстар бөлу және оның көрсеткіштерін бағалау туралы шешімдер қабылдау кезінде операциялық қызмет бойынша шешімдер қабылдауға жауапты бас лауазымды тұлға үнемі тексеріп отырады; және
- ол бойынша жеке қаржылық ақпарат қолжетімді.

Осылайша, ХҚЕС (IFRS) 8 сәйкес Банктің есеп беру сегменттері келесідей ұсынылған:

- Бөлшек бизнес;
- Корпоративтік бизнес;
- Қазынашылық.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат ХҚЕС (IFRS) 8 талаптарына сәйкес көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын Банктің жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде ұсынылған. Банк басшылығы операциялық нәтижелерді, активтер мен міндеттемелерді бағалауды қоса алғанда, әрбір сегмент бойынша қаржылық ақпаратты қарайды.

Төмендегі кестеде 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін есеп беру сегменттері туралы сегменттік ақпарат берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Қазынашылық	Жиыны
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2,172,262	-	76,323,065	78,495,327
ҚРҰБ-дағы міндетті резервтік талаптар	-	-	18,479,556	18,479,556
Несие мекемелеріндегі қаражат Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	32,122,645	32,122,645
Несие мекемелеріндегі қаражат Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	28,411	28,411
Клиенттерге қарыздар	347,971,609	177,346,371	-	525,317,980
Құжаттық есеп айырысу бойынша дебиторлар	-	2,646,093	-	2,646,093
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	-	-	242,233,341	242,233,341
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	-	-	88,096,446	88,096,446
Есепті сегменттің активтерінің жиыны	350,143,871	179,992,464	457,283,464	987,419,799
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	-	-	81,578	81,578
Басқа банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	6,364,242	6,364,242
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	362,469,474	438,940,388	-	801,409,862
РЕПО мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	32,808,452	32,808,452
Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	-	1,210,044	-	1,210,044
Есеп беру сегменттерінің міндеттемелерінің жиыны	362,469,474	440,150,432	39,254,272	841,874,178
Құрделі шығындар				1,626,623

**«Altyn Bank» АҚ («China CITIC Bank Corporation Limited» ЕБ)
Қаржылық есептілікке ескертпелер**

31 Сегменттер туралы ақпарат (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін есеп беру сегменттері туралы сегменттік ақпарат берілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Қазынашылық	Жиыны
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2,176,302	-	119,131,923	121,308,225
ҚРҰБ-дағы міндетті резервтік талаптар	-	-	15,695,987	15,695,987
Несие мекемелеріндегі қаражат Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	23,276,265	23,276,265
Несие мекемелеріндегі қаражат Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	11,081	11,081
Клиенттерге қарыздар	228,205,392	154,728,612	-	382,934,004
Құжаттық есеп айырысу бойынша дебиторлар	-	3,156,859	-	3,156,859
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	-	-	181,798,375	181,798,375
Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	-	-	147,251,408	147,251,408
Есепті сегменттің активтерінің жиыны	230,381,694	157,885,471	487,165,039	875,432,204
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	-	-	8,280	8,280
Басқа банктердің шоттары мен депозиттері	-	5,699,611	-	5,699,611
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	328,878,424	347,495,522	-	676,373,946
РЕПО мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	-	-	66,216,338	66,216,338
Шартты міндеттемелер бойынша резервтер	-	1,129,154	-	1,129,154
Есеп беру сегменттерінің міндеттемелерінің жиыны	328,878,424	354,324,287	66,224,618	749,427,329
Күрделі шығындар				954,777

31 Сегменттер туралы ақпарат (жалғасы)

2024 жылғы операциялық сегменттер туралы ақпарат төменде келтірілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Қазынашылық	Жиыны
Үздіксіз қызмет				
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер	9,869,395	2,228,136	95,166,476	107,264,007
Пайыздық және ұқсас шығындар	13,672,021	-	(64,667,878)	(50,995,857)
Таза пайыздық кіріс	23,541,416	2,228,136	30,498,598	56,268,150
Комиссиялық кірістер	2,939,143	2,041,805	-	4,980,948
Комиссиялық шығыстар	(3,828,932)	(277,851)	(125,726)	(4,232,509)
Таза комиссиялық кіріс	(889,789)	1,763,954	(125,726)	748,439
Дилингтік операциялар бойынша таза табыс	929,005	5,857,938	1,280,837	8,067,780
Басқа да операциялық кірістер	-	-	340,569	340,569
Басқа таза пайызсыз кірістер	929,005	5,857,938	1,621,406	8,408,349
Жалпы және әкімшілік шығыстар:				
Пайыздар есептелетін активтер бойынша және шартты міндеттемелер бойынша құнсызданудан болған залалдар	(8,798,813)	1,719,699	2,275,052	(4,804,062)
Қызметкерлерге арналған шығыстар	(7,194,240)	(2,983,821)	(1,550,963)	(11,729,024)
МЕА шығындары	(1,269,234)	(260,302)	(160,482)	(1,690,018)
Ғимараттарды/құрылыстарды ұстауға арналған шығыстар	(500,012)	(153,235)	(86,910)	(740,157)
Басқа да әкімшілік шығыстар	(590,023)	(293,398)	(300,208)	(1,183,629)
Жарнама шығындары	(198,173)	(185,117)	(183,826)	(567,116)
Басқа да операциялық шығындар	(832,732)	(382,908)	(270,482)	(1,486,122)
Салық салуға дейінгі пайда	4,197,405	7,310,946	31,716,459	43,224,810
Табыс салығы бойынша шығын	(399,749)	(696,274)	(3,020,589)	(4,116,612)
Бір жылдағы таза пайда	3,797,656	6,614,672	28,695,870	39,108,198

31 Сегменттер туралы ақпарат (жалғасы)

2023 жылғы операциялық сегменттер туралы ақпарат төменде келтірілген:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	Бөлшек бизнес	Корпоративтік бизнес	Қазынашылық	Жиыны
Үздіксіз қызмет				
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістер	7,858,140	236,611	85,854,976	93,949,727
Пайыздық және ұқсас шығындар	15,968,912	-	(59,991,774)	(44,022,862)
Таза пайыздық кіріс	23,827,052	236,611	25,863,202	49,926,865
Комиссиялық кірістер	3,422,190	2,210,161	-	5,632,351
Комиссиялық шығыстар	(4,429,949)	(419,859)	(127,572)	(4,977,380)
Таза комиссиялық кіріс	(1,007,759)	1,790,302	(127,572)	654,971
Дилингтік операциялар бойынша таза табыс	1,115,025	6,257,922	945,098	8,318,045
Басқа да операциялық кірістер	-	-	122,973	122,973
Басқа таза пайызсыз кірістер	1,115,025	6,257,922	1,068,071	8,441,018
Жалпы және әкімшілік шығыстар:				
Пайыздар есептелетін активтер бойынша және шартты міндеттемелер бойынша құнсызданудан болған залалдар	(3,217,234)	(1,320,699)	(692,851)	(5,230,784)
Қызметкерлерге арналған шығыстар	(6,115,998)	(2,803,132)	(1,419,951)	(10,339,081)
МЕА шығындары	(1,157,604)	(242,481)	(147,707)	(1,547,792)
Ғимараттарды/құрылыстарды ұстауға арналған шығыстар	(600,653)	(83,642)	(49,140)	(733,435)
Басқа да әкімшілік шығыстар	(568,121)	(286,730)	(285,342)	(1,140,193)
Жарнама шығындары	(155,762)	(97,426)	(94,163)	(347,351)
Басқа да операциялық шығындар	(925,011)	(414,624)	(2,416,625)	(3,756,260)
Салық салуға дейінгі пайда	11,193,935	3,036,101	21,697,922	35,927,958
Табыс салығы бойынша шығын	(108,048)	(607,220)	(1,208,980)	(1,924,248)
Бір жылдағы таза пайда	11,085,887	2,428,881	20,488,942	34,003,710

Сегмент бойынша талданбайтын есепті сегменттердің активтері мен міндеттемелерін салыстыру:

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж.	2023 ж.
Есепті сегменттің активтерінің жиыны	987,419,799	875,432,204
Ағымдағы салық активтері	453,509	1,046,970
Кейінге қалдырылған салық активтері	836,132	683,066
Негізгі құралдар	7,602,778	7,336,525
Материалдық емес активтер	1,604,829	1,595,143
Басқа активтер	4,554,899	2,603,018
Шоғырландырылған активтердің жиыны	1,002,471,946	888,696,926

31 Сегменттер туралы ақпарат (жалғасы)

<i>Мың қазақстандық теңгемен</i>	2024 ж.	2023 ж.
Есеп беру сегменттерінің міндеттемелерінің жиыны	841,874,178	749,427,329
Басқа міндеттемелер	22,986,531	21,294,681
Шоғырландырылған міндеттемелердің жиыны	864,860,709	770,722,010

Банктің өнімдері мен қызметтері бойынша кірісті талдау 18-ескертпеде («Таза пайыздық кіріс») және 20-ескертпеде («Комиссиялық кірістер мен шығыстар») көрсетілген. Банктің кірісінің едәуір бөлігі Қазақстанда қалыптасады.

32 Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

Есепті кезең аяқталғаннан кейін оқиғалар орын алған жоқ.